

Giáo trình sơ cấp Cờ TướngTác giả: *Wương Gia Lương**Lý Trung Kiên**Nhà xuất bản nhân dân Hắc Long Giang***Lời nói đầu**

Sau khi Cờ được xếp vào ngành Thể thao năm 1956, trong ngoài nước tiến hành nhiều giải đấu quan trọng, trình độ Cờ nước ta đã có những bước tiến lớn. Hiện tại, nước ta có 5 Đặc cấp Đại sư và mấy chục Đại sư, những ván đấu và sáng tác nghiên cứu của họ đã làm cho kho tàng nghệ thuật Cờ hiện đại thêm phong phú.

Cờ Tướng là một bộ môn văn hóa dân tộc truyền thống lâu đời, có nền tảng quần chúng sâu rộng. Cùng với sự phát triển của nghệ thuật Cờ hiện đại, hoạt động này ngày càng được phổ cập mạnh mẽ. Không ít tỉnh, thành phố thành lập Kỳ viện và Hiệp hội cờ, tổ chức thi đấu Cờ, làm cho Cờ trở thành môn phục vụ sinh hoạt văn hóa nghiệp dư của đông đảo quần chúng. Đồng thời các nơi cũng mở ra không ít trường dạy cờ và những nơi bồi túc trình độ cờ, bồi dưỡng người mới, làm cho giới cờ nước ta xuất hiện lớp lớp sao mới ngày càng phát triển thịnh vượng.

Nhằm thỏa mãn nhu cầu học tập, nghệ thuật cờ của đông đảo người yêu Cờ, chúng tôi biên soạn bộ “Giáo trình cờ Tướng” gồm 3 quyển sơ cấp, trung cấp và cao cấp. Bộ sách giới thiệu tinh hoa nghệ thuật cờ đương đại với đông đảo người yêu cờ dựa trên nguyên tắc từ dễ đến khó, nội dung sâu sắc nhưng lời lẽ dễ hiểu. Giáo trình sơ cấp lấy tri thức cơ bản của khía, trung, tàn cục làm trọng điểm, đồng thời thêm vào một số nguyên lý cơ bản trong đánh cờ và phương pháp học cờ đơn giản. Giáo trình trung cấp nhấn mạnh tính trọng yếu của kỹ lý, thông qua phân tích ván đấu cụ thể tìm tòi nguyên lý cờ. Giáo trình cao cấp chủ yếu là nghiên cứu chuyên đề.

Đối với phương pháp học tập và đi sâu nghiên cứu cờ, các chuyên gia thường có kiến giải bất đồng. Hiện tại, chúng tôi chỉ căn cứ vào kinh nghiệm thực chiến và giảng dạy nhiều năm, tiến hành tổng kết biên soạn, đo đó, kiến giải và phương pháp đưa ra khó tránh khỏi thiếu sót, hy vọng độc giả phê bình và góp ý.

Tác giả

*Tháng 6/1986***Mục lục****Lời nói đầu****Chương 1: Nhập môn cờ tướng**

Tiết 1: Quân cờ, bàn cờ, đọc ván, cách đi

Tiết 2: Luật cờ, thuật ngữ

Chương 2: Tri thức cơ bản cờ tàn

Tiết 1: Giới thiệu sát pháp nổi tiếng

Tiết 2: Kỹ xảo cờ tàn cơ bản

Tiết 3: Năm vững thế thắng thế hòa

Chương 3: Nghiên cứu cờ tàn

Tiết 1: Làm tốt việc tổng kết thực chiến

Tiết 2: Học tập kỹ phổ cổ kim

Tiết 3: Tiến hành nghiên cứu chuyên đề

Bài phụ: Luyện tập tính nhẩm

Chương 4: Tri thức cơ bản bộ cục

Tiết 1: Giới thiệu qua bộ cục Phi Tượng

Tiết 2: Giới thiệu qua bộ cục Tiên nhân chi lộ

Tiết 3: Giới thiệu qua bộ cục Thuận Pháo

Tiết 4: Giới thiệu qua bộ cục Nghịch Pháo

Tiết 5: Giới thiệu qua bộ cục Pháo đầu đôi Bình phong Mã

Tiết 6: Giới thiệu qua bộ cục Pháo đầu đôi Phán cung Mã

Chương 5: Nguyên lý cơ bản bộ cục

Tiết 1: Phát triển đều quân

Tiết 2: Phát triển không đều quân

Tiết 3: Vị trí đi quân

Tiết 4: Vận dụng kỹ xảo chiến thuật trong bộ cục

Chương 6: Phương pháp nghiên cứu bộ cục

Tiết 1: Diễn tiến của bộ cục

Tiết 2: Chú ý động thái mới của bộ cục

Tiết 3: Chuẩn bị bộ cục trước thi đấu

Tiết 4: Tiến hành nghiên cứu phân tích chuyên đề

Chương 7: Nghiên cứu sơ bộ trung cục

Tiết 1: Suy tập ván thực chiến hay

Tiết 2: Giới thiệu qua sát thế trung cục

Tiết 3: Kỹ xảo chiến thuật trung cục

Tiết 4: Nghiên cứu chuyên đề trung cục

Chương 8: Bình luận ván đấu của danh thủ

Tiết 1: Tự nhìn lại ván đấu

Tiết 2: Giới thiệu sơ bộ bình luận ván đấu

Chương 1: Nhập môn cờ tướng

Cờ tướng là một hoạt động văn hóa lưu truyền rộng rãi. Do đó, ngay cả với người sơ học, cờ cũng không hề xa lạ. Đã có tám học cờ thì mọi lúc mọi nơi đều có thể tìm được thầy để học hỏi. Cho nên những tri thức cơ bản của cờ như cách đi, luật, thuật ngữ, cách đọc ván cờ v.v... đều giới thiệu tóm tắt.

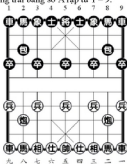
Tiết 1: Quân cờ, bàn cờ, đọc ván đấu, cách đi.

1) Quân cờ: Cờ Tướng tổng cộng có 32 quân chia hai màu đỏ, đen, mỗi bên 16 quân.

Bên đỏ có 1 tướng, xa pháo mã sĩ tượng mỗi loại 2 quân, 5 tốt.

Bên đen có 1 tướng, xa pháo mã sĩ tượng mỗi loại hai quân, 5 tốt.

2) Bàn cờ: Bàn cờ tướng là do 9 đường dọc và 10 đường ngang tạo thành, ở giữa là sông. Nơi có đường chéo là khu vực hoạt động của sĩ, tượng, gọi là cầu cung. Để tiện cho việc ghi chép và đọc ván đấu, 9 hàng dọc của hai bên đỏ đen dùng 2 loại chữ số khác nhau để phân biệt. Bên đỏ đánh số từ phải sang trái bằng số Trung văn từ nhất đến cửu; bên đen đánh số từ phải sang trái bằng số Ả rập từ 1 - 9.

Như hình 1 là hai bên bày quân lúc bắt đầu chơi cờ. Thi đấu chính thức quy định bên đỏ đi trước. Lúc đánh cờ, lần lượt mỗi người đi một nước.

3) Đọc ván đấu

Ngoài việc thi đấu thực tế có thể học tập để nâng cao trình độ cờ, đọc ván đấu, học tập tăng cường phương diện lý luận cũng là phương pháp quan trọng để nâng cao trình độ.

Cách ghi chép ván cờ có những quy định cụ thể, nên phải nắm vững cách ghi chép mới có thể tiến hành học tập qua việc đọc ván đấu.

Phương pháp ghi chép như sau:

Đi về phía trước gọi là tiến, đi về phía sau gọi là thoái, đi ngang gọi là bình.

Xe pháo tiến hay lùi, tính số bước tiến hay lùi. Xe pháo tốt đi ngang, tính theo số của hàng dọc. Mã sĩ tượng tiến hay lùi đều lấy số hàng dọc thể hiện.

Dưới đây ví dụ một đoạn ghi chép lúc bắt đầu ván đấu (Đỏ đi trước)

1. Pháo 2 bình 5   Mã 8 tiến 7

Biểu thị pháo đỏ ở hàng 2 đi ngang đến hàng 5, mã đen ở hàng 8 tiến đến hàng 7.

2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3

Mã đỏ hàng 2 tiến đến hàng 3, Mã đen hàng 2 tiến đến hàng 3

3. Xe 1 bình 2   Xe 9 bình 8

Xe đỏ hàng 1 đi ngang sang hàng 2, Xe đen hàng 9 đi ngang sang hàng 8

4. Xe 2 tiến 6   Tượng 7 tiến 5

Xe đỏ hàng 2 tiến lên 6 bước, đến tuyến tốt, Tượng đen hàng 7 bay vào trung lộ.

Để ghi chép được nhanh hơn, cần giảm bớt ký hiệu do đó xuất hiện cách ghi tắt. Có nét ngang ở dưới là tiến, nét ngang ở trên là thoái, không có nét ngang là bình. Hiện nay Bắc phương kỹ nghệ đang sử dụng. Dùng phương pháp này ghi đoạn ở trên sẽ viết thành

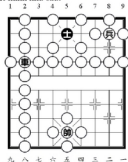
1. Pháo 2 5   Mã 8 7

2. Mã 2 3   Mã 2 3

3. Xe 1 2   Xe 9 8

4. Xe 2 6   Tượng 7 5

4) Cách đi: Cách đi quân thể hiện trong các hình từ 2 + 5, thuyết minh như sau:

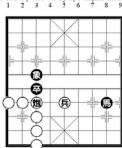
Trong hình 2, O thể hiện vị trí các quân có thể đi đến.

Tướng chỉ đi được trong cầu cung, mỗi nước đi 1 bước, dọc ngang đều được.

Sĩ cũng hạn chế hoạt động trong cầu cung, mỗi nước đi chéo một bước.

Tốt chỉ có thể tiến, không thể lùi, qua sông thì được đi ngang, mỗi nước đi một bước, nên gọi là xe chân ngắn. Trong hình 2, tốt đó đã qua sông nên có thể chọn nước đi trong hướng phải trái và phía trước.

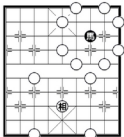
Xe ngang dọc đều đi được, không gặp quân cản thì không bị hạn chế, đi xa bao nhiêu cũng được. Xe trên đường đi có thể trực tiếp ăn quân đối phương, là quân cờ có tốc độ cao và uy lực mạnh nhất.

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 3 thể hiện nước đi và cách ăn quân của Pháo. Cách đi của Pháo giống xe, ngang dọc đều được, cũng rất linh hoạt. Cách ăn quân của pháo quy định là, phải cách một quân mới ăn được quân đối phương. Trong hình 3, pháo đỏ cách tốt đỏ có thể ăn mã đen, cách tốt đen cũng ăn được tượng đen.

九 八 七 六 五 四 三 二 一

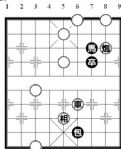

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Trong hình 4 thể hiện nước đi của mã và tượng. Mã đi hình chữ nhật, một con mã ở trung tâm nhiều nhất có tám bước có thể đi, tám không chế của nó cũng lớn.

Tượng đi hình chữ điền, không thể qua sông, tượng trung tâm có thể có 4 nước đi.

Mã tượng có quy định bị cản, tại bướng chân mã và mắt tượng bị cản, mã tượng không thể hành động, xem hình 5.

九 八 七 六 五 四 三 二 一

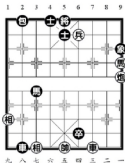
Ở hàng ngang hay hàng dọc sát với mã có quân đều là cản, mã không thể đi. Trong hình 5 do tốt đen pháo đỏ cản, mã đen chỉ có thể đi đến 4 vị trí.

Tượng đi chữ điền, trung tâm chữ điền có quân gọi là tắc tượng nhân, tượng không đi qua được. Trong hình 5, xe đỏ và pháo đen tắc tượng nhân làm tượng đỏ chỉ còn 2 nước đi được.

Bất cứ vị trí nào quân cờ có khả năng đi đến (trừ pháo) đều là phạm vi thể lực quân đó không chế, gặp quân đối phương có thể tấn công tiêu diệt.

Ngoài ra còn có một quy định, tướng hai bên không thể đối diện, tức là không được lộ mặt.

Trong hình 6 là một sát cục đơn giản, thông qua đó thuyết minh ứng dụng và cách đi của các loại quân.

Bên đỏ đi trước như sau:

1. Xe 3 tiến 9

Nước đi thí xe, bức đen thoái tướng giải trừ tác dụng cản mã của tượng, giúp mã đỏ tham chiến.

1. .... Tượng 9 thoái 7

2. Tốt 4 tiến 1 Tượng 5 bình 6

Chỉ có thể dùng tướng ăn tốt, dùng sĩ ăn tốt là vi phạm quy tắc hai tướng lộ mặt.

3. Mã 1 tiến 2 Tượng 6 bình 5

4. Mã 2 thoái 4 Tượng 5 bình 6

5. Pháo 1 bình 4.

Bên đen đi trước như sau:

1. .... Xe 2 bình 3

Thí xe mục đích phát huy tác dụng của pháo đen, cấu thành mã pháo tốt sát cục.

2. Tượng 9 thoái 7 Pháo 2 tiến 9

3. Tượng 7 tiến 5 Mã 3 tiến 4

4. Tượng 5 bình 6 Mã 4 tiến 3

5. Tượng 6 tiến 1 Tốt 6 bình 5

Tốt qua sông có thể đi ngang, thường phát huy tác dụng trong tiến công liên hợp tạo sát, thế cờ này là một ví dụ đơn giản.

Tiết 2: Luật cờ, thuật ngữ

1) Luật cờ tóm tắt

Cờ tướng là môn thi đấu thể thao, luật thi đấu chặt chẽ tương tặn. Người mới học trước hết nắm vững nội dung chính, trình độ cao lên mới nghiên cứu tỉ mỉ. Hiện chỉ trích dẫn mấy điều như sau:

a) Thắng, hòa, thua có quy định: sát từ tướng đối phương là thắng, bị sát từ là thua. Quá thời gian là thua, tức là bên nào trong thời gian không đi đủ số

nước đi cần thiết là thua, đối phương là thắng. Quy định hòa cờ * Theo hình thế cờ, hai bên đều không có khả năng thắng tính là hòa. * Một bên sau khi thực hiện nước đi đề nghị hòa và đối phương đồng ý, tính là hòa. * Hai bên trùng lặp tuần hoàn, phù hợp quy định “bất biến tác hòa”, tính hòa cờ.

b) Chiêu mồi, bắt mồi đều phạm luật, người vi phạm bị xử thua.

c) Theo mồi, chặn mồi, tốt tướng được bắt mồi, đều tính là hòa cờ.

d) Thời gian thi đấu chính thức có quy định rõ ràng, thi đấu thông thường tùy tình hình xử lý, ví dụ 1 tiếng mỗi bên đi 30 nước, sau đó mỗi 10 phút đi 10 nước, đều là những loại quy định thời gian khá nhanh.

e) Để thuyết minh luật cờ một cách tỉ mỉ, cần đưa ra rất nhiều hình cờ minh họa. Người mới học cần từng bước nghiên cứu. Hiện nay luật cờ vẫn chưa hoàn thiện, những năm gần đây trong những cuộc thi đấu quan trọng, luật cờ có rất nhiều biến động và chỉnh sửa, cần phải nắm vững. Gặp những vấn đề khó giải quyết, có thể gặp người có kiến thức thi đấu nhờ giúp đỡ.

2) Thuật ngữ thường dùng:

Dùng ngôn ngữ và chữ nghĩa bàn luận về cờ sẽ phát sinh những thuật ngữ chuyên dụng một cách tự nhiên. Tuy nhiên, nhưng qua thực tiễn huấn luyện nhiều năm, nói chung, các thuật ngữ đều sinh động hình ảnh, thường đọc sách sẽ rất dễ nắm vững. Giới thiệu tóm tắt như sau:

1) Bỏ cụ, trung cụ, tàn cụ, bầy ván là những thuật ngữ định nghĩa, tiện cho nghiên cứu, từ định nghĩa và quy ước mà xuất hiện

2) Thiệu mồi, dọa giết, bắt ăn là thuật ngữ dùng trong luật.

3) Thuật ngữ xưng danh như “Đại đạo uyển tâm”, “Thiết môn thuyên” đều là tên sát pháp; “Bình phong mã”, “Đơn đề mã” là tên bỏ cụ.

4) Đen ưu, đỏ tiên, kém thế, ngang thế, hai bên khó nghĩ, nước hay, cờ tốt đều là thuật ngữ bình luận.

5) Vây hãm, khóa dây, khống chế, chờ là những thuật ngữ chiến thuật.

6) Hà khấu, trợ đạo, tốt làm là những thuật ngữ trực quan trên bàn cờ.

Người mới học thông qua thực chiến và đọc ván đấu, đối chiếu thuật ngữ với minh họa cụ thể cũng với phán đoán, sẽ rất nhanh nắm vững.

Chương 2: Tri thức cơ sở cờ tàn

Ví dụ 1

Chơi cờ đến cuối ván, quân còn lại trên bàn không nhiều, đi đến kết thúc, gọi là cờ tàn hay tàn cục.

Thắng, thua hay hòa ván cờ thường do tàn cục quyết định. Nếu công phu cờ tàn không tốt thì thành quả gian khổ tích lũy từ khai cuộc, trung cuộc bị mất mát, công sức đổ xuống sông xuống biển, kết cục đáng thắng không thể thắng, đáng hòa không thể hòa nổi. Do đó, các kỹ thủ rất coi trọng rèn luyện cờ tàn.

Tàn cờ quân ít, dễ tính được rõ ràng, là chỗ người mới học bắt đầu thuận lợi để học cờ. Học cờ bắt đầu từ tàn cục học lên, từ dễ đến khó mà nắm vững cách chơi, dễ dàng tiến bộ. Cờ tướng là môn thi đấu, lấy tính toán là nội dung huấn luyện cơ bản quan trọng nhất.

Ngoài thực chiến ra, giải bài tập cờ tàn là phương pháp tốt nhất để rèn luyện nội dung này. Trong chương này, chúng tôi giới thiệu sơ bộ về tri thức cơ bản, sát pháp, kỹ xảo, của cờ tàn. Nắm vững các ván đề này rồi làm bài tập với số lượng phù hợp sẽ tăng cường được năng lực tính toán và nâng cao phương pháp phân tích.

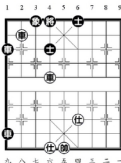
Tiết 1: Giới thiệu sát pháp nổi tiếng

Trong sát pháp các quân phối hợp rất chặt chẽ, tính liên tục rất cao. Học sát pháp có thể mở mang cách nghĩ, người mới học dễ tiếp thu.

Tên của sát pháp, nói chung đều rất xác đáng hợp lý, hình ảnh sinh động. Sát pháp nổi tiếng được gọt giũa, chất lọc trong lịch sử lâu đời của cờ tướng mà thành, không những có ý nghĩa điển hình mà còn có giá trị thực tiễn, trong tàn cục chiếm vị trí quan trọng nên giới thiệu trước.

1) Đại đao uyển tâm

Dùng xe đứng cầm ăn sĩ trung tâm, tạo thành sát cờ, gọi là “Đại đao uyển tâm”, cũng gọi là “Đại đâm thâu tâm”, là một cách sử dụng điển hình kỹ xảo chiến thuật thi quân.

xem hình 7.

- 1. Xe 6 binh 7   Hậu xe thoái 2
- 2. Xe 7 binh 4   Sĩ 4 thoái 5

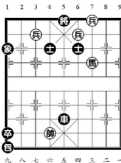
Nếu đổi thành Sĩ 6 tiến 5 thì Xe 4 binh 2, Sĩ 5 thoái 6, Xe 2 tiến 4, Sĩ 4 thoái 5, Xe 8 binh 5 Đó thắng.

- 3. Xe 4 binh 6   Tượng 4 binh 5
- 4. Xe 8 binh 6   Tượng 3 tiến 1
- 5. Xe sau binh 2   Xe trước thoái 2
- 6. Xe 6 binh 5   ....

Nước này là “Đại đao uyển tâm” thì xe thành sát, nhanh gọn sắc bén

- 6. ....   Sĩ 6 tiến 5
- 7. Xe 2 tiến 4   (Thắng)

Ví dụ 2

xem hình 8:

- 1. Tốt 3 binh 4   Tượng 5 binh 4
- 2. Mã 3 tiến 2!!   ...

Tiền Mã bắt Sĩ đen, dùng noi hiểm yếu.

Đến đây, thắng cờ đã rõ, chỉ đưa hai biến hóa chủ yếu như sau:

a) 2. .... Sĩ 6 thoái 5

3. Tốt sau binh 5 ...

Can đảm thi tốt, “Tiểu đao uyển tâm”, tạo thành thế mã song tốt tuyệt sát

3. .... Xe 5 thoái 6

4. Mã 2 thoái 4 Pháo 1 binh 5

5. Tốt 7 binh 6! Xe 5 binh 4

6. Tốt 4 binh 5 (Đỏ thắng)

b) 2. ... Xe 5 thoái 5

3. Mã 2 thoái 4 Pháo 1 binh 5

4. Tốt sau binh 5 Xe 5 thoái 1

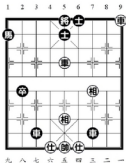
5. Tốt 7 binh 6 Xe 5 binh 4

6. Tốt 4 binh 5 Đỏ thắng

2) Thiên lý chiếu điện

Can đảm thi quân ăn sĩ đáy của đối phương để dẫn dụ, tạo sức không chế của bản thân tại trung lộ, sau đó chiếu tướng chính diện thành sát, gọi là “Thiên lý chiếu điện”

Ví dụ 1:

xem hình 9

1. Tượng 5 tiến 7 ...

Bay tượng có 2 tác dụng, một mở tướng trợ công, uy hiếp bằng “Đại đao uyển tâm”, hai chặn đường về của xe đen lộ 3, khiến hết cách lùi về phòng thủ.

1. ... Mã 1 thoái 3

2. Xe 5 binh 4 Tượng 5 binh 4

3. Xe 1 binh 4 ...

Đây chính là cách dùng thông thường của sát cục “Thiên lý chiếu điện”. Nếu đen đi, Sĩ 5 thoái 6, thì Xe 4 binh 6 chiếu hết.

3. ... Tượng 4 tiến 1

4. Xe sau binh 6 Sĩ 5 tiến 4

Nếu đi mã 3 tiến 4 thì Xe 4 thoái 1, Xe 7 binh 4, Xe 4 binh 5, Tượng 4 thoái 1, Xe 6 binh 3, tuyệt sát, đỏ thắng.

5. Xe 4 thoái 1 Tượng 4 thoái 1

6. Xe 6 binh 3 Sĩ 4 thoái 5

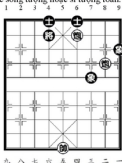
7. Xe 4 binh 5 (Đỏ thắng)

3) “Trùng pháo”

Trùng pháo là cách tấn công dùng 2 pháo trên cùng một tuyến chiếu tướng đối phương.

Ví dụ 1:

Trong tình huống thông thường, hai pháo không thẳng được song tương hoặc sĩ tượng toàn.

Trong hình 10 là “đặc biệt”, đó phối hợp khéo léo tạo ra trùng pháo sát thẳng cờ.

1. Pháo 2 tiến 2 Tượng 4 tiến 1

2. Pháo 4 thoái 2, ...

Dùng pháo ngăn chặn, khống chế 2 tượng đen, làm mất tác dụng bảo vệ.

2. ... Tượng 4 thoái 1

3. Tượng 5 tiến 1!

Dùng nước chờ, bức đối phương lên tướng, là điều kiện tạo ra trùng pháo sát.

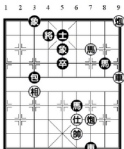
3. .... Tượng 4 tiến 1

4. Pháo 2 thoái 6 Tượng 4 thoái 1

5. Pháo 2 binh 6 Sĩ 4 tiến 5

6. Pháo 4 binh 6 (Trùng pháo sát)

Ví dụ 2:

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 11 là sát thế thực chiến nhờ trùng pháo.

1. Xe 1 binh 6 Sĩ 5 tiến 4
2. Mã 2 tiến 4 Tượng 4 binh 5
3. Xe 6 tiến 2 ...

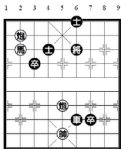
a)

3. ... Tượng 5 thoái 7
4. Xe 6 tiến 1 Tượng 5 thoái 1
5. mã 4 thoái 5 Tượng 7 tiến 5
6. Pháo 3 tiến 7 (Đò thắng)

b)

3. ... Tượng 5 binh 6
4. Xe 6 tiến 1! Tượng 6 tiến 1
5. Mã 4 thoái 2 Mã 8 thoái 7
6. Xe 6 binh 3 (Đò thắng)

Ví dụ 3:

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 12 cũng là sát thế thực chiến nhờ trùng pháo

1. Mã 8 thoái 6 Tượng 6 binh 5
2. Mã 6 thoái 5 Tượng 5 binh 6
3. Mã 5 tiến 3 Tượng 6 binh 5

4. Mã 3 tiến 5 Tượng 5 binh 6
5. Pháo 8 thoái 1 Sĩ 4 thoái 5
6. Pháo 5 binh 9! ...

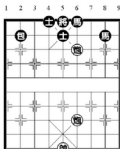
Đọa trùng pháo đồng thời mở tướng, chuẩn bị tấn công 2 cánh:

6. ... Xe 6 binh 1
7. Mã 5 thoái 3 Tượng 6 thoái 1
8. Mã 3 tiến 2 Tượng 6 tiến 1
9. Pháo 9 binh 1 Xe 1 tiến 1
10. Tượng 5 thoái 1 Xe 1 binh 9
11. Pháo 1 binh 6 Xe 9 binh 2
12. Pháo 8 binh 7 Xe 2 thoái 6
13. Mã 2 tiến 3 Tượng 6 thoái 1
14. Pháo 6 tiến 5 Sĩ 5 thoái 4
15. Pháo 7 tiến 1 (Đò thắng)

4) Muộn cung (Chiếu, bí)

Dùng pháo chiếu tướng, tướng và quân mượn làm ngôi pháo của đối phương đều không đi được, làm tướng bị bí, gọi là “Muộn cung” hoặc “Muộn sát”.

Ví dụ 1:

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 13 tuy chỉ có 4 nước cờ, nhưng là cục thế điển hình của chiếu bí.

1. Pháo trước binh 7! Pháo 2 binh 3
2. Pháo 4 tiến 6 !! ...

Mượn cơ hội tấn công pháo đen để cản mã đen, tạo ra thế chiếu bí ở cánh phải.

2. ... Pháo 3 thoái 1
3. Pháo 7 binh 3 Mã 8 tiến 7
4. Pháo 3 tiến 2 (Đò thắng)

Nếu đi tướng 5 binh 6, mã 4 thoái 5, chiếu tướng bắt mã, đỏ thắng.

3. Tướng 5 tiến 1	Mã 3 thoái 2
4. Pháo 4 binh 7	Mã 2 thoái 3
5. Pháo 7 binh 9	Mã 3 tiến 1

Nếu đi a) mã 3 thoái 2, pháo 9 tiến 5, mã 2 thoái 3, pháo 9 binh 7, mã 3 tiến 1, tướng 5 binh 6, mã 4 tiến 2, tướng 6 binh 5, pháo 8 binh 4, đỏ thắng; mã 3 thoái 1, pháo 9 binh 8, cách thắng giống như trong biến này.

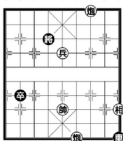
6. Pháo 9 binh 8	Mã 1 thoái 2
7. Pháo 8 binh 7	Mã 2 thoái 4
8. Pháo 7 binh 9	Tướng 5 binh 6
9. Pháo 9 tiến 6	Mã 4 thoái 3
10. Mã 4 tiến 6	Mã 6 tiến 7
11. Mã 6 thoái 8	(đỏ thắng)

5) Tam tiến tốt:

Thông qua chiếu tướng hoặc dọa giết, liên tục đi mấy nước tốt, trong loại phối hợp này sát pháp lấy tốt làm quân tấn công chủ yếu gọi là “Tam tiến tốt”

Ví dụ 1:

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Xem hình 17

1. Tốt 5 binh 6! ...

Thứ tự chính xác, nếu đi tượng 1 thoái 3, Xe 9 thoái 6, bên đỏ không thắng được.

1.	Tướng 4 thoái 1
2. Tượng 1 thoái 3!!	...

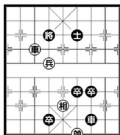
Thí tượng hay, sau lùi pháo phối hợp sát pháp tinh tế. Nếu đi Pháo 3 thoái 5, Xe 9 thoái 2, Pháo 4 tiến 2, Xe 9 binh 6, tướng 5 binh 4, Tướng 4 binh 5, hòa cờ.

2.	Xe 9 binh 7
3. Pháo 3 thoái 8!!	Xe 7 thoái 1
4. Pháo 4 binh 6	Xe 7 binh 4

5. Tốt 6 tiến 1	Tướng 4 thoái 1
6. Tốt 6 tiến 1	(Đỏ thắng)

Ví dụ 2:

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Xem hình 18

1. Tốt 6 tiến 1	Tướng 4 binh 5
2. Tốt 6 binh 5	Tướng 5 thoái 1
3. Xe 7 tiến 2	Tướng 5 thoái 1
4. Tốt 5 tiến 1	Tướng 5 binh 4
5. Xe 7 tiến 1	Tướng 4 tiến 1
6. Xe 7 thoái 2!!	...

Hai nước đi 5, 6 của đỏ là chiếu thức biến hóa trọng yếu, dờn dờ như vậy, đỏ có thể tiến thủ chiếm hàng ngang thứ ba, nhằm bắt sĩ.

6.	Tướng 4 thoái 1
7. Tốt 5 binh 6	Tướng 4 binh 5
8. Tốt 6 tiến 1	Tướng 5 binh 6
9. Xe 7 binh 4	Tướng 6 binh 5
10. Xe 4 tiến 1!	...

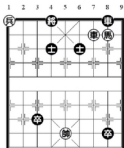
Lúc này cần chú ý, không thể cờ thắng chẳng coi nhà. Nếu đi nhầm Xe 4 binh 5, tướng 5 binh 6, tốt 6 binh 5, tốt đỏ chiếm trung cung, nhìn như tuyệt sát vô giải nhưng thực ra đen có nước hay phản kích. Tiếp theo Xe 7 binh 6, Tướng 4 tiến 1, Tốt 6 tiến 1, Tướng 6 thoái 1, Tốt 6 tiến 1, Tướng 6 binh 5, Tốt 6 tiến 1, đen thông qua thí xe, tạo thành “Tam tiến tốt” sát cờ.

10.	Tốt 4 binh 5
11. Tốt 6 binh 5	Tướng 5 binh 4
12. Xe 4 tiến 1	(Đỏ thắng)

6) Mã hậu pháo

Mã hậu pháo, Mã ở trước, dùng Mã khóa Tướng, Pháo ở sau Mã, dùng Pháo chiếu tướng, là một loại sát pháp rất thực dụng.

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Xem hình 22

1. Xe 3 bình 7	Xe 8 bình 5
2. Tượng 5 bình 6	Xe 5 tiến 7
3. Xe 7 tiến 1	Tượng 4 tiến 1
4. Mã 2 thoái 4	Xe 5 thoái 5
5. Xe 7 bình 4	Tốt 8 bình 7
6. Tốt 9 bình 8	Tốt 7 bình 6
7. Xe 4 thoái 1	Tượng 4 thoái 1
8. Xe 4 bình 5!	...

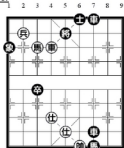
Nước “Đại đàm xa” chiếm cứ chỗ hiểm, làm bèn đen hết đường giải thoát.

8. ...	Tốt 6 bình 6
9. Tượng 6 thoái 1	Tốt 5 tiến 1
10. Tượng 6 tiến 1	Tốt 3 tiến 1
11. Tượng 6 tiến 1	Xe 5 thoái 1
12. Tốt 8 bình 7	(Đỏ thắng)

9) Cao điều mã

Mã đứng ở vị trí 3.7 hoặc 7.3 gọi là “Cao điều mã”

Ví dụ 1:

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 23, đỏ đi trước, có thể tạo thành “Cao điều mã”. Lợi dụng biện pháp chiếu rút chính xác, phát huy uy lực của con Mã này tạo thành sát cờ.

1. Xe 6 thoái 4	Tượng 5 tiến 1
2. Mã 7 thoái 6	Tượng 5 thoái 1
3. Xe 6 bình 5	Tượng 5 bình 4
4. Tốt 8 bình 7	Tượng 4 thoái 1
5. Mã 6 tiến 5	Sĩ 6 tiến 5
6. Tốt 7 tiến 1	Tượng 4 tiến 1

Nếu đi Tượng 1 thoái 3, Xe 5 bình 6, Tượng 4 bình 5, Mã 5 tiến 7 - sát.

7. Mã 5 thoái 7	Tượng 4 tiến 1
8. Xe 5 bình 6	Đỏ thắng

Trong hình 23, đen đi trước, sát pháp như sau:

1. Xe trước bình 6	Tượng 4 bình 5

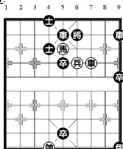
Nếu đi tượng 4 tiến 1, mã 7 thoái 8, Tượng 4 tiến 1, Xe 7 tiến 7, Tượng 4 thoái 1, Xe 7 thoái 1, Tượng 4 tiến 1, Mã 8 tiến 7, Tượng 4 thoái 1, Xe 7 bình 6, Sĩ 5 tiến 4, Xe 6 tiến 1, sát.

2. Xe 6 bình 5!	Sĩ 6 thoái 5
3. Mã 7 thoái 6	Tượng 5 bình 4
4. Mã 6 tiến 8	Tượng 4 tiến 1
5. Xe 7 tiến 8	Tượng 4 thoái 1
6. Xe 7 bình 5	(Đen thắng)

10) Thủy cầu mã (ngựa buồng cầu)

Mã ở ở vị trí 3.6 hoặc 6.3 gọi là “Thủy cầu mã”.

Ví dụ 1:

九 八 七 六 五 四 三 二 一

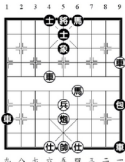
Xem hình 24

1. Tốt 4 tiến 1	Tượng 6 tiến 1
2. Xe 3 tiến 1	Tượng 6 thoái 1
3. Mã 5 thoái 3! ...	

Bây giờ là “Thủy cầu mã” phối hợp với xe thành sát pháp sắc bén.

3. ...	Xe 5 tiến 1
4. Xe 3 bình 2!	Xe 5 bình 7
5. Xe 2 bình 3	Tượng 6 bình 5
6. Xe 3 bình 5	Tượng 5 bình 4
7. Xe 5 bình 6	Tượng 4 bình 5
8. Xe 6 bình 5	(Đồ thắng)

Ví dụ 2:

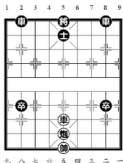
Hình 25 là thế cờ trong thực chiến lợi dụng “Thùy cầu mã” uy hiếp đối phương mà ăn hơn quân thủ thắng.

1. Xe 1 tiến 3	Tượng 5 thoái 7
2. Xe 6 bình 4!	Pháo 9 bình 6
3. Xe 4 tiến 4!!	Pháo 6 thoái 6
4. Xe 1 thoái 9	(Đồ thắng)

11) Hải đê lao nguyệt

“Hải đê lao nguyệt” là phương pháp xe pháo thắng đơn xe, dùng xe chiếm trung lộ, đưa pháo vào sau tượng đối phương không chế tuyến mật, mượn sức tướng trung lộ mà chiếu tướng thủ thắng.

Ví dụ 1:

Hình 26, quân bày như lá cờ gấm, dò lợi dụng thế công ở trung lộ, bắt xe xong thành “Hải đê lao nguyệt”, sát cờ.

1. Pháo 5 tiến 7	Tượng 5 bình 6

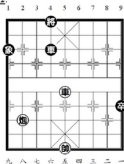
Thế này đối xứng qua trung lộ, cho nên đi thành Tượng 5 bình 4, Pháo 5 bình 7, cách thắng giống với biến chính, chỉ là đổi hướng.

2. Pháo 5 bình 3	Xe 2 tiến 1
3. Xe 5 tiến 7	Tượng 6 tiến 1
4. Xe 5 bình 2	Xe 2 tiến 1
5. Xe 2 bình 5	Tốt 2 bình 3

Nếu đi thành tốt 8 bình 7, Xe 5 thoái 3, Tốt 7 tiến 1, Pháo 3 tiến 1, Tốt 7 bình 6, Pháo 3 bình 4, đồ thắng. Đây là phương pháp cơ bản của “Hải đê lao nguyệt”.

6. Xe 5 thoái 1	Tượng 6 thoái 1
7. Xe 5 thoái 3	Xe 2 bình 6
Nếu đi Tượng 6 tiến 1, Pháo 3 tiến 1, ám phục Pháo 3 bình 4, tuyệt sát.	
8. Pháo 3 tiến 1	Tốt 3 bình 4
9. Xe 5 tiến 4	Tượng 6 tiến 1
10. Pháo 3 bình 4	Xe 6 bình 7
11. Xe 5 thoái 3	(Đồ thắng)

Ví dụ 2:

Xem hình 27

1. Pháo 8 tiến 4!!	Tốt 9 bình 8
2. Xe 5 tiến 2!	Xe 4 tiến 4
3. Pháo 8 tiến 3	Tượng 1 tiến 3
4. Xe 5 tiến 3	Tượng 4 tiến 1
5. Pháo 8 bình 6	Xe 4 bình 7
6. Xe 5 thoái 3	Tượng 3 thoái 5
7. Xe 5 tiến 1	Xe 7 thoái 5
8. Pháo 6 bình 8	Xe 7 tiến 5

9. Xe 5 thoái 1	Xe 7 bình 4
10. Xe 5 tiến 2	Tượng 4 thoái 1
11. Xe 5 tiến 1	Tượng 4 tiến 1
12. Pháo 8 bình 6	Xe 4 bình 3
13. Xe 5 thoái 3	Tốt 8 bình 7
14. Xe 5 bình 6	(Đồ thắng)

- Xem hình 29
1. Mã 6 tiến 4	Xe 4 bình 5
2. Tượng 5 bình 4	...

Tượng, mã, xe trên một hàng thuận tiện phát huy uy lực tam tử, là một loại sát pháp sắc bén trong “xa mã lĩnh chiêu”

2. ...	Sĩ 4 tiến 5

Nếu đổi thành tướng 6 tiến 1, mã 4 thoái 2, tướng 6 bình 5, xe 4 tiến 4, tướng 5 thoái 1, mã 4 tiến 2, xe 5 bình 7, xe 4 bình 6, xe 7 thoái 1, xe 6 bình 3, tốt 7 bình 6, xe 3 thoái 6, tốt 4 tiến 1, xe 3 thoái 1, đồ thắng.

3. Mã 4 thoái 2	Sĩ 5 tiến 6
4. Mã 2 tiến 4	Tượng 6 tiến 1
5. Mã 4 thoái 2	Tượng 6 bình 5
6. Xe 4 tiến 4	Tượng 5 thoái 1
7. Mã 2 tiến 3	Xe 5 tiến 7
8. Tượng 4 tiến 1	Tượng 5 bình 4
9. Xe 4 thoái 2!	...

Lãi xe về vị trí này vừa ngăn xe đen về thủ, vừa tiện dòn dừ quét sạch đôi tượng đen.

9 ...	Tượng 4 tiến 1
10. Xe 4 bình 6	Tượng 4 bình 5
11. Xe 6 bình 7	Tượng 5 bình 4
12. Xe 7 tiến 2	Tượng 4 thoái 1
13. Xe 7 tiến 1	Tượng 4 tiến 1
14. Xe 7 thoái 1	Tượng 4 thoái 1
15. Xe 7 thoái 3	Tượng 4 tiến 1
16. Xe 7 bình 6	Tượng 4 bình 5
17. Xe 6 bình 9	Tượng 5 bình 4
17. Xe 6 bình 9	Tượng 5 bình 4
18. Mã 3 thoái 4	Tượng 4 thoái 1
19. Mã 4 thoái 6	Xe 5 bình 3

Nếu đi tướng 4 tiến 1, xe 9 tiến 3, tướng 4 tiến 1, mã 6 tiến 4, xe 5 thoái 6, xe 9 thoái 2, đồ thắng.

20. Mã 6 tiến 5	Tượng 4 tiến 1
21. Mã 5 tiến 4	Tượng 4 bình 5
22. Xe 9 bình 5 (Đồ thắng)	

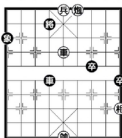
Tiết 2 Kỹ xảo cơ bản trong tàn cục

Những đòn đánh trong tàn cục có tính kỹ xảo rất mạnh, chỉ có nắm vững, vận dụng thành thạo những kỹ xảo này mới có thể giải quyết tốt những vấn đề khó khăn trong tàn cục.

Kỹ xảo tàn cục tuy chỉ là những phương pháp công thủ chiến thuật đơn giản nhưng giá trị nghệ thuật

Ví dụ 3:

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Xem hình 28

1. Xe 5 tiến 2	Tượng 4 tiến 1
2. Tốt 5 bình 6	Tốt 9 bình 8
3. Tốt 6 bình 7!!	...

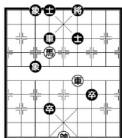
Thí tốt, nhường đường cho pháo, từ thế “Hải đê sru sơn”, chuyển thành “Hải đê lao nguyệt” sát pháp.

3. ...	Tượng 1 thoái 3
4. Pháo 4 bình 6	Xe 4 bình 2
5. Xe 5 thoái 2	(Đồ thắng)
- 12) Xa mã lĩnh chiêu

Xe mã phối hợp khéo léo, sát lực rất mạnh, cổ phổ “Quất trung bì” có nhắc tới “xa mã lĩnh chiêu”.

Ví dụ 1

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

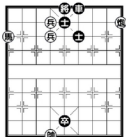
lại rất cao. Những chỗ đặc sắc tài tình của nó làm người yêu cờ hứng thú vô cùng.

Các loại kỹ xảo chiến thuật phải vận dụng tổng hợp. Để tiện cho người học, chúng tôi đưa ra mấy vấn đề trọng điểm, tiến hành thuyết minh từng loại.

Thứ nhất: Thi quân

Để đạt được mục đích nhất định, cho đối phương ăn 1 hay vài quân, gọi là thi quân, đó là một thủ đoạn tạo thành sát cục. Xem hình 30.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

1. Tốt 6 tiến 1! Tướng 5 binh 4

Nếu đi sĩ 5 thoái 4, pháo 1 binh 9, sĩ 4 tiến 5, mã 9 tiến 7, tướng 5 binh 4, tốt 6 tiến 1, tướng 4 binh 5, tốt 6 binh 5, đỏ thắng

2. Tốt 6 tiến 1 Tướng 4 binh 5

3. Tốt 6 tiến 1!...

Bên đỏ liên tục thi 2 tốt tạo ra thế sát cờ.

3. ... Sĩ 5 thoái 4

4. Pháo 1 binh 9 Xe 6 tiến 1

5. Pháo 9 tiến 1 Sĩ 4 tiến 5

Nếu đi tượng 5 tiến 1 thì mã 9 tiến 7, tuyệt sát.

6. Mã 9 tiến 8 Sĩ 5 thoái 4

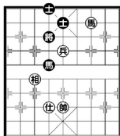
7. Mã 8 thoái 7 Sĩ 4 tiến 5

8. Mã 7 tiến 6 (Đỏ thắng)

Thứ hai nước chờ

Lúc đánh cờ, vị trí quân cờ bên mình có biến động nhưng tác dụng không thay đổi, bình tĩnh xem hành động của đối phương, gọi là nước chờ hay nước nhàn. Trong tàn cục, quân ít, thường xuất hiện tình huống đối phương không có nước hay để đi. Lúc này, nước chờ tạo thành biện pháp tấn công có sức mạnh. Như hình 31 là một ví dụ.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

1. Tốt 5 binh 6 Tướng 4 thoái 1

2. Mã 3 thoái 5 Mã 4 tiến 2

Đến đây có 2 cách tấn công như sau:

- a) 3. Tướng 5 thoái 1 ...

Đây là nước chờ nhưng chưa phải là nước hay nhất

3. ... Mã 2 thoái 1

4. Mã 5 thoái 7 Mã 1 thoái 3

5. Mã 7 thoái 9! ...

Bên đỏ đổi vị trí giúp tiêu tốt tấn công mạnh mẽ

5. ... Mã 3 tiến 1

6. Tốt 6 binh 7 Sĩ 5 tiến 6

7. Tốt 7 binh 8 Mã 1 thoái 2

8. Mã 9 tiến 8 Tướng 4 tiến 1

9. Tốt 8 binh 7 (Đỏ thắng)

- b) 3. Sĩ 6 thoái 5! ...

Lũ sĩ, là nước chờ có sức mạnh, cách thắng đơn giản. Dùng tướng đỏ khống chế lộ 6, phối hợp mã tốt, giam đối phương, bắt mã mà thắng

3. ... Mã 2 thoái 1

4. Mã 5 thoái 7 Mã 1 thoái 3

5. Tướng 5 binh 6 Sĩ 5 tiến 6

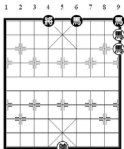
6. Tốt 6 tiến 1 Tướng 4 binh 5

7. Tốt 6 binh 7 (Đỏ thắng)

Đến đây hình thành mã tốt tất thắng song sĩ, phương pháp đơn giản.

Thứ ba: vây chặt.

Làm cho khu vực hoạt động của một hay nhiều quân đối phương càng này càng nhỏ, gọi là vây chặt. Như hình 32 là một thể đơn giản của song mã vây song mã.

九 八 七 六 五 四 三 二 一

1. Mã sau thoái 3 Mã 9 tiến 7

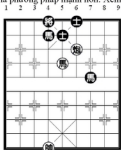
Nếu đi tướng tiến 1, mã 3 tiến 4, mã 6 tiến 8!, mã 1 thoái 2, không chế hoạt động của 2 mã đen bên đó thắng.

2. Mã 3 tiến 4 Tướng 4 tiến 1
3. Mã 1 thoái 3 Mã 6 tiến 8
4. Tướng 5 tiến 1 (Đồ thắng)

Phần cuối cục thế, bốn mã quay quân một chỗ nhưng bên đó nắm chặt tiên thủ, làm 2 mã đen bị hãm, ăn quân thắng chắc.

Thứ tư giam hãm

Giữ quân đối phương cố định tại một vị trí, không thể dịch chuyển gọi là giam hãm. So với vây chặt thì giam hãm là phương pháp mạnh hơn. Xem hình 33.

九 八 七 六 五 四 三 二 一

1. Pháo 4 bình 3! ...

Nếu đi khác a) Pháo 4 thoái 2, mã 7 thoái 6, pháo 4 bình 1, sĩ 5 tiến 4, đồ không dễ thắng. b) pháo 4 bình 1, mã 7 thoái 8, pháo 1 thoái 5, tướng 4 bình 5, mã 5 thoái 3, mã 8 tiến 9, cục thế phức tạp.

1. ... Mã 7 thoái 8
2. Mã 5 tiến 4 Mã 8 thoái 7

3. Pháo 3 bình 5! ...

Nước cờ thắng đẹp, đi những nước khác, thắng chẳng dễ dàng. Ví dụ pháo 3 bình 1, tướng 4 bình 5, tướng 6 bình 5, mã 4 tiến 3, pháo 1 tiến 2, mã 3 tiến 5, mã 4 thoái 2, mã 5 thoái 6.

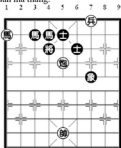
3. ... Mã 7 tiến 9
4. Tướng 6 tiến 1 Mã 9 tiến 7
5. Pháo 5 thoái 7 Mã 7 tiến 6

Đề cứu mã đen cánh phải chỉ đi được những nước này, nhưng làm cho cánh trái trống trải bị pháo đồ thừa cơ tiến đánh.

6. Pháo 5 bình 1 Mã 6 thoái 7
7. Pháo 1 tiến 9 Mã 7 thoái 8
8. Mã 4 tiến 2 (Đồ thắng)

Thứ năm: ngăn chặn

Ngăn chặn quân đối phương, không cho thông thoáng. Trong đó bao hàm cả ngăn chặn, chia cắt, gây ách tắc. Như hình 34, quân đen co cụm, tự vướng chân nhau. Bên đó có thể sử dụng biện pháp chuyển pháo vu hồi, thi triển đòn ngăn chặn, từ mạn sườn tạo sát, hơn quân mà thắng.

九 八 七 六 五 四 三 二 一

1. Pháo 5 bình 7! ...

Bình pháo, nước đi mạnh, giành được tốc độ tấn công. Còn nhiều cách tấn công khác nhưng đều không dễ thủ thắng. Ví dụ như pháo 5 bình 2, mã 3 tiến 1, mã 9 tiến 7, mã 1 thoái 3, pháo 2 tiến 2, tướng 7 thoái 5, thắng được hơi khó.

1. ... Tướng 7 thoái 5
2. Pháo 7 tiến 1! Mã 3 tiến 1
3. Mã 9 tiến 7 Mã 1 thoái 3
4. Pháo 7 bình 8! ...

Bình pháo thắng thế ngay, nước cờ tốt. Nếu thay bằng pháo 7 bình 5, sĩ 5 thoái 4, biến hóa phức tạp.

2. Mã 7 tiến 8   Tướng 4 bình 5
 Nếu đi tướng 4 tiến 1, pháo 6 bình 9, tuyệt sát.
 3. Pháo 6 bình 5   Tướng 5 bình 6
 4. Tướng 5 bình 4   ...

Từ khóa đây trung lộ chuyển sang khóa đây hàng 4 đạt được mục đích thủ thắng.

4. ...   Mã 5 tiến 7
 5. Pháo 5 bình 4   Mã 7 tiến 8
 6. Pháo 4 tiến 6

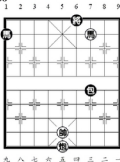
Đây là thứ tự đi cờ, cách thắng đơn giản.

6. ...   Mã 8 thoái 6
 7. Mã 8 thoái 6   (Đò thắng)

Thứ 9 không chế

Đối với điểm nào đó trên một tuyến nào đó tạo ra sự uy hiếp, khiến quân đối phương không thể tiến đến sự uy hiếp, khiến quân đối phương không thể tiến đến, gọi là không chế.

Hình 38

Hình này là thế quân “mượn pháo dùng mã” phối hợp với khóa đây và giam hãm, khống chế mã đen giành thắng lợi.

1. Mã ba thoái 4!   ...

Nếu đi thành a) mã 3 thoái 5, tướng 6 bình 5, tướng 5 bình 4, pháo 7 bình 5, cục thế phức tạp. b) Pháo 5 bình 4, pháo 7 thoái 3, mã 3 thoái 1, mã 1 tiến 3, mã 1 thoái 2, pháo 7 bình 5, ngang thế.

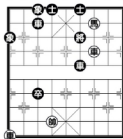
1. ...   Pháo 7 bình 6
 2. Pháo 5 bình 4   Pháo 6 tiến 2
 3. Pháo 4 tiến 1   Pháo 6 thoái 1
 4. Pháo 4 tiến 1   Pháo 6 thoái 1
 5. Pháo 4 tiến 1   Pháo 6 thoái 1
 6. Pháo 4 tiến 1   ...

Đến đây thắng cục đã rõ. Mã đỏ khống chế đường ra của mã đen, bên đen chẳng thể cựa quậy.

6. ...   Mã 1 thoái 3
 7. Mã 4 tiến 6 (Đò thắng)

Thứ 10 thiểm lộ (giống như chiếu rút?)

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hai quân trên cùng một tuyến đi động một quân làm quân kia lộ ra, phát huy tác dụng, gọi là thiểm lộ. Xem hình 39.

1. Xe 9 bình 4!   ...

Thí xe, phá hoại song xa sát của đối phương, là điều kiện sáng tạo tấn công thủ thắng. Nếu đổi thành mã 3 thoái 2, xe 6 bình 4, tướng 6 bình 5, xe 4 bình 5, tướng 5 bình 6, tướng 6 bình 5, xe 3 tiến 1, tướng 5 thoái 1, xe 3 tiến 1, cục thế phức tạp. Đến đây đen có hai phương án a) tướng 5 thoái 1, mã 2 tiến 4, xe 3 bình 6, mã 4 thoái 5, xe 6 bình 7, ngang thế. b) tướng 5 tiến 1, mã 2 thoái 4 (nếu đi xe 9 bình 5, cục thế phức tạp nhưng vẫn ngang thế, xe 5 bình 6, xe 9 bình 5, tướng 5 bình 6, xe 3 bình 7, xe 6 bình 4, tướng 6 bình 5, xe 4 bình 5, tướng 5 bình 6, xe 5 tiến 5, xe 7 thoái 5, hòa cờ.

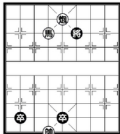
1. ...   Xe 6 tiến 5
 2. Mã 3 thoái 2   ...

Lũn mã xong, xe mã trên cùng một hàng, đe dọa chiếu rút là một loại “thiểm lộ”. Kiểu đứng xe mã thế này, thuật ngữ cờ tướng gọi là “liệt mã xa”, là sát pháp sắc bén.

2. ...   Xe 3 bình 4
 3. Tướng 6 bình 5   Xe 4 bình 5
 4. Tướng 5 bình 6   Xe 5 bình 8
 5. Xe 3 bình 4   Tướng 6 bình 5
 6. Xe 4 bình 5   (Đò thắng)

Thứ 11 bảo hộ

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Dùng quân mình trông coi một quân khác hay một tuyến nào đó, gọi là bảo hộ. Xem hình 40.

1. Pháo 5 bình 7 ...

Thông qua đe dọa sát cờ, điều nhanh pháo đến lộ 7, phòng hộ tuyến này, lợi cho tiến thủ.

1. ... Tướng 6 bình 5

2. Mã 6 thoái 5! Tốt 2 tiến 1

Nước đi bắt buộc. Nếu đổi thành a) Tướng 5 thoái 1 mã 5 thoái 4, đỏ thắng. b) tốt 2 bình 3 mã 5 tiến 7, tướng 5 thoái 1, pháo 7 thoái 7, đỏ thắng.

3. Mã 5 thoái 7 Tướng 5 thoái 1

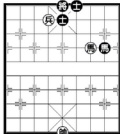
4. Mã 7 thoái 8 Tướng 5 thoái 1.

5. Pháo 7 bình 8 (Đỏ thắng)

Thế này mã đỏ lùi liên mấy bước khéo léo phòng thủ, ăn tốt rồi phản công mà thắng.

Thứ 12 điều quân

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Đi quân có mục đích, có kế hoạch gọi là điều quân. Vấn đề thông qua sự vận động của các quân mà hoàn thành , do vậy điều quân là phương pháp chiến

thuật thường dụng nhất. Như hình 41, mã tốt đỏ khéo léo điều quân, không chệch trung lộ, thẳng bên đen mã song sĩ.

1. Tốt 6 bình 7...

Tốt đỏ đi chuyển, chuẩn bị tiến xuống hàng đáy, nếu không đi tốt, các nước khác rất dễ thành hòa. Vì như tướng 5 tiến 1, mã 8 thoái 7, mã 3 thoái 1, mã 7 tiến 8, mã 1 tiến 2, mã 8 thoái 6, mã đen đuổi tốt, nếu đi tốt, đen dễ thủ hòa. Vì thế đỏ sớm đòi tốt đến hàng đáy, không chệch cửa tướng, mưu sâu kể xa, thật là tuyệt tác dùng binh. Tốt đỏ sang lộ 7 rồi, đen có hai phương án như sau

Một: 1. ... Tướng 5 bình 4

2. Mã 3 tiến 5! Mã 8 thoái 6

Nếu đi khác bên đỏ dễ thắng. Chỉ đưa một ví dụ: mã 8 tiến 7, mã 5 thoái 7, mã 7 tiến 6, tướng 5 tiến 1, mã 6 thoái 4, tướng 5 thoái 1, tướng 4 bình 5, tốt 7 tiến 1, mã 4 tiến 6, tướng 5 tiến 1, mã 6 thoái 5, mã 7 tiến 8, sĩ 5 tiến 6, mã 8 thoái 6, tướng 5 tiến 1, mã 6 thoái 7, đỏ thắng.

3. Mã 5 thoái 7 Tướng 4 bình 5

Nếu đổi thành mã 6 tiến 4, tốt 7 bình 6, tướng 4 bình 5, mã 7 tiến 8, mã 4 tiến 5, tướng 5 tiến 1, sĩ 5 tiến 6, mã 8 thoái 6, sĩ 6 tiến 5, tốt 6 bình 5, tướng 5 tiến 1, mã 6 thoái 4, đỏ thắng.

4. Tốt 7 tiến 1 Mã 6 tiến 4

5. Mã 7 thoái 9 ...

Nếu sai lầm đi mã 7 tiến 8, mã 4 thoái 3, mã 8 thoái 9, mã 3 tiến 2, mã 9 tiến 8, mã 2 thoái 3, tướng 5 tiến 1, mã 3 tiến 5, tướng 5 thoái 1, mã 5 thoái 3, mã 8 thoái 7, mã 3 tiến 2!, tướng 5 tiến 1, mã 2 thoái 3, mã 7 tiến 6, mã 3 tiến 2, đỏ không dễ thắng.

5. ... Mã 4 tiến 5

6. Mã 9 tiến 8 Mã 5 tiến 4

7. Tướng 5 tiến 1 Mã 4 thoái 5

8. Mã 8 tiến 9 Mã 5 thoái 4

9. Tướng 5 tiến 1 Mã 4 thoái 6

10. Mã 9 thoái 7 Mã 6 thoái 4

11. Tướng 5 tiến 1 (Đỏ thắng)

Hai: 1. ... Mã 8 tiến 7

2. Tốt 7 tiến 1 Mã 7 thoái 6

Nếu đi mã 7 tiến 6, tướng 5 tiến 1, mã 6 thoái 5, mã 3 tiến 5!, sĩ 5 tiến 6, mã 5 tiến 7, tướng 5 tiến 1, mã 7 thoái 6, đỏ thắng.

3. Mã 3 tiến 1 Mã 6 thoái 8

4. Mã 1 thoái 2 Mã 8 tiến 7

5. Mã 2 tiến 3 Mã 7 thoái 6

- 6. Mã 3 thoái 4   Mã 6 tiến 5
- 7. Mã 4 tiến 2   Mã 5 thoái 7
- 8. Mã 2 tiến 3   Mã 7 thoái 6
- 9. Tướng 5 tiến 1   (Đò thẳng)

Thế này bên đỏ trước hết bình tốt công tuyến đây, thu lại hiệu quả không ngờ của tốt lệt mạnh hơn tốt cao. Thế cờ này giúp chúng ta mở mang, vấn đề cụ thể cần đổi sách cụ thể, tốt lệt hay tốt cao ưu hơn cần theo cờ mà đánh. Sau khi bình tốt, bên đỏ thù thắng nhờ linh hoạt chuyển mã, đó là ứng dụng tuyệt vời của chiến thuật điều quân.

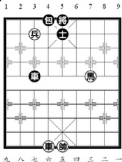
Phần trên chúng tôi đưa ra 12 loại kỹ xảo chiến thuật thường dùng. Ngoài ra còn có những kỹ xảo như đổi quân, phong tỏa, thứ tự ...

Kỹ xảo cơ bản cờ tướng có khoảng hơn hai mươi loại, về sau sẽ lần lượt bàn đến.

Tiết ba Năm vững thế thắng thế hòa

Thế thắng và thế hòa là những tàn cục cơ bản đã có kết luận là thắng hay hòa. Tuy là thường thức nhưng lại rất quan trọng cần nghiêm túc học tập và nắm vững. Ý nghĩa quan trọng của việc học tập và nắm vững những tàn này nằm ở vấn đề chuyển hóa khi xử lý tàn cục. Trong tàn cục, đấu cờ, thường xuất hiện nhiều biến hóa mới, thành thạo và nắm vững những tàn thắng và tàn hòa trọng yếu là mấu chốt để giải quyết và xử lý tốt các loại chuyển hóa. Dưới đây ví dụ thuyết minh.

Ví dụ 1

Xem hình 42.

- 1. Xe 6 tiến 9! ...

Nếu coi như các nước đi về sau đều đã tính toán rõ ràng thì nước thí xe được xem là vừa đúng vừa mưu. Ngoài ra cần xem xét thêm một biến nữa: mã 3 tiến 4, tướng 5 bình 6, mã 4 tiến 2, tướng 6 tiến 1, mã 2 thoái 3, tướng 6 thoái 1, xe 6 tiến 8, pháo 4 bình 5, tướng 5 bình 6, xe 3 thoái 2, đen có cơ hội thù hòa, tuy biến hóa phức tạp.

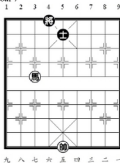
- 1. ...   Tướng 5 bình 4
- 2. Tốt 7 bình 6!   ...

Giờ đây chính là lợi dụng thời cơ chuyển hóa về tàn cục cơ bản. Đến đây có hai dạng biến hóa như sau Một:

- 2. ...   Tướng 4 bình 5
- 3. Mã 3 tiến 4   Tướng 5 bình 6
- 4. Mã 4 tiến 2   Tướng 6 bình 5
- 5. Tốt 6 bình 5   Tướng 5 bình 4
- 6. Mã 2 thoái 4   (Đò thẳng)

Hai:

- 2. ...   Tướng 4 tiến 1
- 3. Mã 3 tiến 5   Tướng 4 thoái 1
- 4. Mã 5 thoái 7

Đến đây, hình 43, hình thành tàn cục mã tãi thắng đơn sơ, nếu thành thạo tàn này, thù thắng dễ dàng

- 4. ...   Tướng 4 bình 5
- 5. Mã 7 tiến 6   Tướng 5 bình 6
- 6. Mã 6 thoái 4   Sĩ 5 thoái 4
- 7. Mã 4 thoái 2   Tướng 6 tiến 1
- 8. Mã 2 tiến 3   Tướng 6 tiến 1
- 9. Mã 3 tiến 4   Sĩ 4 tiến 5
- 10. Mã 4 thoái 6   Tướng 6 thoái 1
- 11. Mã 6 thoái 5   Tướng 6 tiến 1
- 12. Mã 5 tiến 7   Sĩ 5 tiến 4
- 13. Mã 7 thoái 6   Sĩ 4 thoái 5
- 14. Mã 6 tiến 4   Sĩ 5 thoái 4

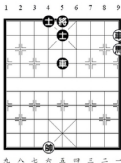
15. Mã 4 tiến 2   Sĩ 4 tiến 5
 16. Mã 2 tiến 3   Tướng 6 thoái 1
 17. Mã 3 thoái 5   ...

Lúc này tạo thành tàn cục đơn giản, đơn mã cầm tướng.

17. ...   Tướng 6 thoái 1
 18. Mã 5 thoái 3   Tướng 6 tiến 1
 19. Mã 3 tiến 2   Tướng 6 tiến 1
 20. Tướng 5 tiến 1   (Đò thắng)

Ở thế này, bên đỏ dày dặn kinh nghiệm, nắm chắc tàn thế “đơn mã cầm sĩ”, hết thì xe lại thì tốt, đưa cục thể chuyển hóa về tàn thế.

Ví dụ 2:

Hình 44 là một thế xa mã lãnh chiêu. Khi tấn công từ cánh vào, cần nắm vững tàn thế để có thể chuyển hóa thuận lợi mà thắng cuộc.

1. Mã 1 tiến 3   Tướng 5 bình 6
 2. Xe 1 tiến 1   Tướng 6 tiến 1
 3. Mã 3 thoái 1!   ...

Đến đây có 2 biến hóa cơ bản như sau:

- Một: 3. ...   Xe 5 bình 8
 4. Xe 1 bình 3   Xe 8 thoái 1

Nếu đi thành sĩ 5 tiến 4, xe 3 thoái 2! Xe 8 bình 4, tướng 6 bình 5, xe 4 bình 5, tướng 5 bình 6, đen chắc chắn mất sĩ thua cờ.

5. Mã 1 tiến 2   Sĩ 5 thoái 6
 6. Xe 3 thoái 1   Tướng 6 tiến 1
 7. Tướng 6 bình 5   Xe 8 thoái 2
 8. Xe 3 thoái 8   (Đò thắng)

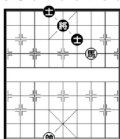
- Hai: 3. ...   Tướng 6 tiến 1
 4. Xe 1 bình 3   Tướng 6 bình 5
 5. Xe 3 thoái 2   Sĩ 5 tiến 6
 6. Xe 3 thoái 1!   ...

Bên đỏ đi 2 nước 5, 6 đảm đối xe, do nắm vững tàn thế, trong lòng chắc chắn.

6. ...   Xe 5 bình 7

Nếu đi xe 5 tiến 6, tướng 6 tiến 1, xe 5 thoái 3; xe 3 bình 6, bắt chốt sĩ, đỏ thắng.

7. Mã 1 thoái 3   Tướng 5 thoái 1

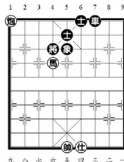
九八七六五四三二一

Hình phụ đến lượt đỏ đi.

8. Tướng 6 tiến 1!   Tướng 5 thoái 1
 9. Mã 3 tiến 2   Sĩ 4 tiến 5
 10. Tướng 6 thoái 1   Sĩ 5 tiến 4
 11. Mã 2 thoái 4   (Đò thắng)

Thế này bên đỏ nắm vững thế thắng của đơn mã thắng song sĩ, khéo léo lợi dụng việc đổi xe, tiến hành chuyển hoá mà thắng.

Ví dụ 3

九八七六五四三二一

Nxem hình 45

1. mã 6 tiến 8   Tướng 5 thoái 3
 2. Mã 8 tiến 7   Tướng 4 thoái 1
 3. mã 7 thoái 8   Tướng 4 thoái 1
 4. Mã 8 tiến 6! ...

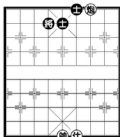

Đi được nước này cần chuẩn bị 2 kiến thức: một là phương pháp chiến thuật giao hoán tiên khi hậu thú, hai là hiểu về chuyển hoán, thành thạo tàn thắng pháo sĩ tất thắng song sĩ.

4. ... Tướng 4 tiến 1

5. Pháo 9 bình 3

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 46 là tàn thắng điển hình, cách đi như sau

5. ... Sĩ 5 tiến 6
 6. Tướng 5 tiến 1 Sĩ 6 tiến 5
 7. Tướng 5 tiến 1 Tướng 4 thoái 1
 8. Sĩ 4 tiến 5 Tướng 4 bình 5
 9. Pháo 3 thoái 9 Tướng 5 bình 4
 10. Pháo 3 bình 6

Đến đây hình thành thế cơ bản nhất của pháo sĩ thắng song sĩ.

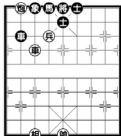
10. ... Tướng 4 bình 5
 11. Tướng 5 bình 6 ...

Bình tướng không chế, hạn chế phạm vi hoạt động của tướng sĩ đen, là nước then chốt thủ thắng.

11. ... Tướng 5 bình 6
 12. Pháo 6 bình 4 Tướng 6 bình 5
 13. Sĩ 5 tiến 4 Tướng 5 bình 6
 14. Tướng 6 bình 5 Tướng 6 tiến 1
 15. Sĩ 4 thoái 5 (Đồ thắng)

Ví dụ 4

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Xem hình 47

1. Tốt 6 tiến 1!...

Bò pháo, tính toán chính xác có thể đi thành đơn xa thắng mã song sĩ.

1. ... Xe 2 thoái 2

2. Xe 7 bình 2

Lật cánh là tất yếu, thông qua việc bắt xe đen tự cản trọng tạo ra điều kiện khi ăn xe.

2. ... Xe 2 tiến 1

3. Xe 2 bình 6 Xe 2 bình 4

4. Xe 6 tiến 2 Tướng 3 tiến 1

Nước đi bắt buộc, tượng đen không cách gì về được trung lộ, nếu về được trung lộ là tàn hòa.

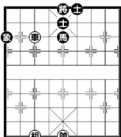
5. Xe 6 bình 7 Mã 4 tiến 5

6. Xe 7 thoái 1 (Đồ thắng)

Đen chắc chắn mất tượng, tạo thành đơn xa tất thắng mã song sĩ.

Để cho người mới học tham khảo, hình 48 tiếp diễn như sau:

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

- Một: 6. ...

- Mã 5 tiến 4

Đây là nước đi sai lầm, mã ở bên không có sĩ để bị tấn công.

7. Xe 7 binh 9	Tướng 5 binh 4
8. Xe 9 tiến 2	Tướng 4 tiến 1
9. Tướng 5 binh 6	(Đồ thắng)

Cuối hình, đồ chắc chắn ăn mã hoặc sĩ, sau đó thắng đơn giản.

Hai 6. ... Mã 5 tiến 6

Nếu đổi thành a) Mã 5 tiến 7, xe 7 binh 9, sau đó dùng cách đi giống như biến chính là thắng. b) Tướng 1 tiến 3, xe 7 tiến 2, sau binh xe cánh phải dễ thắng.

7. Xe 7 binh 9	Tướng 5 binh 4
8. Xe 9 tiến 2	Tướng 4 tiến 1
9. Xe 9 thoái 4	Mã 6 tiến 5

Nếu đổi mã 6 thoái 5, xe 9 binh 5, sau xe 5 binh 6, bên đồ thắng dễ.

10. Xe 9 binh 5	Mã 5 thoái 7
11. Xe 5 binh 6	Sĩ 5 tiến 4
12. Tướng 5 binh 6	Sĩ 6 tiến 5
13. Xe 6 binh 3	Mã 7 tiến 5
14. Xe 3 binh 7	Sĩ 5 tiến 6
15. Xe 7 tiến 3	Tướng 4 thoái 1
16. Xe 7 thoái 1	Sĩ 6 thoái 5
17. Xe 7 tiến 2	Tướng 4 tiến 1
18. Xe 7 thoái 1	Tướng 4 thoái 1
19. Xe 7 binh 5	(Đồ thắng)

Ba 6. ... Mã 5 thoái 7

Là mã, nước đánh ngoạn cường. Mã đen cùng 2 sĩ tạo thành một quả núi nhỏ, thường gọi là "sơn hậu mã". Sách cổ bản cách xe bắt sơn hậu mã, là đuổi mã ra hướng không sĩ thì thắng. Thế ở đây mã đen sai vị trí xe đồ dễ đuổi mã ra hướng không sĩ.

7. Xe 7 binh 3	Mã 7 thoái 9
8. Xe 3 binh 9	Tướng 5 binh 4
9. Xe 9 tiến 2	Tướng 4 tiến 1
10. Xe 9 thoái 3	Tướng 4 thoái 1
11. Xe 9 binh 6	Tướng 4 binh 5
12. Xe 6 tiến 1	Mã 9 tiến 7
13. Xe 6 binh 3	Mã 7 thoái 9
14. Tướng 5 binh 6	...

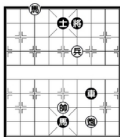
Xuất tướng là biện pháp thường dùng, làm sĩ đen đòi hướng.

14. ...	Sĩ 5 thoái 4
15. Xe 3 binh 5	Sĩ 4 tiến 5
16. X 5 binh 8	Sĩ 5 thoái 4
17. Xe 8 tiến 2	Sĩ 6 tiến 5
18. Tướng 6 binh 5	Mã 9 tiến 7

19. Xe 8 thoái 2	Mã 7 tiến 6
20. Xe 8 binh 3	Tướng 5 binh 6
21. Xe 3 tiến 2	Tướng 6 tiến 1
22. Tướng 5 binh 4	(Đồ thắng)

Ví dụ 5

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

xem hình 49

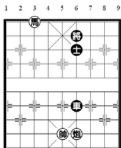
1. Pháo 3 binh 4	Xe 7 binh 6
2. Tốt 4 tiến 1 ...	

Thời điểm này phải có kiến thức chuyển hóa thành tàn thắng mới đi được nước cờ như vậy. Nếu đổi thành tướng 5 thoái 1, tướng 6 thoái 1, bên khó thắng dễ thành hòa.

Một 2. ...	Tướng 6 thoái 1
3. Tốt 4 tiến 1	Tướng 6 binh 5
4. Mã 7 thoái 6	Tướng 5 binh 4
5. Mã 6 tiến 8	Tướng 4 binh 5
6. Tốt 4 binh 5	(Đồ thắng)

Hai 2. ...	Sĩ 5 tiến 6
3. Tướng 5 thoái 1	

Đến đây, tạo thành một thế cờ nổi tiếng (nghe nói từng được anh hùng dân tộc thời Nam Tống là Văn Thiên Tường lưu giữ, một tàn thắng)

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Định mệnh sức tốt lụt, tổ chức xe pháo tốt tấn công liên hợp, cảm giác sai lầm này trong thực tế rất hay xuất hiện.

	1. ...	Pháo 3 thoái 2
	2. Xe 5 tiến 2	Tượng 4 tiến 1
	3. Pháo 1 bình 7	Xe 3 bình 8
Hai	1. Pháo 6 thoái 4	Pháo 3 thoái 2
	2. Xe 5 bình 6	Pháo 3 bình 4
	3. Pháo 6 tiến 4	Xe 3 tiến 9
	4. Tượng 5 tiến 1	Tốt 4 bình 5
	5. Tượng 5 tiến 1	Xe 3 bình 5
	6. Tượng 5 bình 4	Tượng 4 bình 5
	7. Pháo 6 bình 4	...

Nếu đi tượng 4 thoái 1, xe 5 thoái 7, xe 6 bình 4, xe 5 bình 4, tốt 2 bình 3, tốt 9 tiến 1, tốt 3 bình 4, xe 4 tiến 7, tượng 4 thoái 1, tốt 9 tiến 1, tốt 3 bình 4, xe 4 tiến 2, tượng 5 tiến 1, tốt 4 bình 5, tốt 8 bình 7, xe 4 tiến 1, xe 4 thoái 3, tốt 5 bình 6, xe 4 bình 6, đổi xe hòa.

	7. ...	Tốt 9 tiến 1
	Tiến tốt sớm kịp thời đổi xe cầu hòa, nếu lùi xe tất thua	
	8. Tượng 4 thoái 1	Tốt 9 bình 8
	9. Pháo 4 bình 1	Xe 5 thoái 4
	10. Xe 6 bình 4	Tốt 8 bình 7
	11. Xe 4 tiến 2	Tượng 5 tiến 1
	12. Xe 4 tiến 1	Xe 5 bình 6

Đen nếu đi tượng 5 thoái 1, pháo 1 thoái 3, tốt 7 tiến 1, pháo 1 tiến 5 dò thắng.

	13. Xe 4 thoái 5	Tốt 7 bình 6 (hòa cờ)

Ba 1. Xe 5 bình 6 ...
Nước cờ bình xe trông hung hãn, thực ra vô hiệu, vì đen nước thứ 7 đi pháo 3 tiến 4 có thể giải vây.

	1. ...	Xe 3 bình 5
	Nếu đi tốt 4 bình 5, pháo 6 bình 1, tượng 4 bình 5, xe 6 bình 5, tượng 5 bình 6, xe 5 thoái 3, pháo 3 thoái 2, xe 5 tiến 6, tượng 4 tiến 1, pháo 1 bình 7 dò thắng.	
	2. Pháo 6 bình 5	Tượng 4 bình 5
	3. Pháo 5 thoái 6	Xe 5 bình 8
	4. Xe 6 bình 5	Tượng 5 bình 4
	5. Pháo 5 bình 6	Tốt 4 bình 5
	6. Xe 5 thoái 4	Xe 8 tiến 9
	7. Tượng 5 tiến 1	Pháo 3 tiến 4
	8. Pháo 6 tiến 1	Xe 8 bình 4 (Đen ưu)

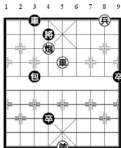
Bốn	1. Xe 5 tiến 2 ...	
	Chỉ có nước tiên khí hậu thủ mới là cách thắng chính xác. Việc này cần kỹ thủ có linh cảm cực kỳ	

Xem hình 50

3. ...	Tượng 6 thoái 1
4. Mã 7 thoái 6	Xe 6 tiến 1
5. Mã 6 thoái 7	Tượng 6 tiến 1
6. Mã 7 thoái 6	Xe 6 thoái 3
7. Pháo 4 tiến 1	Tượng 6 thoái 1
8. Tượng 5 tiến 1	Tượng 6 tiến 1
9. Mã 6 thoái 5	Tượng 6 thoái 1
10. Mã 5 tiến 3	Tượng 6 tiến 1
11. Mã 3 tiến 2	Xe 6 thoái 1
12. Pháo 4 tiến 3	Tượng 6 thoái 1
13. Mã 2 tiến 1	Tượng 6 tiến 1
14. Mã 1 tiến 3	Đò thắng

Hình thế cuối cùng, xe đen bị cấm, chỉ còn nước đổi xe lấy pháo, tạo ra tàn cục mã thắng đơn số.

Ví dụ 6

九 八 七 六 五 四 三 二 一

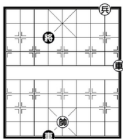
Hình 51 cách đi có nhiều, dưới đây chỉ giới thiệu 4 loại.

- Một 1. Pháo 6 bình 1 ...

tốt, trong quá trình tính toán phức tạp nhưng tính tế mới có thể phát hiện ra.

1. ...	Tướng 4 tiến 1
2. Xe 5 thoái 3	Tốt 4 bình 5
3. Xe 5 thoái 3	Pháo 3 bình 4
4. Xe 5 tiến 4	Pháo 4 bình 5
5. Xe 5 thoái 1	Xe 3 tiến 9
6. Tướng 5 tiến 1	Xe 3 bình 5
7. Xe 5 bình 1	

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

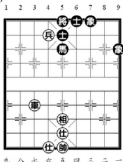
Đến đây hình thành thế cờ ở hình 52, xe đỏ có thể chiếm trung, thành ra xe tốt lạt thắng xe thường gọi “hải đế sư sơn”. Đây là tàn thắng nổi tiếng.

7. ...	Xe 4 thoái 6
8. Xe 1 bình 5	Tướng 4 thoái 1
9. Tốt 2 bình 3	Xe 4 tiến 2
10. Tốt 3 bình 4	Xe 4 thoái 2
11. Tốt 4 bình 5	Xe 4 tiến 2
12. Xe 5 tiến 3	Tướng 4 tiến 1
13. Tốt 5 bình 6	Xe 4 thoái 2
14. Tốt 6 bình 7	Xe 4 tiến 2
15. Xe 5 tiến 1	(Đò thắng)

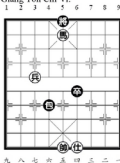
Trên đây phân tích ứng dụng cụ thể của “thế thắng”, “thế hòa” trong chuyển hóa tàn cục. Các “thế thắng”, “thế hòa” là những tàn cục cơ bản, trong các sách cờ tàn cục đều được thu nhập rất nhiều, ở đây không đề cập đến nữa.

Vi dụ 3

Vi dụ 4 Hình 56 là ván đấu trong giải đồng đội toàn quốc năm 1983 giữa Liêu Ninh Thương Uy với Hắc Long Giang Tôn Chi Vi.

Như hình 55, bên đỏ là kỳ thủ trẻ Hắc Long Giang Mạnh Thiệu Trung, do khi làm trận, tính toán không chuẩn, bỏ mất cơ hội thắng. Cách đi không chính xác như sau :

1. Xe 7 tiến 6   Sĩ 5 thoái 4
2. Xe 7 thoái 4   Sĩ 6 tiến 5
3. Sĩ 5 thoái 4   Tướng 5 bình 6
4. Tướng 5 thoái 7   Tướng 6 tiến 1
5. Tướng 5 tiến 1!

Đến đây đen có ba cách đi như sau

- Một
5. ...	Sĩ 5 tiến 6
6. Tướng 5 bình 4	Tướng 6 thoái 1
7. Xe 7 tiến 4	Tướng 6 bình 5
8. Tướng 4 bình 5	Sĩ 6 thoái 5
9. Tốt 6 bình 5	Tướng 5 tiến 1
10. Xe 7 bình 6	(Đò thắng)

- Hai
5. ...	Tướng 6 tiến 1
6. Xe 7 thoái 1	Tướng 6 thoái 1
7. Xe 7 bình 4	Sĩ 5 tiến 6
8. Tướng 5 bình 4	Sĩ 4 tiến 5
9. Xe 4 bình 2	Mã 5 tiến 6
10. Xe 2 tiến 4	Tướng 6 thoái 1
11. Tốt 6 bình 5	Sĩ 6 thoái 5
12. Xe 2 thoái 3	(Đò thắng)

- Ba
5. ...	Tướng 6 thoái 1
6. Xe 7 tiến 4	Tướng 6 tiến 1
7. Tốt 6 bình 5	Sĩ 4 tiến 5
8. Xe 7 bình 5	Tướng 6 tiến 1
9. Xe 5 thoái 1	Tướng 9 tiến 7
10. Xe 5 bình 2	Mã 5 tiến 4
11. Xe 2 thoái 2	Tướng 6 thoái 1
12. Xe 2 bình 6	(Đò thắng)

Tân của này quan hệ đến quyền lợi cá nhân, đó nếu thắng có thể tham gia giải cá nhân toàn quốc tổ chức tại Côn Minh trong tháng 11 năm đó. Ngược lại, đen phải thủ hòa mới giành quyền tham gia. Ván cờ này một người muốn thắng, một người muốn hòa nên vào bàn ai nấy đều căng thẳng. Dưới đây phân tích tình huống thực chiến.

1. ...   Tốt 6 tiến 1

Trải qua phân tích tỉ mỉ, rút ra kết luận đen chắc chắn thua, không cách gì phòng thủ. Đen phải làm thế nào thiết kế phương án dụ đối thủ.

2. Tốt 7 tiến 1   Tốt 6 tiến 1

Chế tạo đòn giả, dường như muốn tốt 6 tiến 1 nữa, sau đó bình pháo ra lộ 8 uy hiếp. Thực ra chẳng tác dụng gì, vì tốt đó có thể kịp thời giữ mã mà thắng.

3. Tướng 5 tiến 1?   ...

Đau xót cho huấn luyện! Có thể thấy mờ mờ không cần thận, trong ván lại không bình tĩnh. Chỉ cần tỉ mỉ là dễ thấy nước đánh như sau tốt 7 tiến 1, tốt 6 tiến 1, tốt 7 bình 6, tốt 6 tiến 1, tướng 5 tiến 1, pháo 4 tiến 3, tốt 6 tiến 1, pháo 4 bình 5, tướng 5 bình 4, đó thắng.

3. ...   Tốt 6 tiến 1

4. Tướng 5 tiến 1   ...

Nếu đi tướng 5 thoái 1, tốt 6 tiến 1, tướng 5 tiến 1, pháo 4 tiến 3, cũng là hòa cờ.

4. ...   Pháo 4 tiến 3
5. Tốt 7 bình 6   Pháo 6 bình 5 (hòa cờ)

Chỗ này bên đen tâm lý chiến thành công, dùng mưu mà hòa cờ, giành quyền dự giải. Bên đỏ thiếu

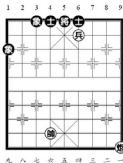
kinh nghiệm, tự nhiên giúp đối thủ một nước, đánh mất quyền dự giải quý báu.

Mọi lúc mọi nơi đều thu thập và chỉnh lý những tàn cục hay, tiến hành phân tích nghiên cứu, là phương pháp cơ bản đi sâu vào tàn cục, một mặt nâng cao trình độ tàn cục, mặt khác làm cho kho tàng nghệ thuật cờ tàn thêm những điều mới mẻ.

Tiết hai Học tập sách vở cổ kim

Học sách tàn cục cổ kim, trước hết nắm chắc những phương pháp công phòng điển hình, có lợi cho thực chiến. Sau đó cần giới về đề xuất vấn đề, đưa ra bình luận, chỉnh sửa chỗ sai, làm mới thể cổ. Tóm lại, dựa trên cơ sở kinh nghiệm của người đi trước kết hợp nhận thức của bản thân, cần đứng cảm sáng tạo tìm tòi quy luật, thích ứng với các loại biến hóa tàn cục.

Ví dụ 1.

Tính đến nay, trong sách vở cổ kim còn lưu lại được hơn ba nghìn thể tàn cục điển hình hoàn mỹ. Đối với những thể này cần nghiên cứu sâu sắc, áp dụng những chỗ tinh túy mà phát huy. Danh cục cổ điển có nhiều, trong đó thể cờ ở hình 57 là hàng đầu. Thể này hình quân đơn giản, nước đi đẹp lạ thường, rất nhiều loại kỹ xảo chiến thuật, thể hiện trình độ cao siêu.

Tuy là thể cổ mấy trăm năm trước, không kể bắt nguồn từ thực chiến hay sáng tác, đều có thể cho là giai phẩm giá trị, là mẫu mực cho sáng tác, là ván hay thực chiến và khuôn phép của thiết kế.

1. Pháo 1 bình 5   Tượng 1 tiến 3
2. Pháo 5 tiến 4   Tượng 3 thoái 1
3. Tượng 6 bình 5!   .....

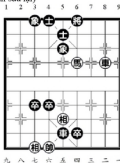
Ba nước đi trên của đỏ mục đích rõ ràng, dùng pháo khống chế trung lộ, rồi điều tượng sang cánh pháo triển khai tấn công.

3. ....   Tượng 1 tiến 3
4. Tượng 5 bình 4   Tượng 3 thoái 1
5. Pháo 5 bình 2.   Sĩ 6 tiến 5
6. Tượng 4 bình 5!   .....

Đoạt ngay trung lộ, hạn chế sĩ đen hoạt động đi theo đường sát cờ tiêu thiết môn thuyền.

6. ....   Tượng 1 tiến 3
7. Pháo 2 bình 7   Tượng 3 thoái 1
8. Tượng 5 thoái 1   Tượng 3 tiến 5
9. Pháo 7 bình 5   Tượng 1 thoái 3
10. Tượng 5 bình 4   (Đỏ thắng)

Ví dụ 2: “Xa mã lãnh chiêu” vốn thấy trong sách cổ, về sau thể hay này cũng lưu truyền trong dân gian. Thực lực xa mã mạnh hơn pháo mã, kỹ xảo tấn công cao siêu. Trước hết bàn về một thể trong sách cổ “Quất trung bí” (Xem thể cờ hình 58, thể này có chỗ sai lầm, cần sửa lại)

1. Xe 2 tiến 3.   Tượng 6 tiến 1
2. Mã 4 tiến 2.   Tượng 6 tiến 1
3. Xe 2 thoái 1!   .....

Đây là chỗ thứ nhất cần sửa lại vì đỏ có nước mã 2 thoái 1, tuyệt sát, có thể thắng dễ, phá hoại ý góc của thể cờ.

3. ....   Tượng 5 thoái 7
4. Xe 2 bình 3   Tượng 6 bình 5

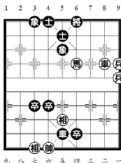
Đây là chỗ thứ hai cần chỉnh sửa. Vì đen có nước tượng 7 tiến 9, đỏ hết thể công trái với ý nguyên bản đầu cấu tứ tinh xảo của thể gốc.

5. Xe 3 thoái 4   Sĩ 5 tiến 6

Thế góc thiếu biến sĩ 5 thoái 6, cần bổ sung. Tham khảo hình 59.

6. Mã 2 thoái 4! Tướng 5 thoái 1
7. Xe 3 tiến 4 Tướng 5 tiến 1
8. Xe 3 bình 6 Sĩ 6 thoái 5
9. Xe 6 thoái 4 Tướng 5 bình 6
10. Xe 6 bình 4 (Đồ thắng)

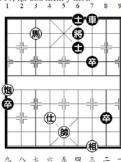
Thế này chiêu thức đẹp, công pháp chặt chẽ giúp người ta mở mang không ít. Đáng tiếc cấu tứ chưa cân thận, nay sửa sang đôi chút thành thế cờ hình 59.

1. Xe 2 tiến 3 Tướng 6 tiến 1
  2. Mã 4 tiến 2 Tướng 6 tiến 1
  3. Xe 2 thoái 1 Tướng 5 thoái 7
  4. Xe 2 bình 3 Tướng 6 bình 5
  5. Xe 3 thoái 4 Sĩ 5 thoái 6
- Đây là một cách phòng thủ ngoan cường nữa, nếu đi sĩ 5 tiến 6, cách thắng giống như thế trước.
6. Mã 2 thoái 4 Tướng 5 bình 6
  7. Xe 3 bình 4 Tướng 6 bình 5
- Nếu đi tướng 6 thoái 1, mã 4 tiến 6, tướng 6 bình 5, xe 4 tiến 4, tướng 5 tiến 1, mã 6 thoái 5, sĩ 4 tiến 5, xe 4 thoái 2 (đồ thắng)
8. Xe 4 bình 5 Tướng 5 bình 6
  9. Mã 4 tiến 6 Sĩ 6 tiến 5
  10. Xe 5 bình 4 Tướng 6 bình 5
  11. Mã 6 tiến 5 (Đồ thắng)

Ví dụ 3: Sách cổ “Quát trung bí” đề xuất chiến thuật “tả pháo sử mã”. Trong “Thích tình nhữ thú” có rất nhiều thế hay loại này. Trong những thế này, mã mượn thế pháo, pháo nhờ sức mã, phô bày biến hóa

kỹ diệu. Căn cứ những ý tưởng này, nay bày ra thế trong hình 60, lại đưa thêm ý mới.

1. Mã 7 thoái 8 Sĩ 6 thoái 5
  2. Pháo 9 tiến 4 Tướng 6 tiến 1
  3. Mã 8 thoái 7 .....
- Cách đi khác: Pháo 9 tiến 1, xe 7 tiến 2, mã 8 tiến 6, sĩ 5 tiến 4, pháo 9 thoái 2. Tuy có thể ăn xe, nhưng đen nhiều tốt, đỏ không dễ thắng.
3. .... Sĩ 5 tiến 4
- Nếu đi sĩ 5 thoái 4, mã 7 tiến 6, tướng 6 thoái 1, mã 6 tiến 5, tướng 6 tiến 1, mã 5 tiến 3, đồ thắng.
4. Mã 7 tiến 5 Tướng 6 bình 5
  5. Pháo 9 thoái 4 Tướng 5 thoái 1
  6. Pháo 9 bình 5 Tướng 5 bình 6
  7. Pháo 5 bình 3 Xe 7 bình 9
  8. Mã 5 tiến 6 Tướng 6 tiến 1
  9. Pháo 3 bình 7 Xe 9 tiến 8
  10. Tướng 5 tiến 1 Xe 9 bình 3
  11. Mã 6 thoái 5 Tướng 6 thoái 1
  12. Mã 5 tiến 3 Tướng 6 tiến 1
  13. Mã 3 tiến 2 Tướng 6 thoái 1
  14. Pháo 7 bình 1 Xe 3 bình 9
  15. Tướng 3 tiến 1 Xe 9 thoái 1
  16. Mã 2 thoái 3 Tướng 6 tiến 1
  17. Mã 3 thoái 5 Tướng 6 thoái 1
  18. Mã 5 tiến 6 Tướng 6 tiến 1
  19. Pháo 1 bình 7 Tốt 8 tiến 1
  20. Tướng 5 thoái 1 (Đồ thắng)

Đọc thuộc sách vở cổ kim là một phương pháp cơ bản để học cờ tàn. Nhất định phải học cân thận, học để thấu hiểu, đồng thời tiến hành nghiên cứu nghiêm túc. Trước mắt công việc thuyết minh sửa chữa thế cờ đã làm được nhiều, còn việc tập hợp chỉnh lý nói chung vẫn còn thiếu.

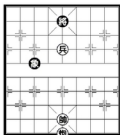

Tiết ba: Tiến hành nghiên cứu chuyên đề. Phương pháp trọng yếu nâng cao trình độ cờ tàn là tiến hành nghiên cứu chuyên đề, tức là tìm những vấn đề có ý nghĩa, có giá trị, tiến hành phân tích, đưa ra kết luận. Có thể tổng kết kinh nghiệm của tiền nhân, kết hợp nhận thức của bản thân, không ngừng tìm tòi sáng tạo. Nghiên cứu cờ tàn trước đây thường phân loại theo quân cờ, như “nghiên cứu mã tốt”, “nghiên cứu pháo tốt”, “nghiên cứu xe mã”... Trong đó, mỗi nghiên cứu đều tạo thành thể hệ, đều là nghiên cứu chuyên đề nhưng hệ thống hơi rộng và phức tạp. Tùy theo sự tiến bộ của trình độ, nghiên cứu ngày càng sâu sắc, tỉ mỉ. Do đó, thu hẹp phạm vi, chọn chuyên đề nhỏ tiến hành nghiên cứu ngày càng được coi trọng.

Bây giờ chúng ta thảo luận chuyên đề nhỏ “pháo tốt tấn trợ”.

Ví dụ 1:

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 61 là thế cờ, trong đó 3 lần dùng pháo cản trợ để thắng, từng được ký gia nhiều đời khen ngợi.

1. Tướng 5 binh 4

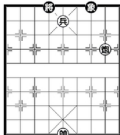
Làm cho tốt mình và tướng đối phương cùng cánh mới tiện tấn công

1.	Tướng 5 binh 4
2. Tốt 5 binh 6	Tướng 4 binh 5
3. Tốt 6 tiến 1	Tướng 5 thoái 1
4. Pháo 5 tiến 6	Tướng 5 tiến 1
5. Pháo 5 binh 6	Tướng 5 thoái 1
6. Tốt 6 tiến 1	Tướng 3 thoái 1
7. Pháo 6 binh 8	Tướng 1 thoái 3
8. Pháo 8 tiến 2	.....

Diễn biến như trên cho thấy, pháo tốt cao tất thắng đơn tướng.

Vậy pháo tốt thấp thì sao? Tham khảo hình 62.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

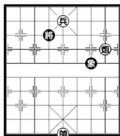
九 八 七 六 五 四 三 二 一

1. Tốt 5 binh 4	Tướng 7 tiến 9
2. Tướng 5 tiến 1	Tướng 4 tiến 1
3. Pháo 2 tiến 2	Tướng 4 thoái 1
4. Tướng 5 thoái 1	Tướng 9 tiến 7
5. Pháo 2 thoái 2	Tướng 7 thoái 5 (Hòa cờ)

Trong tình huống thông thường, pháo tốt thấp không thể thắng đơn tướng, nhưng cũng có trường hợp đặc biệt.

Xem hình 63.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

1. Pháo 2 binh 4	Tướng 7 thoái 9
2. Pháo 4 binh 8	Tướng 9 tiến 7
3. Pháo 8 tiến 1	(Đỏ thắng)

Thế này do tướng đen ở trên cao, bị pháo đen dùng làm ngòi.

Thế cờ trên tuy là khéo thắng nhưng lại gợi ý cho chúng ta dùng pháo đôi tượng có thể tạo ra cơ hội thắng. Như hình 65, kết luận này đạt thêm một bước chứng thực.

1. Pháo 1 binh 3

Bình pháo có 2 tác dụng, vừa hạn chế tượng dấy bên đen hoạt động vừa phòng tượng đen vào giữa.

1. Tượng 6 thoái 1

Nếu đi tượng 7 tiến 9, pháo 3 binh 5, tượng 9 tiến 7, tốt 3 binh 4, đồ thắng.

2. Tiến 5 tiến 1!

Nước chờ, nhờ đó tranh được tiên cơ, là mấu chốt giành thắng lợi.

2. Tượng 7 tiến 9

3. Pháo 3 binh 5. Tượng 9 thoái 7

4. Tốt 3 binh 4. Tượng 6 binh 5

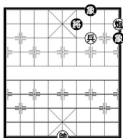
5. Pháo 5 tiến 7 (đồ thắng)

Hình thế cuối cùng, tượng đen ăn pháo, tốt 4 tiến 1, ăn tượng trắng. Không ăn pháo thành ra pháo cao tốt tất thắng đơn tượng. Thế cờ này cho thấy, pháo tốt đôi tượng là then chốt thủ thắng. Để tạo ra cơ hội này, tốt bên mình tốt nhất ở cùng cánh với tượng tượng đôi phương.

Ví dụ 4: hình 66

Ví dụ 2: hình 64

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Sách cờ hoàn thành nghiên cứu chuyên đề “pháo tốt đôi đơn tượng” một cách chính xác. Còn pháo tốt đôi song tượng thì kết quả thế nào? Trước hết từ hình 64 bản luận.

1. Pháo 1 binh 3   Tượng 6 thoái 1

2. Tốt 3 binh 4   Tượng 9 tiến 7

Đến đây có 2 cách tấn công, đều có thể giành thắng lợi.

Một: 3. Pháo 3 thoái 2   Tượng 7 thoái 5

4. Pháo 3 binh 5   Tượng 7 tiến 9

5. Tốt 4 binh 5   Tượng 9 thoái 7

6. Tốt 5 binh 4   Tượng 6 binh 5

7. Tượng 5 binh 6   (Đồ thắng)

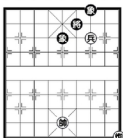
Hai: 3. Pháo 3 thoái 1   Tượng 7 thoái 5

4. Pháo 3 binh 5   Tượng 6 binh 5

5. Tượng 5 binh 6   (Đồ thắng)

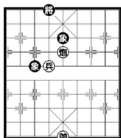
Ví dụ 3: hình 65

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Pháo tốt thắng song tượng đương nhiên là đặc biệt. Trong tình huống thông thường là hòa cờ. Nhưng trong nhiều hình đặc biệt, thông qua tổng kết đã phát hiện tình quy luật cục bộ, nắm vững quy luật này trong tấn công hay phòng thủ đều có ích, như hình 66 chính là “tốt tượng cùng cánh”, tình huống này có rất nhiều cơ hội thủ thắng, mấu chốt là kịp thời nắm vững chiến cơ, dùng tốt hợp lý.

1. Pháo 5 binh 8   .....

Bình pháo, khóa trọng là nhịp trước khi điều pháo về nhà.

1. .... Tướng 4 tiến 1
2. Tướng 5 tiến 1. Tướng 4 thoái 1
3. Tướng 5 tiến 1

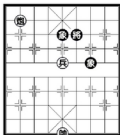
Đi nước chờ này, cách thẳng giản dị, nếu đi pháo 8 thoái 6, tượng 3 thoái 1, pháo 8 bình 5, tượng 1 thoái 8, tốt 6 tiến 1, tướng 4 bình 5, pháo 5 tiến 7, so với thế trước giống nhau.

3. Tướng 4 tiến 1
4. Pháo 8 thoái 6 Tướng 3 thoái 1
5. Pháo 8 bình 5 Tướng 1 tiến 3
6. Tốt 6 tiến 1 (Đò thẳng)

Do phát huy tốt tác dụng của các quân, hai thế cờ trên đều kéo pháo về nhà, dùng tướng làm ngòi, là một cách thẳng rất cơ bản.

Ví dụ 5: hình 67

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

1. Tốt 5 bình 4 Tướng 6 thoái 1
Nếu đi trọng 7 thoái 9, pháo 8 thoái 1, tượng 5 thoái 7, pháo 8 thoái 4, tuyệt sát vô giá.
  2. Pháo 8 thoái 1 .....
- Dùng pháo khống chế, khóa chặt hai trọng đen, bản thân có thời gian ung dung tiến tướng.
2. .... Tướng 6 thoái 1
  3. Tướng 5 tiến 1 Tướng 6 tiến 1
  4. Pháo 8 thoái 7 Tướng 6 thoái 1
  5. Pháo 8 bình 5 Tướng 6 tiến 1
  6. Tốt 4 tiến 1 (Đò thẳng)

Trên đây là ví dụ về tiến hành nghiên cứu chuyên đề về “pháo tốt thẳng song trọng”. Từ đó, chúng tôi phát hiện, tốt chỉ khi dùng cách tướng tượng đối phương mới có nhiều cơ hội thắng. Vì sao như vậy? Nguyên nhân là, tốt phải có đối tượng tấn công chính xác của

minh mới phát huy được năng lực. Tốt chân ngắn, đôi hướng bất tiện, do vậy nguyên tắc vừa nêu nói chung, coi như kim chỉ nam cho hành động chuyển tốt thành tàn cục.

Trong chương này, tổng cộng dùng ba tiết để thảo luận về phương pháp nghiên cứu cơ bản trên tàn cục. Thực ra, vấn đề rất đơn giản, khái quát lại chỉ là học tập trên cơ sở coi trọng thực tiễn, trong quá trình học tập bồi dưỡng năng lực tư duy và độc lập phân tích ra sức tìm tòi và sáng tạo.

Ba chương trên chủ yếu giới thiệu tri thức cơ bản cơ bản, thảo luận những điều cốt lõi về phương pháp nghiên cứu và học tập cờ tàn có liên quan.

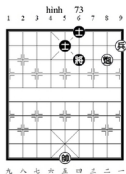
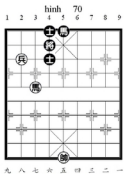
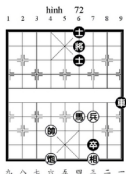
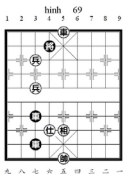
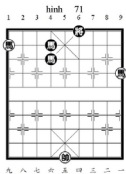
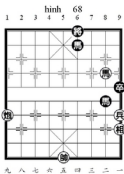
Đại đa số kỹ thủ đều chú trọng: “học cờ nên bắt đầu học từ cờ tàn”. Đó là vì cờ tàn khá đơn giản, chiều thức chuẩn xác; giúp rèn luyện năng lực tính toán tốt nhất.

Đối với việc đánh cờ của bản thân, thường là tính nhiều hơn tính ít. “Năng lực tính toán” là khả năng cơ bản trọng yếu mà mỗi kỹ thủ đều phải tăng cường rèn luyện. Từ tàn cục mà bắt đầu rèn luyện năng lực tính toán, dễ dàng tạo ra nền móng vững chắc, có thể thu được hiệu quả học một biết mười.

Biện pháp tốt nhất để rèn luyện năng lực tính toán là làm nhiều bài tập. Hai mươi bài tập tính nhằm dưới đây dùng để bổ trợ và kiểm tra.

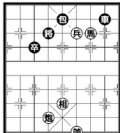
Bài tập tính nhằm

“Tính nhằm” là phương pháp cơ bản nhất dành cho người mới học rèn luyện khả năng tư duy. Thường xuyên luyện tập tính nhằm có thể thành thạo tính năng các quân, nắm vững các loại kỹ xảo, nâng cao năng lực tính toán, là một cách huấn luyện cơ bản quan trọng.

hình 74

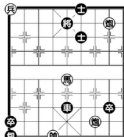
1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

hình 77

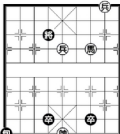
1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

hình 75

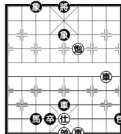
1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

hình 78

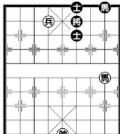
1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

hình 76

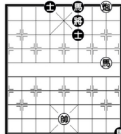
1 2 3 4 5 6 7 8 9

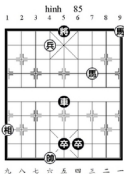
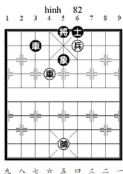
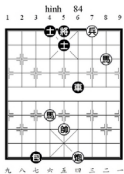
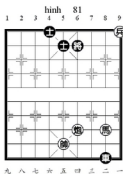
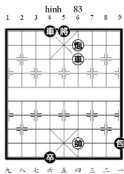
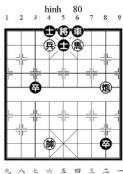
九 八 七 六 五 四 三 二 一

hình 79

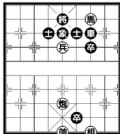
1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

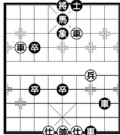

hình 86
1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

hình 87
1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Giải đáp bài tập

Bài 1. Hình 68

- Mã 2 thoái 4! Mã 6 tiến 7
Nếu đi mã 8 thoái 6, pháo 9 binh 4 thua luôn.
- Tượng 1 tiến 3! Mã 8 tiến 7
- Pháo 9 binh 4. Mã 7 thoái 6
- Mã 4 tiến 3 Đò thắng

Bài 2. Hình 69

- Tốt trước tiến 1 Tượng 4 tiến 1
- Tốt sau binh 6!
Đến đây đen có 2 cách đi:
a) 2. Xe 2 thoái 5
3. Tượng 5 tiến 7 Xe sau binh 8
Đánh phải vậy. Nếu đi tượng 4 thoái 1, xe 5 thoái 1,
tượng 4 thoái 1, xe 5 binh 7 đò thắng.
4. Xe 5 binh 6 Xe 8 binh 4

- Tốt 6 tiến 1 (Đò thắng)

- b) 2. Xe sau binh 4
3. Tốt 6 tiến 1! Xe 4 thoái 3
4. Tượng 5 tiến 7 Đò thắng

Bài 3. Hình 70

- Tốt 8 tiến 1 Sĩ 4 tiến 5
- Tốt 8 tiến 1 Mã 5 tiến 3
- Tốt 8 binh 7 Mã 3 tiến 4
- Mã 7 tiến 5 Đò thắng

Bài 4. Hình 71

- Mã 1 tiến 3 Tượng 6 tiến 1
- Mã 3 thoái 5 Tượng 6 binh 5
- Mã 9 tiến 7 Tượng 5 tiến 1
- Mã 7 thoái 6 Tượng 5 binh 4
- Mã 5 thoái 7 (Đò thắng)

Bài 5. Hình 72

- Mã 4 tiến 3 Xe 9 binh 8
- Mã 3 tiến 5 Tượng 6 binh 5
- Pháo 6 binh 5 Xe 8 binh 5
- Tượng 3 tiến 5 Xe 5 binh 1
- Tượng 5 tiến 7 (Đò thắng)

Bài 6. Hình 73

- Pháo 2 tiến 2!
Cần dùng pháo khống chế đối phương xuống sĩ, không thì hòa cờ. Nếu tốt 1 binh 2, sĩ 5 thoái 4, tốt 2 binh 3, sĩ 6 tiến 5, hòa cờ.
1. .... Sĩ 5 tiến 4
2. Pháo 2 thoái 3!
Tiến rồi lại lùi là nước hay, vì lùi pháo khống chế được 2 hướng đen không dễ đối phó. Nếu đi nhầm tốt 1 binh 2, sĩ 6 tiến 5, tốt 2 binh 3, sĩ 5 thoái 4, hòa cờ.
2. .... Sĩ 6 tiến 5

Ngoài ra còn 2 cách đi khác:

- Pháo 6 thoái 1, tốt 1 binh 2, sĩ 6 tiến 5, tốt 2 binh 3, tượng 6 tiến 1, pháo 2 tiến 1. Đò thắng.
- Sĩ 4 thoái 5, pháo 2 binh 4, tượng 6 thoái 1, tốt 1 binh 2, trượng 6 tiến 1, tốt 2 binh 3. Đò thắng.
- Pháo 2 tiến 1 Tượng 6 thoái 1.
- Tốt 1 binh 2 Sĩ 5 thoái 4
- Tốt 2 binh 3 Tượng 6 thoái 1
- Pháo 2 thoái 1 Sĩ 4 tiến 5
- Pháo 2 binh 4 Sĩ 5 thoái 4
- Pháo 4 binh 8 Sĩ 4 tiến 5
- Pháo 8 tiến 1 Sĩ 4 tiến 5
- Pháo 8 tiến 1 Sĩ 4 tiến 5
- Tốt 3 binh 4 Tượng 6 binh 5
- Pháo 8 thoái 2 Tượng 5 binh 4

13. Pháo 8 binh 6 Tướng 4 binh 5

14. Tướng 5 tiến 1 (Đò thắng)

Bài 7. Hình 74

1. Tốt 4 binh 5!

Thí tốt xông tạo thành thế “mượn pháo dùng mã”, chiếu liên tục thắng cờ. Cách đánh khác có nhiều, đều có thể hóa giải. Chỉ đưa 1 ví dụ: mã 3 tiến 4, xe 8 tiến 8, tướng 4 tiến 1, pháo 5 binh 6, tốt 4 tiến 1, xe 8 thoái 6, bên đen thắng thế.

1. .... Tướng 4 binh 5

2. Mã 3 thoái 4 Tướng 5 binh 4

3. Mã 4 thoái 6 Tướng 4 binh 5

4. Mã 6 tiến 7 Tướng 5 binh 4

5. Mã 7 thoái 6!

Mã dò về đường cũ, thành ra sát cờ.

5. .... Tướng 4 binh 5

6. Mã 6 tiến 4 Tướng 5 binh 4

7. Mã 4 tiến 6 Tướng 4 binh 5

8. Mã 6 tiến 7 Pháo 5 binh 4

Nếu đi tướng 5 binh 4, mã 7 thoái 8, tướng 4 binh 5, mã 8 thoái 6, sát cờ.

9. Pháo 6 binh 5 Tướng 5 binh 4

10. Mã 7 thoái 8 (Đò thắng)

Bài 8. Hình 75

1. Mã 3 tiến 5! .....

Nước cờ hay, tạo ra phối hợp mã tốt, tấn công rộng vang. Nếu đi tốt 5 tiến 1, tướng 4 thoái 1, mã 3 tiến 4, pháo 1 binh 4, tốt 5 tiến 1, tướng 4 tiến 1, mã 4 thoái 2, tốt 4 binh 5, tướng 5 tiến 1, pháo 4 thoái 6 hình thành tàn hoa nổi tiếng, đơn pháo thủ hòa mã tốt thấp.

1. .... Tướng 4 thoái 1

Nếu đi tốt 7 binh 6, tốt 5 binh 6, tướng 4 thoái 1, mã 5 thoái 7, tướng 4 thoái 1, mã 7 tiến 8, tướng 4 tiến 1, tốt 6 tiến 1, đò thắng.

2. Mã 5 thoái 7 Tướng 4 thoái 1

3. Tốt 5 tiến 1! .....

Nước tốt đơn giản, nhưng là công sát liên tục làm đen không thể chống đỡ.

3. .... Pháo 1 thoái 8

4. Tốt 5 tiến 1 (Đò thắng)

Bài 9. Hình 76

1. Mã 2 tiến 1 .....

Đến đây đen có 2 cách đi như sau:

Một: 1. .... Sĩ 6 tiến 5

2. Mã 1 tiến 2 Sĩ 5 tiến 4

3. Tướng 4 binh 5 Sĩ 6 thoái 5

4. Tướng 5 tiến 1 Sĩ 5 thoái 6

5. Tốt 6 tiến 1 .....

Tướng dò chiếm trung rồi tiến tốt lục. Tốt hành quân xa, bắt chết mã đen, là cách thắng điển hình của danh cục cổ điển “nhị lang sục sơn”

5. .... Sĩ 6 tiến 5

6. Tốt 6 binh 5 Sĩ 5 tiến 6

7. Tốt 5 binh 4 Sĩ 6 thoái 5

8. Tốt 4 binh 3 Sĩ 5 thoái 4

9. Tốt 3 binh 2 (Đò thắng)

Hai: 1. .... Mã 8 tiến 9

2. Mã 1 thoái 3 Mã 9 tiến 7

Nếu đi sĩ 6 tiến 5, mã 3 tiến 2, tướng 6 thoái 1, tốt 6 binh 5, mã 9 tiến 8, mã 2 thoái 3, mã 8 thoái 7, mã 3 tiến 4, mã 7 tiến 8, tướng 4 binh 5, đò thắng.

3. Mã 3 tiến 5 Mã 7 thoái 5

4. Mã 5 tiến 7 Sĩ 6 tiến 5

5. Tốt 6 binh 5 Tướng 6 thoái 1

6. Mã 7 thoái 5 (Đò thắng)

Bài 10. Hình 77

1. Mã 5 tiến 6 Tướng 5 binh 4

2. Pháo 3 binh 6 Xe 5 binh 4

3. Tốt 9 binh 8 .....

Nước cờ có vẻ bình ổn, kỹ thực âm phục sát cờ. Nước sau đi tướng bình 5, tuyệt sát vô giải.

3. .... Tướng 4 thoái 1

4. Tướng 6 binh 5 Sĩ 6 thoái 5

5. Pháo 2 thoái 2 .....

Xe đen bị trôi chặt, các quân khác không điều động được. Do vậy, bên đỏ chỉ cần ngăn “tướng” đen chạy sang cách khác là có thể đảm bảo thắng lợi.

Đến đây đen không thể đối phó được:

5. .... Xe 4 tiến 1

6. Tốt 8 binh 7 Tướng 4 tiến 1

7. Mã 6 tiến 8 Tướng 4 tiến 1

8. Pháo 2 tiến 1 (Đò thắng)

Bài 11. Hình 78

1. Pháo 4 binh 5 Tướng 5 thoái 7

Nếu đi xe 5 thoái 4, xe 4 tiến 8, tuyệt sát vô giải.

2. Xe 4 tiến 7 .....

Giải sát hoàn sát, chiếu pháp chặt chẽ. Nếu đi xe 4 tiến 8, xe 5 binh 7, tướng 5 binh 4, xe 7 tiến 2, tướng 4 tiến 1, tốt 4 binh 5, tướng 4 binh 5, xe 7 thoái 1, đen thắng.

2. .... Xe 5 thoái 4

3. Tướng 5 binh 4 Tướng 5 binh 4.

4. Xe 4 tiến 2 Tướng 4 tiến 1

5. Xe 2 binh 7 (Đò thắng)

Bài 12. Hình 79

1. Mã 2 tiến 1   Sĩ 6 thoái 5
 Nếu đi mã 6 tiến 8, pháo 2 bình 1, sĩ 6 thoái 5, pháo 1 thoái 9, dò thắng.
 2. Mã 1 thoái 3   Tướng 6 tiến 1
 3. Pháo 2 thoái 9   Mã 6 tiến 7
 4. Pháo 2 bình 4   Mã 9 thoái 8
 Nếu đi mã 9 thoái 7, mã 3 thoái 5, tướng 6 bình 5, tướng 5 bình 4, dò thắng.
 5. Mã 3 thoái 5   Tướng 6 bình 5
 6. Tướng 5 bình 6   Mã 7 tiến 6
 7. Mã 5 tiến 7   Mã 6 thoái 4
 8. Pháo 4 bình 6   (Đồ ăn quân, chắc thắng)

Bài 13. Hình 80

1. Pháo 2 bình 5   Sĩ 5 tiến 6
 2. Mã 4 thoái 2   Xe 6 bình 8
 3. Tốt 6 bình 5
 Thử tự chính xác, vào đúng vị trí đẹp. Lúc này rất dễ đi sai thành mã 2 thoái 3, xe 8 tiến 1, tốt 6 tiến 1, tướng 5 bình 6, pháo 5 bình 4, sĩ 6 thoái 5, mã 3 tiến 4, xe 8 bình 6, tốt 6 bình 7, tướng 6 bình 5 (Nếu đi sĩ 5 tiến 6, tốt 7 bình 6, tốt 3 tiến 1, tướng 6 bình 5, tốt 3 bình 4, tốt 6 bình 5, dò thắng), tốt 7 bình 6, tướng 5 bình 6, hòa cờ.
 3. ....
 Tướng 5 tiến 1
 Nếu đi tướng 5 bình 6, tốt 5 bình 4, tướng 6 bình 5, mã 2 thoái 4, dò thắng.

4. Mã 2 thoái 3   Tướng 5 thoái 1
 5. Mã 3 tiến 5   Tướng 5 bình 6
 6. Mã 5 tiến 3   Tướng 6 bình 5
 7. Mã 3 tiến 2   (Đồ thắng)

Bài 14. Hình 81

1. Mã 2 tiến 4   Sĩ 5 tiến 6
 2. Mã 4 tiến 2   Sĩ 6 thoái 5
 3. Mã 2 tiến 4   Sĩ 5 tiến 6
 4. Tốt 1 bình 2

Bình tốt tướng là nước bình thường nhưng lại có uy lực lớn tạo sát. Bình tốt rồi nghiên cứu hình thế tỉ mỉ, có thể thấy, xe đen đi đầu cũng bị bắt mất. Dưới đây chỉ chọn vài biến hóa:

- Một: 4. ....
 Xe 8 bình 7
 5. Mã 4 thoái 2   Sĩ 6 thoái 5
 6. Mã 2 thoái 4   Sĩ 5 tiến 6
 7. Mã 4 thoái 2   Sĩ 6 thoái 5
 8. Mã 2 thoái 3   (Đồ thắng)
 Hai: 4. ....
 Xe 8 thoái 7
 5. Mã 4 thoái 2   Sĩ 6 thoái 5

6. Mã 2 thoái 4   Sĩ 5 tiến 6
 7. Mã 4 tiến 3   (Đồ thắng)
 Ba: 4. ....
 Xe 8 bình 6
 Nếu đi xe 8 thoái 1, pháo 4 thoái 1, xe đen không có đường đi, dò thắng.
 5. Pháo 4 thoái 1   Xe 6 bình 1
 6. Mã 4 thoái 2   Sĩ 6 thoái 5
 7. Mã 2 tiến 3   Tướng 6 thoái 1
 8. Tốt 2 bình 3   Tướng 6 bình 5
 9. Mã 3 tiến 2   (Đồ thắng)
 Bốn: 4. ....
 Xe 8 thoái 2
 5. Pháo 4 thoái 1   Xe 8 bình 1
 6. Mã 4 tiến 2   Sĩ 6 thoái 5
 7. Mã 2 thoái 3   Tướng 6 thoái 1
 8. Tốt 2 bình 3   Tướng 6 bình 5
 9. Mã 3 tiến 2   Xe 1 bình 6
 10. Mã 2 tiến 3   Xe 6 thoái 6
 11. Tốt 3 bình 4   (Đồ thắng)

Bài 15. Hình 82

1. Xe 6 bình 8
 Nếu đi tướng 5 bình 6, xe 3 thoái 1, xe 6 bình 2 (xe 6 tiến 2, tượng 5 tiến 7, cục thế nhiều biến hóa, dò không dễ thắng), xe 3 tiến 4, xe 2 tiến 3, xe bình 4, tướng 6 bình 5, tướng 5 bình 4, tướng 5 tiến 7, xe 8 thoái 1, tướng 4 tiến 1, xe 4 bình 8, xe 4 bình 5, tướng 5 bình 4, tượng 5 tiến 7, xe 8 thoái 1, tướng 4 tiến 1, đen có thể đỡ hòa.

1. ....
 Tượng 5 bình 4
 2. Xe 8 tiến 1, xe 3 tiến 7
 Nếu đi: a) Sĩ 6 tiến 5, xe 8 bình 5, dò thắng.
 b) Tượng 5 thoái 3, xe 8 bình 6, xe 3 bình 4, Xe 6 bình 7, dò thắng.

3. Tướng 5 thoái 1   Xe 3 thoái 7
 4. Tốt 4 tiến 1   Xe 3 bình 5
 5. Xe 8 bình 6   Xe 5 bình 4
 6. Tốt 4 bình 5   Tướng 4 bình 5
 7. Xe 6 tiến 1   (Đồ thắng)

Bài 16. Hình 83

1. Pháo 4 bình 6
 Chặn xe đen, để sau công kích lại có thể mượn cơ hội ăn tốt về nhà, chính là một công đôi việc.

1. ....
 Tướng 5 tiến 1
 2. Xe 4 tiến 1   Tướng 5 tiến 1
 3. Xe 4 thoái 2   Pháo 9 thoái 6

Buộc phải như vậy, nếu bình xe ra, đó xe 4 bình 5 rồi tướng 4 bình 5 thành hải để lao nguyệt, thắng cờ.
 4. Xe 4 bình 5   Tướng 5 bình 4

5. Pháo 6 thoái 8	Xe 4 bình 6
6. Tượng 4 bình 5	Tượng 4 thoái 1
7. Xe 5 bình 6	Pháo 9 bình 4
8. Pháo 6 tiến 7	Xe 6 tiến 2
9. Pháo 6 bình 5	Tượng 4 bình 5
10. Xe 6 bình 5	(Đò thẳng)

Bài 17. Hình 84

Bên đỏ lợi dụng tốt lệt khổng chế tướng đen lợi dụng dọa chiếu bí, triển khai tấn công 2 cách giành thắng lợi.

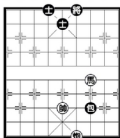
1. Mã 2 tiến 1

Bên đen có 2 phương án chống đỡ như sau:

Một:

1.	Pháo 3 thoái 8
2. Mã 1 thoái 3	Pháo 3 bình 7
3. Tốt 3 bình 4	Xe 6 thoái 4
4. Pháo 4 bình 7	Xe 6 tiến 7
5. Mã 6 thoái 4	Pháo 7 tiến 6
6. Mã 4 tiến 3	Tượng 5 bình 6
7. Pháo 7 bình 4	.....

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình phụ thể hiện là tàn mã pháo không có sĩ trọng thắng pháo song sĩ. Thắng tàn này, tính kỹ xảo rất mạnh, có giá trị nghiên cứu phân tích.

Đến đây đen có ba cách đi như sau:

- a) 7. .... Pháo 7 tiến 1
 8. Mã 3 tiến 5 Tượng 6 tiến 1
 9. Mã 5 thoái 4 Pháo 7 bình 6
 10. Tượng 5 thoái 1 Pháo 6 thoái 7
 11. Pháo 4 tiến 1 Sĩ 5 tiến 6
 12. Tượng 5 tiến 1 (Đò thẳng)
- b) 7. .... Tượng 6 bình 5
 8. Mã 3 tiến 2 Pháo 7 thoái 4
 9. Mã 2 tiến 3 Tượng 5 bình 6
 10. Mã 3 thoái 4 Tượng 6 bình 5

11. Mã 4 tiến 6	Tượng 5 bình 6
12. Mã 6 thoái 5	Pháo 7 bình 5
13. Mã 5 tiến 3	Pháo 5 tiến 3
14. Mã 3 tiến 2	Tượng 6 tiến 1
15. Pháo 4 tiến 3	Pháo 5 thoái 1
16. Pháo 4 tiến 1	Sĩ 5 tiến 4
17. Pháo 4 bình 1	Tượng 6 bình 5
18. Pháo 1 thoái 4	Tượng 5 bình 4
19. Pháo 1 bình 5	(Đò thẳng)
- c) 7. .... Pháo 7 thoái 1
 8. Pháo 4 tiến 3 Pháo 7 tiến 2
 9. Mã 3 tiến 5 Tượng 6 tiến 1
 10. Mã 5 tiến 3 Tượng 6 thoái 1
 11. Pháo 4 bình 7 Sĩ 5 tiến 6

Nếu đi sĩ 5 tiến 4, pháo 7 bình 1, đò thẳng

12. Pháo 7 tiến 5	Pháo 7 thoái 2
13. Pháo 7 bình 1	Sĩ 4 tiến 5
14. Mã 3 tiến 2	Tượng 6 bình 5
15. Mã 2 thoái 4	(Đò thẳng)

Hai:

1.	Xe 6 bình 7
2. Mã 6 tiến 7	.....

Nước đi này, vừa ngăn pháo vừa dọa sát đen không thể ứng phó. Nếu đen đi xe 7 bình 5, tượng 5 bình 4, sĩ 5 tiến 6, mã 7 tiến 6, ăn xe, đò thẳng.

2.	Xe 7 thoái 4
3. Mã 7 tiến 6	Tượng 5 bình 6
4. Mã 6 thoái 4	Tượng 6 bình 5
5. Mã 1 thoái 3	Xe 7 tiến 1
6. Mã 4 tiến 3	Tượng 5 bình 6
7. Mã 3 thoái 2	.....

Hình pháo mã đánh đơn pháo, nhưng ở đây cách thắng đơn giản.

7. .... Pháo 3 thoái 6

Nếu đi tượng 6 tiến 1, mã 2 thoái 4, bên đỏ mượn việc chiếu tướng điều mã bắt pháo, hoặc chiếu tướng liên tục đến thắng cờ, hai cách thắng đều dễ, độc giả tự kiểm tra.

8. Mã 2 tiến 4	Pháo 3 bình 6
9. Mã 4 tiến 2	Tượng 6 bình 5
10. Pháo 4 bình 7	Pháo 6 bình 3
11. Pháo 7 tiến 5	(Đò thẳng)

Bài 18. Hình 85

Quân đen lực lượng hùng hậu, hai tốt quá nguy hiểm. Bên đỏ phải tấn công dữ dội làm đen không kịp trở tay mới giải cứu được cục thế.

1. Tốt 6 tiến 1 Tượng 5 tiến 1

Chương 4 Tri thức cơ sở bổ cục

Bổ cục là quá trình hai bên điều quân, bày trận trong vòng vài nước hoặc mười mấy nước lúc bắt đầu ván cờ. Quân đội điều động ra sao, thế trận bố trí thế nào, có quan hệ rất lớn đến thắng bại của ván cờ. Đối với người mới học, cần phải rèn giữa nhiều trong thực chiến, học tập nghiêm túc, từng bước thấu hiểu, mới có thể điều quân chính xác, bày trận hợp lý.

Giúp cho người mới học nhận thức và hiểu rõ sơ bộ những bổ cục trọng yếu, hiện tại phân loại và giới thiệu đơn giản một số biến điển hình của bổ cục hiện đại.

Tiết 1 Bổ cục Phi tượng .

Từ những năm 60 của thế kỷ 20, Hồ Vinh Hoa bắt đầu dùng bổ cục Phi tượng. Thực chiến 20 năm cho thấy, đây là bổ cục đã qua khảo nghiệm hiện có hệ thống tương đối hoàn chỉnh.

Bổ cục này thế trận nghiêm chỉnh, chiếu pháp tinh tế, được mắt đều không lớn, tính lý luận cao, là mô hình nghiên cứu bổ cục hiện đại.

Vi dụ 1:

1. Tượng 3 tiến 5, Tốt 7 tiến 1

Đây là nước đối phó với phi tượng thời kỳ đầu, gần đây rất ít người sử dụng.

2. Mã 2 tiến 4 (Đò tiên)

Tiến mã rồi, đó có nước xe 1 bình 3, chuẩn bị tốt 3 tiến 1 đối tốt, phương án tác chiến rõ ràng, quân đội hài hòa, hơi ưu, là ví dụ vận dụng bổ cục phi tượng thành công

Vi dụ 2:

1. Tượng 3 tiến 5 Tốt 3 tiến 1

Cũng là cách ứng phó thời kỳ đầu, đen vẫn không thể cân bằng được thế trận.

2. Pháo 8 bình 7! Tượng 3 tiến 5

3. Mã 8 tiến 9 (Đò hơi ưu)

Đến đây xe đỏ có thể hoạt động sớm, vị quân hợp lý, có áp lực nhất định ở tuyến 7 đối với quân đen.

Vi dụ 3:

1. Tượng 3 tiến 5 Pháo 8 bình 5!

Nếu đi pháo 2 bình 5, mã 8 tiến 7, mã 2 tiến 3, xe 9 bình 8, xe 1 bình 2, mã 2 tiến 3 hình thành bổ cục tiến binh phong mã đối hậu đương đầu pháo, lúc nào cũng có thể đi sĩ 4 tiến 5 rồi xe 1 bình 4 mạnh mẽ, nhịp độ hài hòa, thế công tiềm tàng, đỏ ưu rõ rệt .

Hiện giờ đen pháo 8 bình 5, tiến triển khai xe cánh trái, thông qua việc gây áp lực với cánh phải của đỏ hạn chế khả năng tiến sỹ và bình xe lộ 4. Rõ ràng nhìn trên toàn cục, bình pháo lộ 4 tốt hơn bình pháo lộ 2. Chính là một nước bình pháo đơn giản, thay đổi phương hướng chút xíu, chỉ là tiêu tiết nhưng hàm chứa nội dung phong phú.

2. Mã 2 tiến 3 Mã 8 tiến 7

3. Xe 1 bình 2 Xe 9 bình 8

4. Mã 8 tiến 7 ....

Tiến mã kín đáo, lúc này cũng có thể dùng cách đánh tích cực pháo 2 tiến 4 phong xa

4. .... Mã 2 tiến 1

Nếu đi xe 8 tiến 6, tốt 3 tiến 1, xe 8 bình 7, xe 2 bình 3 hoặc mã 7 thoái 5, bên đỏ ra quân nhanh, chiếm ưu...

5. Tốt 3 tiến 1 Pháo 2 bình 4

6. Xe 9 bình 8 Xe 1 bình 2

7. Sĩ 6 tiến 5 (Đò hơi ưu)

Nước tiến sỹ cuối cùng, lấy tĩnh chế động, vận dụng kỹ xảo nước chờ trong bổ cục. Quân đỏ liên kết mật thiết, biến hóa linh hoạt, theo dõi động thái bên đen, thừa cơ tấn công.

Vi dụ 4:

1. Tượng 3 tiến 5 Pháo 8 bình 6

2. Tốt 3 tiến 1 Tốt 3 tiến 1

3. Mã 2 tiến 3 Mã 2 tiến 3

4. Xe 1 bình 2 Mã 8 tiến 7

5. Mã 8 tiến 7 Xe 9 bình 8

6. Pháo 8 tiến 4 Tượng 7 tiến 5

7. Pháo 8 bình 3 Xe 1 bình 2

8. Xe 9 tiến 1 (đò hơi ưu)

Qua mấy ví dụ nêu trên có thể thấy “phi tượng cục” có khả năng gây áp lực đối với bên đen. Vì vậy trong một thời gian dài, các kỳ thủ tìm tòi những biện pháp đối phó với phi tượng cục, trong đó quá cung pháo làm người ta chú ý.

Vi dụ 5:

1. Mã 3 tiến 5 Pháo 8 bình 4

2. Mã 2 tiến 3 Mã 8 tiến 7

3. Xe 1 bình 2 Tốt 7 tiến 1

Cũng có thể đi xe 9 bình 8 (hoặc tượng 7 tiến 5), pháo 2 tiến 4, tốt 7 tiến 1, pháo 2 bình 3, mã 2 tiến 1, pháo 8 tiến 4, đò hơi ưu.

4. Pháo 2 bình 1 Mã 2 tiến 1

5. Tốt 9 tiến 1 Pháo 2 bình 3

6. Mã 8 tiến 9 Xe 1 bình 2

7. Xe 9 binh 8   Pháo 4 tiến 5
 8. Pháo 8 binh 7   (đó hơi ưu)
- Vi dụ 6:**
1. Tượng 3 tiến 5   Pháo 8 binh 4
 2. Tốt 7 tiến 1   Mã 8 tiến 7
 3. Mã 8 tiến 7   Xe 9 binh 8 (ngang thế)

- Vi dụ 7:**
1. Tượng 3 tiến 5   Pháo 2 binh 6
 2. Tốt 7 tiến 1   Mã 2 tiến 3
 3. Mã 8 tiến 7   Xe 1 binh 2
 4. Mã 7 tiến 6   Xe 2 tiến 4
 5. Xe 9 tiến 1   Xe 2 binh 4
 6. Xe 9 binh 4   Pháo 6 binh 4!

Thừa cơ chính hình, chiêu pháp linh hoạt. Nếu đi sộ 4 tiến 5, xe 4 tiến 3, đó ưu thế.

7. Mã 6 tiến 4   Tượng 7 tiến 5
 8. Tốt 3 tiến 1   (Đồ tiên thủ)

Tiết 2 Giới thiệu bộ cục Tiên nhân chỉ lộ

Tiên nhân chỉ lộ là tên gọi cổ của tiên binh cục. Tại giải toàn quốc năm 1956, lão tướng Thiết Giang Lưu Úc Từ sử dụng thành thực bộ cục tiên nhân chỉ lộ, làm giới cờ lau mắt mà xem. Lần thi đấu này, Lưu Úc Từ xếp hạng ba. Sau đó tiên nhân chỉ lộ, bộ cục cổ xưa này ngày càng được mọi người coi trọng.

Trải qua nhiều năm nghiên cứu thực tiễn, kỹ thuật các nơi tìm ra nhiều cách đối phó loại bộ cục này. Trong đó cách tốt nhất chống lại tiên nhân chỉ lộ là “nhất thanh lôi”, pháo 8 binh 7. Dưới đây giới thiệu vài biến chủ yếu.

- Vi dụ 1:**
1. Tốt 3 tiến 1   Pháo 8 binh 7
 2. Pháo 8 binh 5   Tượng 7 tiến 5
 3. Mã 8 tiến 7   ....

Dụ tốt đen sang sông đánh nhau đây cục diện đến chỗ phức tạp kịch liệt.

3. ...   Tốt 7 tiến 1
 4. Xe 9 binh 8   Tốt 7 tiến 1
 5. Mã 2 tiến 1   Mã 8 tiến 6
 6. Xe 8 tiến 4   Mã 6 tiến 7
 7. Pháo 5 tiến 4   Sĩ 6 tiến 5
 8. Pháo 2 binh 6   (đó hơi ưu)

- Vi dụ 2:**
1. Tốt 3 tiến 1   Pháo 8 binh 7
 2. Pháo 8 binh 5   Tượng 7 tiến 5
 3. Mã 2 tiến 1   Xe 1 tiến 1

4. Mã 8 tiến 7   ...
 Nếu đi pháo 5 tiến 4, sĩ 6 tiến 5, mã 8 tiến 7, bên đó tuy hơn tốt, nhưng quân đen triển khai nhanh, gần ngang thế.
 4. ...   Xe 1 binh 6
 5. Xe 9 binh 8   Xe 6 tiến 3
 6. Xe 1 binh 2   Sĩ 6 tiến 5 (ngang thế)

Hình thế cuối cùng, hai bên đen không hề sơ hở. Cảnh phase đen có phương án phản kích tốt 1 tiến 1 rồi mã 2 tiến 1, đủ sức tranh đấu với đỏ.

- Vi dụ 3:**
1. Tốt 3 tiến 1   Pháo 8 binh 7
 2. Pháo 8 binh 5   Tượng 7 tiến 5
 3. Mã 2 tiến 1   Mã 2 tiến 3
 4. Mã 8 tiến 7   Xe 1 binh 2
 5. Tốt 7 tiến 1!   Pháo 2 binh 1
 6. Xe 1 binh 2   Xe 2 tiến 4
 7. Xe 9 binh 8   Xe 2 binh 6

Nếu đi xe 2 binh 4, pháo 2 binh 4, đỏ có nước xe 2 tiến 8 uy hiếp

8. Mã 7 tiến 6   Xe 6 binh 4
 Nếu đi xe 6 tiến 1, pháo 2 tiến 2, xe 6 binh 7, mã 6 tiến 4, mã đồ linh động, hung hãn, đen khó đối phó
 9. Pháo 2 tiến 2   (đỏ ưu)

- Vi dụ 4:**
1. Tốt 3 tiến 1   Pháo 8 binh 7
 2. Pháo 8 binh 5   Pháo 2 binh 5

Đi sau đóng pháo đầu cũng là cách chơi sớm phát hiện, nhưng kinh nghiệm thực chiến cho thấy dễ bị thiệt, do đó đa số đổi thành tượng 7 tiến .

3. Mã 8 tiến 7   Mã 2 tiến 3
 4. Xe 9 binh 8   Mã 8 tiến 9
 5. Mã 2 tiến 3   ...

Nếu đi pháo 2 binh 4, đen đi tốt 7 tiến 1, mã 2 tiến 1, tốt 7 tiến 1, xe 8 tiến 4, đỏ ưu.

5. ....   Xe 9 binh 8
 6. Xe 1 binh 2   Xe 8 tiến 6
 7. Mã 3 tiến 4   Xe 8 thoái 1

Nếu đi xe 8 thoái 2, đỏ có thể tốt 3 tiến 1 bỏ tốt để tấn công

8. Mã 7 thoái 5   (đỏ ưu)

Đây là chiêu pháp do Thượng Hải Lâm Hoàng Mẫn lần đầu sử dụng tại Giải cá nhân toàn quốc năm 1993. Mã qua oa tâm chuyên cánh, ý đồ mới mẻ, mạnh mẽ hơn so với cách chơi xe 8 tiến 6 trước đây.

Tiết ba Giới thiệu về bộ cục Thuận Pháo

Kỳ thi phổ “Quạt trung bì” xuất hiện từ 400 năm trước, bộ cục thuận pháo đã thành hình, thể hiện nhiều biến hóa dữ dội và sắc bén. Một trăm năm nay, đồng đảo kỳ thủ đã cải tiến nhiều biến hóa của bộ cục này làm cho thuận pháo ngày càng chặt chẽ và thực tế. Với thuận pháo, tính phản kích của đen khá mạnh, thuộc loại hình trận phòng ngự tích cực, trong những năm gần đây, ở các giải đấu lớn, được các kỳ thủ sử dụng nhiều lần, là loại vũ khí cần được trang bị đối với kỳ thủ có phong cách công sát. Gần đây bộ cục này lại xuất hiện những biến mới, tìm tòi của các kỳ thủ tạo thành trào lưu sôi nổi.

Vi dụ 1:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 tiến 1
4. Xe 2 tiến 6	Tốt 3 tiến 1
5. Pháo 8 bình 7	Mã 2 tiến 3
6. Tốt 7 tiến 1	Mã 3 tiến 4
7. Tốt 7 tiến 1	Mã 4 tiến 5
8. Xe 2 bình 3	(đối công)

Đây là cục “Thiên mã hành không” nổi tiếng, đại biểu cho sự phát triển bộ cục cận đại. Bộ cục này thay đổi một số tình huống cứng nhắc trong sách cổ, triển khai giao chiến linh hoạt nhiều biến hóa ở trung tâm bàn cờ. Đến đây đen có 2 biến chủ yếu là mã 5 thoái 6 và mã 5 thoái 3!, tạo ra đối công dữ dội, hai bên đều phải cân nhắc.

Vi dụ 2:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 tiến 1
4. Mã 8 tiến 7	Xe 9 bình 4
5. Tốt 3 tiến 1	Mã 2 tiến 3
6. Tốt 7 tiến 1	Xe 1 tiến 1
	(Bên đỏ tiên thủ)

Đây là biến phát triển ở những năm 70 của thế kỷ 20, phức tạp nhiều biến hóa. Bên đỏ có 4 cách đi là xe 2 tiến 5, mã 3 tiến 4, pháo 8 tiến 2, sĩ 6 tiến 5.

Vi dụ 3:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Tốt 7 tiến 1
4. Tốt 7 tiến 1	Mã 2 tiến 3
5. Mã 8 tiến 7	Pháo 2 tiến 4 (ngang thế)

Đây là bộ cục của những năm 70, đen ra sức phản kích tích cực. Đỏ có 3 cách đi chủ yếu là mã 7 tiến 6, mã 7 tiến 8, xe 9 tiến 1.

Vi dụ 4:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Tốt 7 tiến 1
4. Mã 8 tiến 7	Mã 2 tiến 3
5. Xe 9 tiến 1	Pháo 2 bình 1
6. Xe 9 bình 6	Xe 1 bình 2
7. Tốt 7 tiến 1	(đỏ tiên thủ)

Hai bên trận đấu có nhược điểm, đều có thể trở thành mục tiêu tấn công của đối phương, tự nhiên cục diện dễ trở thành đối công phức tạp.

Vi dụ 5:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 tiến 1	Xe 9 bình 8
4. Xe 1 bình 6	Xe 8 tiến 4
5. Mã 8 tiến 7	Mã 2 tiến 3 (đỏ tiên)

Hình thành biến hóa hoành xa công trực xa mới mẻ. Đến đây, đỏ có ba phương án chủ yếu tốt 3 tiến 1, xe 6 tiến 5, xe 9 tiến 1.

Vi dụ 6:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 tiến 1	Xe 9 bình 8
4. Xe 1 bình 6	Sĩ 6 tiến 5
5. Xe 6 tiến 7	Mã 2 tiến 1
6. Tốt 9 tiến 1	Xe 8 tiến 6
7. Mã 8 tiến 9	Xe 8 bình 7
8. Xe 9 tiến 1	(đỏ tiên)

Sơ với cách phong tỏa một biến thường dùng trong quá khứ, đỏ mạnh mẽ hơn.

Tiết 4 Giới thiệu bộ cục nghịch pháo

Nghịch pháo là bộ cục cổ điển. Gần đây các nhà bình luận chỉ ra: “Trong các trận đấu pháo, nghịch pháo là mỗi bên tấn công một cánh, thường hình thành giao chiến dữ dội”. Nhận xét đó có lý do.

Vi dụ 1:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 2 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 9
Đây là cách đi cổ điển, gần đây ít người sử dụng.	
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8

4. Mã 8 tiến 7 ...

Trước đây thường đi mã 8 tiến 9, không tiến mã trong tầng sức tấn công

4. ...	Mã 2 tiến 3
5. Xe 9 binh 8	Xe 1 binh 2
6. Tốt 7 tiến 1	Xe 2 tiến 4
7. Pháo 8 binh 9	Xe 2 binh 6
8. Xe 8 tiến 6	Tốt 9 tiến 1
9. Xe 8 binh 7!	(đó tiến)

Đến đây quân đồ linh hoạt, gây áp lực với đen, lại phục sẵn cạm bẫy: mã 9 tiến 8, mã 7 tiến 6, xe 6 binh 4, tốt 7 tiến 1, đó thắng thế.

Vi dụ 2:

1. Pháo 2 binh 5	Pháo 2 binh 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7

Đây là cách chơi hiện đại, tích cực và có sức bật.

3. Xe 1 binh 2	Xe 9 binh 8
4. Xe 2 tiến 6	Pháo 8 binh 9
5. Xe 2 binh 3	Xe 8 tiến 2
6. Pháo 8 tiến 2	Tốt 3 tiến 1
7. Mã 8 tiến 7?	Xe 1 tiến 1!
8. Pháo 8 binh 3	Mã 2 tiến 3
9. Xe 9 binh 8	Mã 3 tiến 4
10. Pháo 3 tiến 3	Mã 4 tiến 6
11. Xe 3 thoái 2	Mã 6 tiến 5
12. Tượng 3 tiến 5	Pháo 9 binh 7
13. Xe 8 tiến 4	Xe 1 binh 4
14. Sĩ 4 tiến 5	Xe 4 tiến 5 (đen ưu)

Trận này từ nước thứ hai trở đi, đen tỏ chức phản công tích cực, đó có đối công thành ra thất thế.

Vi dụ 3:

1. Pháo 2 binh 5	Pháo 2 binh 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Mã 8 tiến 7	Xe 9 binh 8
4. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
5. Xe 1 tiến 1!	Mã 2 tiến 3
6. Xe 9 binh 8	Pháo 8 binh 9
7. Xe 1 binh 4	(đó ưu)

Vấn này đó vận dụng nguyên lý bố cục hiện đại xuất phát từ toàn cục, hoành xe tránh đòn phản kích của đen, xuất quân cân đối, đạt được mục đích khống chế 2 cánh quân đen.

Đến đây có các biến hóa như sau: a) Xe 8 tiến 6 , pháo 8 tiến 1; b) xe 1 tiến 1, xe 4 tiến 3; c) xe 8 tiến 5, tốt 3 tiến 1, xe 8 thoái 1, xe 4 tiến 3. Tất cả đều là đó ưu.

Tiết 5 Giới thiệu Pháo đầu đối binh phong mã

Binh phong mã chống lại sự tấn công của pháo đầu, trong một giai đoạn dài của lịch sử, được coi là bố cục hợp lý nhất, chính quy nhất. Trong các giải đấu lớn toàn quốc, bố cục này được dùng nhiều không kém xuê.

Các kỳ thủ khen binh phong mã có tư tưởng chiến lược, chiến thuật phong phú, biến hóa đa dạng, công thủ phức tạp. Nhưng loại bố cục này hiện nay vẫn còn trong giai đoạn cải cách, không ngừng xuất hiện cái mới, phát triển mạnh mẽ. Những vấn đề liên quan đến binh phong mã thật mệnh mông rộng lớn. Chỉ xin giới thiệu mấy vi dụ như sau:

Vi dụ 1:

1. Pháo 2 binh 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Mã 2 tiến 3
3. Xe 1 binh 2	Xe 9 binh 8
4. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
5. Mã 8 tiến 7	Tượng 3 tiến 5
6. Pháo 8 tiến 2	...

Đây là 1 cách đi chắc chắn phát triển đầu những năm 50 của thế kỷ 20, gọi là bố cục “Đương đầu pháo tiến thất binh tuần hà pháo công binh phong mã”. Đến đây đen có thể pháo 2 tiến 2, pháo 8 tiến 2, tốt 3 tiến 1, 3 cách đi đều đó ưu. Đầu những năm 60, Hồ Vinh Hoa phát hiện ra nước xe 1 binh 3 đối phó, được cho là có sức phản kích mạnh nhất.

Vi dụ 2:

1. Pháo 2 binh 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Mã 2 tiến 3
3. Xe 1 binh 2	Xe 9 binh 8
4. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
5. Mã 8 tiến 7	Pháo 2 tiến 4
6. Tốt 5 tiến 1	Pháo 8 tiến 4

Đây là bố cục “binh phong mã song pháo quá hà ứng đương đầu pháo tiến thất binh”. Một loại bố cục binh phong mã phòng ngự phản kích tích cực. Loại này hình thành cuối những năm 60, tạo thành một hướng nghiên cứu độc lập. Trong trận chung kết cá nhân giải toàn quốc 1983, bố cục này lại xuất hiện biến hóa mới.

Vi dụ 3:

1. Pháo 2 binh 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Mã 2 tiến 3
3. Xe 1 binh 2	Xe 9 binh 8
4. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1

5. Mã 8 tiến 7   Tượng 3 tiến 5

6. Xe 2 tiến 6   Mã 7 tiến 6

Hình thành “đương đầu pháo tiến thối binh quá hà xa đối binh phong mã hà khẩu mã”

Bổ cục này thịnh hành những năm 6,70 thế kỷ 20, hệ thống rộng lớn. Trong thi đấu những năm gần đây, bổ cục này vẫn được dùng nhiều.

Vi dụ 4:

1. Pháo 2 binh 5   Mã 8 tiến 7

2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3

3. Xe 1 binh 2   Xe 9 binh 8

4. Tốt 7 tiến 1   Tốt 7 tiến 1

5. Xe 2 tiến 6   Pháo 8 binh 9

6. Xe 2 binh 3   Pháo 9 thoái 1

Đây là bổ cục “đương đầu pháo tiến thối binh quá hà xa công binh phong mã binh pháo đối xa”. Bổ cục này từng song hành với “hà khẩu mã” là hai loại lớn hiện tại so với “hà khẩu mã” thì thịnh hành hơn. Bên đó có 3 phương án chủ yếu là tốt 5 tiến 1, mã 8 tiến 7, mã 8 tiến 9.

Vi dụ 5:

1. Pháo 2 binh 5   Mã 8 tiến 7

2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3

3. Tốt 7 tiến 1   Tốt 7 tiến 1

4. Xe 1 tiến 1   ...

Hồ Vinh Hoa thường dùng cách đánh này đầu những năm 60, gọi là “đương đầu pháo tiến thối binh hoành xa công binh phong mã”. Đến giờ bổ cục này vẫn là vũ khí lợi hại trong tay Hồ Vinh Hoa. Đen có mấy cách ứng phó là: xe 1 tiến 1, tượng 3 tiến 5, sĩ 4 tiến 5

Vi dụ 6:

1. Pháo 2 binh 5   Mã 8 tiến 7

2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3

3. Xe 1 binh 2   Xe 9 binh 8

4. Tốt 3 tiến 1   Tốt 3 tiến 1

5. Mã 8 tiến 9   Mã 1 tiến 1

6. Pháo 8 tiến 4   Tượng 7 tiến 5

7. Pháo 8 binh 7   ...

Đây là “tiên tam binh ngũ bát pháo công binh phong mã”, thuộc loại tấn trong thận trọng dễ thành ngang tiến. Văn bản phân tích lý luận loại bổ cục này khá nhiều, nhưng thực chiến gần đây ít sử dụng.

Vi dụ 7

1. Pháo 2 binh 5   Mã 8 tiến 7

2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3

3. Xe 1 binh 2   Xe 9 binh 8

4. Tốt 3 tiến 1   Tốt 3 tiến 1

5. Mã 8 tiến 9   Tốt 1 tiến 1

6. Pháo 8 binh 7   Mã 3 tiến 2

7. Xe 9 tiến 1   ...

Lúc này còn có biến khác là mã 3 tiến 4, xe 1 tiến 3, xe 9 tiến 1, xe 1 binh 4, đô tiến.

7. ....   Tốt 1 tiến 1

8. Tốt 9 tiến 1   Xe 1 tiến 5

9. Xe 2 tiến 4   (đồ hồi tu)

Đây là biến chủ yếu trong “tiên tam binh ngũ bát pháo công binh phong mã”, những năm 60, 70 sử dụng khá nhiều.

Vi dụ 8:

1. Pháo 2 binh 5   Mã 8 tiến 7

2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3

3. Xe 1 binh 2   Xe 9 binh 8

4. Tốt 3 tiến 1   Tốt 3 tiến 1

5. Mã 8 tiến 9   Tượng 7 tiến 5

6. Pháo 8 binh 7   Mã 3 tiến 2

7. Xe 9 tiến 1   Xe 1 tiến 1

Phương án này, đen khá tích cực, sức bật mạnh mẽ. Chỗ này bất kể đỏ đi xe 9 binh 4 hay xe 9 binh 6, đen đều pháo 8 tiến 4, hai cánh phối hợp chặt chẽ, hình trận hoàn chỉnh không sơ hở, là cách phân kích tốt nhất đối với tiên tam binh.

Tiết sáu Giới thiệu bổ cục đương đầu pháo đối phân cung mã

“Phân cung mã” cũng gọi là “Giáp pháo binh phong”, là một loại bổ cục trọng yếu đối phó với pháo đầu, một thời thịnh hành đầu những năm 50. Sau giải toàn quốc lần đầu tiên năm 1956, binh phong mã thịnh hành vì được các danh thủ cho là chính thống, nghiên cứu và ứng dụng các bổ cục khác trở nên thua kém, phân cung mã cũng bị lạnh nhạt, ít được sử dụng.

Dùng cảm dùng thử các loại bổ cục, đường lối không mới, Hồ Vinh Hoa có những kiến thức độc đáo. Nghiên cứu sâu và ứng dụng phân cung mã cũng vậy. Trong lĩnh vực này Hồ Vinh Khoa thu được thành tựu đáng mừng trước đây chưa hề có, cho ra đời chuyên tập. Do sức cuốn hút của ông, từ những năm 70, phân cung mã được các kỹ thủ sử dụng rộng, nội dung đổi mới, phát triển rất nhanh, đến giải cá nhân toàn quốc năm 1983, tạo ra cao trào trở thành bổ cục chủ yếu nhất chống pháo đầu.

Vi dụ 1:

1. Pháo 2 bình 5 Mã 2 tiến 3
2. Mã 2 tiến 3 Pháo 8 bình 6
3. Xe 1 bình 2 Tốt 7 tiến 1
4. Tốt 5 tiến 1 ...

Đây là cách đánh xuất hiện sớm trước đây.

4. ... Mã 8 tiến 7
5. Tốt 5 tiến 1 Pháo 6 bình 5
6. Mã 8 tiến 7 (đồ hơi hư)

Trong một thời gian rất dài, người ta cho rằng tiến trung bình không dễ thắng lợi, vì đen có nước pháo 6 bình 5 phản kích, dường như là thành ngang nước. Hiện nay qua phân tích kỹ lưỡng, phát hiện sau khi tiến trung bình, quân đỏ linh hoạt, có khả năng tiến thủ, nên là cách đánh có thể sử dụng.

Vi dụ 2:

1. Pháo 2 bình 5 Mã 2 tiến 3
2. Mã 2 tiến 3 Pháo 8 bình 6
3. Xe 1 bình 2 Mã 8 tiến 7
4. Tốt 7 tiến 1 Tốt 7 tiến 1
5. Xe 2 tiến 6 (đồ tiến)

Đây là hình cơ bản của đồ tiến thất bình công phản cung mã, biến hóa khá phức tạp, rất có giá trị nghiên cứu. Đen có sĩ 4 tiến 5, xe 9 tiến 2, xe 1 tiến 1, là các lựa chọn tạo thành những thế trận khác nhau.

Vi dụ 3:

1. Pháo 2 bình 5 Mã 2 tiến 3
2. Mã 2 tiến 3 Pháo 8 bình 6
3. Xe 1 bình 2 Mã 8 tiến 7
4. Tốt 3 tiến 1 Tốt 3 tiến 1
5. Mã 8 tiến 9 Tượng 7 tiến 5
6. Pháo 8 bình 7 ...

Cũng có thể đi pháo 8 bình 6 thành trận “ngũ lục pháo tiến tam bình công phản cung mã”

6. ... Xe 1 bình 2
7. Xe 9 bình 8 Pháo 2 tiến 4 (ngang thế)

Vi dụ 4:

1. Pháo 2 bình 5 Mã 2 tiến 3
2. Mã 2 tiến 3 Pháo 8 bình 6
3. Xe 1 bình 2 Mã 8 tiến 7
4. Pháo 8 bình 6 ...

Đây là cách đánh chắc chắn phát triển mấy năm gần đây, đội cờ Hắc Long Giang có nghiên cứu sâu sắc với bố cục này, từng nhiều lần sử dụng, thực tiễn cho thấy hiệu quả tấn công khá tốt.

4. ... Tốt 7 tiến 1
5. Mã 8 tiến 7 Mã 7 tiến 6
6. Xe 9 bình 8 Pháo 2 bình 1

7. Xe 8 tiến 5 (đồ hư)

Vi dụ 5:

1. Pháo 2 bình 5 Mã 2 tiến 3
2. Mã 2 tiến 3 Pháo 8 bình 6
3. Xe 1 bình 2 Mã 8 tiến 7
4. Pháo 8 bình 6 Xe 1 tiến 1
5. Mã 8 tiến 7 Xe 1 bình 4
6. Sĩ 6 tiến 5 Tốt 7 tiến 1
7. Xe 9 bình 8 (ngang thế)

Bên đen tiến hoành xa, kịp thời không chế tuyến sườn, là cách hay để đối phó với ngũ lục pháo.

Trên đây là một số biến thường dùng của những bố cục nổi tiếng, được giới thiệu sơ bộ giúp người mới học nắm được đại cương của bố cục cờ tướng. Thực ra còn nhiều bố cục cần thành thạo như đi trước dùng quá cung pháo, sĩ giác pháo, đi sau dùng đơn đề mã, tam bộ hồ .v.v. những loại này sẽ được bổ sung ở các chương sau.

Những loại nói đến ở trên, người mới học xem tình hình mà sử dụng. Chỉ có liên tục ứng dụng trong thực chiến mới có thể thấu hiểu và nắm vững được.

Chương 5 Nguyên lý cơ bản bố cục

Chương trước chúng tôi giới thiệu một số biến diễn hình của bố cục đồng thời giải thích sơ bộ. Số nước của mỗi biến không nhiều, cũng chưa có phân tích về phương diện biến hóa liên quan.

Để tiếp tục đi sâu, trong chương này thảo luận những ý chính của nguyên tắc cơ bản trong bố cục liên quan

Tiết 1 Phát triển quân cân đối

Di quân, bày trận, mục đích là tổ chức lực lượng tiến hành công thủ. Hình trận lý tưởng là triển khai đồng thời quân ở hai cánh, vừa công vừa thủ, phối hợp nhịp nhàng. Hiểu ra quân này có ứng dụng rộng rãi, bố cục với kiểu ra quân này cũng nhiều.

Vi dụ 1:

- 1. Pháo 2 bình 5   Mã 8 tiến 7
- 2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3

Hình thành bố cục “khuất đầu bình phong mã đôi pharong đầu pháo”. Bên bình phong mã, hai mã giữ trung tâm, hai cánh phát triển đều, nhìn thấy rõ.

- 3. Xe 1 bình 2   Xe 9 bình 8
- 4. Tốt 7 tiến 1   Tốt 7 tiến 1
- 5. Mã 8 tiến 7   Tượng 3 tiến 5
- 6. Xe 2 tiến 6   Mã 7 tiến 6

Tạo thành bố cục nổi tiếng “đương đầu pháo tiến thất bình quá hà xa công bình phong mã hà khẩu mã”. Tiêu điểm của trận là cuộc chiến xoay quanh con mã hà khẩu. Do quân hai bên phát triển cân đối, chủ lực đều có thể đưa vào chiến đấu nên cục thế rất phức tạp, trận này thịnh hành gần 30 năm trong các giải lớn của giới cờ, đến nay sức sống vẫn tràn trề.

- 7. Xe 9 tiến 1   Sĩ 4 tiến 5
- 8. Xe 9 bình 6   Pháo 2 tiến 2

Bên đó dùng pharong án tả hoành xa, không quân nào chậm tiến độ, thể hiện rõ sự phát triển quân cân đối, do vậy vẫn bảo lưu được tiên thủ. Bên đen hà khẩu mã cánh trái ghim nhau với xe đỏ, quân cánh phải cũng phát động toàn diện, phối hợp phòng thủ, cũng là diễn hình của phát triển quân cân đối.

Vi dụ 2:

- 1. Pháo 2 bình 5   Mã 8 tiến 7
- 2. Mã 2 tiến 3   Tốt 7 tiến 1
- 3. Xe 1 bình 2   Xe 9 bình 8
- 4. Xe 2 tiến 6   Mã 2 tiến 3
- 5. Mã 8 tiến 7   ...

Đồ bỏ qua bước tốt 7 tiến 1, lên mã trước phát triển quân cân đối, lợi cho tấn công.

- 5. ...   Tốt 3 tiến 1
- 6. Xe 9 tiến 1   Pháo 2 tiến 1
- 7. Xe 2 thoái 2   Tượng 3 tiến 5
- 8. Tốt 7 tiến 1   Pháo 8 tiến 2
- 9. Xe 9 bình 6   Sĩ 4 tiến 5
- 10. Xe 6 tiến 5   Pháo 8 thoái 1
- 11. Xe 6 tiến 2   (đỏ thua)

Hình thế cuối cùng, bên đen trận mạc tri trệ, quân bị tắc đường. Bên đỏ hai xe linh hoạt quân đội phát động toàn diện, hai cánh đều có thể đánh. Mấu chốt của hơn kém trong bố cục là ở nước đen tiến tốt 3 trước, làm cho đỏ trong trận quá hà xa bất được nước tốt 7 tiến 1 mà nhanh chóng điều động xe mã. Bên đỏ mở trận, quân phát triển đều, thu được thành công trong bố cục.

Vi dụ 3:

Phát triển đều quân, tuy có lợi cho việc thuận tiện tổ chức công thủ, nhưng không phải là không có khiếm khuyết. Phối hợp cân đối thì tinh đột phá và sức ép đương nhiên bị giảm sút.

- 1. Pháo 2 bình 5   Mã 8 tiến 7
- 2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3
- 3. Xe 1 bình 2   Xe 9 bình 8
- 4. Tốt 7 tiến 1   Tốt 7 tiến 1
- 5. Pháo 8 bình 7   Pháo 8 tiến 2
- 6. Mã 8 tiến 9   ...

Tiến thất bình ngũ thất pháo công bình phong mã là diễn hình bên đỏ triển khai thế đánh với quân phát triển đều. Tuy chắc chắn nhưng chậm, rõ ràng tri tuệ. Đen có nước pháo 2 tiến 4 hoặc pháo 2 thoái 1 tranh tiến triển khai tấn công, phá vỡ thế cân đối của đối phương. Về sách lược mã nói, đen bố cục thành công. Do đó, thi đấu vài năm gần đây, đi trước dùng bố cục như vậy rất ít.

Hai ví dụ đầu hi vọng người mới học có khái niệm về phát triển quân cân đối, dùng khái niệm này bố cục thành thạo, từng bước dùng tư tưởng chiến thuật này, vận dụng linh hoạt vào thực chiến.

Vi dụ thứ ba cho thấy vận dụng tư tưởng chiến thuật này cần biến hóa nếu không sẽ làm cho bố cục tri trệ.

Tiết hai   Phát triển quân không đều

Xuất phát từ nhu cầu toàn cục, có những bố cục xuất hiện hiện tượng phát triển ko đều, có thể do đột phá tranh tiên, có thể do điều quân không chế lộ quan trọng và có rất nhiều nguyên nhân khác, nhưng tất cả đều xuất phát từ chiến thuật và tư tưởng công kích.

Dưới đây là mấy ví dụ:

Ví dụ 1:

1. Tượng 3 tiến 5	Pháo 8 bình 4
2. Tốt 7 tiến 1	Mã 8 tiến 7
3. Mã 8 tiến 7	Xe 9 bình 8
4. Mã 7 tiến 6	Xe 8 tiến 4
5. Mã 6 tiến 7	(đó hơi ưu)

Mã đó tiến liền 3 bước ăn tốt, tiến lui đều có đường, đây là cách chơi của kỳ thủ bây giờ, quân mã quây nhiễu cánh phải của đen, không coi là quân lẻ tiến sâu. Đó được thực lợi về hình thế, bù đắp cho thiệt hại về tốc độ xuất quân, ví dụ này có thể sử dụng.

Đây là ví dụ sơ qua về phát triển quân không đều

Ví dụ 2:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 tiến 1	Xe 9 bình 8
4. Xe 1 bình 6	Sĩ 6 tiến 5
5. Xe 6 tiến 7	Mã 2 tiến 1
6. Xe 6 bình 8	Pháo 2 bình 4
7. Tốt 9 tiến 1	(đó hơi ưu)

Tạo thành thuận pháo hoành xa đơn biên phong, Xe đó vì mục đích phong tỏa cánh phải của đen mà lặn lội đường xa, mong muốn lấy ưu thế cục bộ ảnh hưởng đến toàn cục. Cánh trái xe pháo mã còn chưa đi, làm hậu quân từ từ tiếp ứng. Đây là ví dụ phát triển quân không đều do chiến thuật phong tỏa.

Ví dụ 3:

1. Tốt 3 tiến 1	Pháo 8 bình 7
2. Pháo 8 bình 5	Tượng 7 tiến 5
3. Mã 2 tiến 1	Xe 1 tiến 1
4. Mã 8 tiến 7	Xe 1 bình 6
5. Xe 9 bình 8	Xe 6 tiến 3
6. Xe 1 bình 2	Sĩ 6 tiến 5!

Xe đen đi 3 nước chiếm vị trí đẹp nhất, đặt kế hoạch tốt 1 tiến 1 rồi mã 2 tiến 1 phản kích. Có kế hoạch này nhược điểm xuất quân chậm được khắc phục, thành ra ngang thế.

Đây là một kiểu bố cục xuất quân không đều, qua nhiều lần khảo nghiệm thực tiễn thấy rằng có thể áp dụng.

Ví dụ 4:

1. Pháo 2 bình 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Mã 2 tiến 3
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
5. Xe 2 tiến 6	Pháo 8 bình 9
6. Xe 2 bình 3	Pháo 9 thoái 1
7. Tốt 5 tiến 1	Sĩ 4 tiến 5
8. Tốt 5 tiến 1	Pháo 9 bình 7
9. Xe 3 bình 4	Tốt 7 tiến 1

Nếu đi tượng 3 tiến 5, tốt 5 bình 6, đó giữ được tốt qua sông, hình thế có lợi.

10. Mã 3 tiến 5	...

Nếu đi tốt 3 tiến 1, tốt 5 tiến 1, xe 4 bình 7, mã 3 thoái 4, đen có thể công ở lộ 7. Như trên tiếp tục đi sai mã 3 tiến 5, tốt 5 tiến 1!, pháo 5 tiến 2, pháo 2 bình 5, pháo 8 bình 5, xe 8 tiến 6, mã 8 tiến 7, mã 7 tiến 6, (đen ưu)

Bỏ tốt làm chậm thế công của đỏ. Nếu đi tốt 7 tiến 1, mã 5 tiến 6, đó tấn công dữ dội.

10. ...	Tốt 7 bình 6
11. Xe 4 thoái 2	Tốt 5 tiến 1
12. Pháo 5 tiến 3	Tượng 3 tiến 5

Nếu tiến mã trung lộ, biến hóa phức tạp, đó đều có thể đánh.

13. Pháo 8 bình 3!	...

Nếu đi pháo 8 bình 4, xe 8 tiến 4, mã 5 tiến 4, mã 7 tiến 5, tượng 3 tiến 5, pháo 7 tiến 3, đen có cơ hội phản công.

13. ...	Xe 8 tiến 4
14. Xe 4 bình 5	Mã 3 tiến 5
15. Mã 8 tiến 7	(đó ưu)

Qua những ví dụ trên có thể thấy, trong bố cục việc phát triển không đều quân là thiết thực. Đặc biệt trong bố cục hiện đại, cách ra quân này có tư tưởng chiến lược tương đối rõ ràng nên dễ được kỳ thủ hiện đại chấp nhận.

Đối với kiểu ra quân này, cần chú ý quan hệ giữa các quân, quân ra sau chuẩn bị tham chiến kịp thời. Ngược lại các quân không có quan hệ hữu cơ, đánh mất phối hợp, thì khó mà bảo vệ được thế trận. Đồng thời cần chú ý tổ chức chiến đấu cho quân ra trước, tạo thành ảnh hưởng lớn cho toàn cục.

Tiết 3 Vị trí di chuyển quân

Quân di chuyển đến những vị trí mới sẽ tạo ra một loại hình trận. Hình trận bố trí kiên cố phải có khái niệm về vị trí. Trong bố cục thông thường, vấn đề xem xét vị trí không phức tạp, chỉ cần thành thạo những hình cơ bản của bố cục là được. Nhưng tính biến động trong cờ tướng rất lớn, chúng ta cần có quan điểm toàn cục, cần có cách nhìn rộng lớn đối với đánh giá quan hệ vị trí của các quân. Như vậy vẫn dễ trở thành phức tạp. Chúng ta cần hiểu rõ hình dạng bố cục, có thể so sánh các ván khác nhau, nắm vững mọi mặt, mới có thể trong phạm vi toàn cục, xử lý tốt quan hệ vị trí giữa các quân. Dưới đây là một số ví dụ:

Ví dụ 1:

- 1. Tốt 3 tiến 1   Pháo 8 bình 7
- 2. Pháo 8 bình 5   ...

Dùng hậu bộ trung pháo tấn công nhất thanh lôi là cách đánh mạnh mẽ, nhưng cần đi pháo đúng phương hướng, nếu dùng pháo kia thành ra nghịch pháo, bên đó cũng chẳng lợi gì, diễn biến như sau: pháo 2 bình 5, pháo 2 bình 5, mã 2 tiến 3, mã 2 tiến 3, mã 8 tiến 7, xe 1 bình 2, xe 9 bình 8, xe 2 bình 5!, sau đó có 3 cách đi, đều là đen ưu: a) tượng 3 tiến 1, tốt 7 tiến 1; b) pháo 8 bình 9, xe 2 bình 7, pháo 5 thoái 1, xe 9 tiến 1; c) tốt 5 tiến 1, pháo 5 tiến 3, mã 3 tiến 5, pháo 7 bình 5.

- 2.   ...   Pháo 2 bình 5
- 3. Mã 2 tiến 3   Tốt 7 tiến 1
- 4. Mã 3 tiến 4   Tốt 7 tiến 1
- 5. Mã 4 tiến 5   Mã 2 tiến 3
- 6. Mã 8 tiến 7   Xe 1 tiến 1

Đen chỉ nên hoành xa. Nếu đi xe 1 bình 2, xe 9 tiến 1, thành ra “thiên mã hành không”, đó có lợi.

- 7. Xe 9 bình 8   Xe 1 bình 6
- 8. Xe 8 tiến 4   Xe 6 tiến 2
- 9. Mã 5 tiến 7   Pháo 8 bình 3
- 10. Xe 8 bình 3   (đỏ ưu)

Hình thế cuối cùng, đen nếu pháo 3 tiến 4 đó có thể đi pháo 2 bình 3, mã 7 thoái 5, sĩ 6 tiến 5, đều chiếm ưu.

Qua ví dụ này có thể thấy, chỉ một nước đóng pháo đơn giản, cũng cần phải xem xét vấn đề hình dạng và quan hệ vị trí các quân trong toàn cục. Phương hướng đóng pháo chính xác, tức là đóng pháo 8, tạo ra thuận pháo, có thể ưu thế. Ngược lại, đóng

pháo 2, thành ra nghịch pháo chỉ thành ngang nước. Cho nên để phán đoán chính xác với toàn cục, hiểu rõ quan hệ vị trí các quân, cần phải có đủ căn cứ, lý luận và kiến thức cơ sở của bố cục.

Ví dụ 2:

- 1. Pháo 2 bình 5   Mã 2 tiến 3
- 2. Mã 2 tiến 3   Mã 8 tiến 9
- 3. Xe 1 bình 2   (đỏ tiên thủ)

Hình thành đơn đề mã đôi đương đầu pháo thông thường. Đến đây đen có thể đi xe 9 tiến 1 hoặc xe 9 bình 8, đều là bố cục bình thường.

Nếu không đi như trên mà đổi hướng đi thành hình khác, kết quả rất khác.

- 1. Pháo 2 bình 5   Mã 8 tiến 7
- 2. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 1
- 3. Xe 1 bình 2   Xe 9 bình 8
- 4. Xe 2 tiến 6   (đỏ ưu)

Cũng là đơn đề mã, nhưng hai hình dạng khác nhau quá xa. Ở hình sau bên đỏ tấn công tốt giữa của đen nhưng mã đen không dễ đổi, nếu không xe pháo đen bị khóa dây. Bố cục đơn đề mã, trung lộ vốn đã yếu, mã lại không thể dễ dàng đổi, càng làm cho lực lượng phòng thủ trung lộ thiếu hụt. Có thể thấy bố cục này làm lộ nhược điểm trung lộ, kém thế, không thể sử dụng. So sánh hai hình, tuy giống nhau, chỉ khác hướng mà khác nhau như trời với đất.

Ba tiết vừa rồi, chúng ta thảo luận khái quát về vấn đề xuất quân. Thứ nhất là ra quân cần đổi dễ thành mối liên hệ mật thiết, phối hợp nhịp nhàng. Thứ hai là căn cứ vào nhu cầu toàn cục hoặc chiến thuật mà có thể phát triển quan không đều, tình huống này cần tăng cường vận dụng chiến thuật, quan tâm đến sự tiếp ứng của quân ra sau với tôn chi là phục vụ tư tưởng chiến lược toàn cục. Với cả hai vấn đề trên luôn chú ý một vấn đề, đó là phát triển đều quân, cần phát hiện nhạy bén tình tất yếu của phát triển không đều; phát triển không đều quân cần kịp thời nghĩ tới khả năng phát triển đều. Đương nhiên khi bố cục, chúng ta cần chú ý tới vị trí quân và quan hệ với toàn cục, làm tiền đề cho sự thấu hiểu cụ thể. Quân xuất động và phát triển, vị trí và hình dạng có quan hệ chặt chẽ, có thể gọi chúng là “phối hợp ra quân”. Tinh phối hợp là phù hợp nhu cầu toàn cục, cơ sở để thiết lập hình trận hợp lý. Tinh phối hợp là nguyên tắc đáng chú ý trong bố cục hiện đại; nên coi là một yếu lĩnh phải nhớ nằm lòng.

Tiết 4 Vận dụng kỹ xảo chiến thuật trong bố cục

Kỹ xảo chiến thuật đem lại sức sống cho bố cục. Trong quá trình bố cục, vận dụng kỹ xảo chiến thuật tiến hành công thủ, giành thắng lợi các bộ dẫn đến ảnh hưởng pháp triển toàn cục. Dưới đây là một số ví dụ.

Ví dụ 1. Giao chiến thuận tủy chiến thuật

1. Pháo 2 bình 5	Mã 2 tiến 3
2. Tốt 7 tiến 1	Pháo 8 bình 6
3. Mã 8 tiến 7	Pháo 6 tiến 5
Nếu đi mã 8 tiến 7, mã 7 tiến 6, uy hiếp tốt đầu, đồ chiếm ưu.	
4. Xe 1 tiến 2	Pháo 6 bình 3
5. Pháo 5 thoái 1	Pháo 3 thoái 1
6. Xe 1 bình 7	Pháo 3 bình 7
7. Tốt 7 tiến 1	Tốt 3 tiến 1
8. Xe 7 tiến 3	Xe 9 tiến 2
9. Pháo 8 bình 7	Tượng 3 tiến 1
10. Xe 7 tiến 1 (đồ ưu)	

Ở nước thứ 3, đồ tiến mã chuẩn bị thi quân, đen tiến pháo bắt, bỏ qua cấu thành hình trận cơ bản của phân cung mã. Về sau, đồ ép chặt, triển khai chiến đấu không hình trận, là ví dụ điển hình của giao chiến thuận tủy chiến thuật trong bố cục.

Ví dụ 2 Chiến thuật bắt ăn

1. Pháo 8 bình 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Mã 2 tiến 3
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Tốt 3 tiến 1	Tốt 3 tiến 1
5. Pháo 8 tiến 4	...
Đồ bắt đầu ăn tốt đen, chuyển sang cánh phải.	
5.....	Tượng 7 tiến 5

6. Pháo 8 bình 7	Xe 1 bình 2
7. Mã 8 tiến 7	Pháo 2 bình 1
8. Xe 2 tiến 6	Xe 2 tiến 3
7. Pháo 7 bình 3	Xe 2 tiến 3
- Đen bắt pháo xong tiến xe chiếm ưu.

Ví dụ 3: Chiến thuật thi quân

1. Tượng 3 tiến 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Pháo 2 tiến 4	Tốt 7 tiến 1
5. Mã 8 tiến 9	Mã 7 tiến 6
6. Xe 9 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
7. Xe 9 bình 4	Mã 7 tiến 1
8. Tốt 3 tiến 1	(hai bên đều khó)

Đồ thi quân, quan đã xuất hết, tốt ba có thể đánh, bên đen có nước xe 8 tiến 1, thông đối quân giải thoát xe mã bị khoá dây. Khai cụ này, đồ vận dụng chiến thuật thi quân tranh tiến.

Ví dụ 4: Chiến thuật phong toả

1. Pháo 2 bình 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Mã 2 tiến 3
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
5. Mã 8 tiến 7	Pháo 2 tiến 4
6. Tốt 5 tiến 1	Pháo 8 tiến 4
7. Xe 9 tiến 1	Pháo 2 bình 3
8. Tượng 7 tiến 9	Xe 1 bình 2
9. Xe 9 bình 6	Pháo 3 bình 6

(Đen có cơ hội đối công)

Đen dùng phương pháp song pháo quá hà, cự địch ngoài nghìn dặm, không những phong toả xe đồ lộ 2 mà còn dùng xe khống chế cánh trái quân đồ. Nước cuối cùng bình pháo bảo vệ 2 cánh, chuẩn bị “tiền khí hậu thủ”, nếu xe 6 tiến 6, tượng 7 tiến 5, xe 6 bình 7, pháo 6 tiến 1, đối quân giữ thế. Ví dụ này là đen vận dụng chiến thuật phong toả khá thành công.

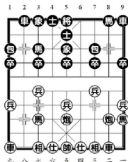
Ví dụ 5: Chiến thuật điều quân

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 tiến 1
4. Tốt 3 tiến 1	Xe 9 bình 4
5. Mã 8 tiến 7	Xe 4 tiến 5
6. Mã 3 tiến 4	Xe 4 tiến 5?
7. Mã 7 thoái 5	(đồ ưu)

Đen đi xe đến tốt lăm, phản công quá gấp quân không phối hợp. Mã đồ cánh trái thừa cơ qua cùng chuyển sang cánh phải, tạo thành hình thế có lợi cho công thủ tích cực. Nếu đi tiếp pháo 5 tiến 4, mã 4 tiến 6, xe 3 bình 4m mã 6 thoái 5, xe 4 bình 5, mã 5 tiến 3, xe 5 thoái 1, xe 2 tiến 3, đồ có quân linh hoạt, thế công mạnh.

Ví dụ 6 Đòi mục tiêu tấn công

1. Tốt 3 tiến 1	Pháo 8 bình 7
2. Pháo 8 bình 5	Tượng 7 tiến 5
3. Mã 2 tiến 1	Mã 2 tiến 3
4. Mã 8 tiến 7	Xe 1 bình 2
5. Tốt 7 tiến 1	Pháo 2 bình 1
6. Xe 1 bình 2	Sĩ 6 tiến 5

Hình 88 là một ván đấu dùng bố cục “nhất thanh lôi”, đen nước cuối lên sĩ, ý đồ cũng cố trung lộ, muốn nhân nhả nghe ngóng động tĩnh, không ngờ bị đỏ tấn công ngoài dự kiến.

7. Xe 9 bình 8

Thông thường đều phải đợi khi đối thủ tiến xe lên hà mới được đổi xe, tránh thiệt nước. Ở đây đỏ nhìn trên quan điểm toàn cục, đổi xe xong có thể tìm được mục tiêu tấn công mới, nước này phù hợp việc lợi dụng nhược điểm của đen là xe mã còn bất động.

7... Xe 2 tiến 9

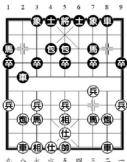
8. Mã 7 thoái 8 Mã 8 tiến 6

9. Pháo 5 bình 7 (đỏ ưu)

Bên đỏ công kích tốt 3 của đen, ăn tốt xong tốt 7 tiến 1 sang sông hoặc pháo 2 bình 6, chuẩn bị cản tượng, công tượng đây, đen không dễ đối phó. Đỏ đổi xe lùi mã, là thủ đoạn lấy lùi làm tiến. Lùi mã nhường vị trí, cho pháo từ trung lộ chuyển sang đối mục tiêu tấn công là sự vận dụng kỹ xảo chiến thuật khéo léo và tinh tế.

Ví dụ 7 Lấy lùi để tiến

1. Tượng 3 tiến 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Mã 8 tiến 7	Mã 2 tiến 1
5. Tốt 3 tiến 1	Pháo 2 bình 4
6. Xe 9 bình 8	Xe 1 bình 2
7. Sĩ 4 tiến 5	Xe 2 tiến 4

Hình 89 là một ví dụ thực chiến đi sau pháo đầu đối phi tượng cục. Hình trận bên đen xem ra chắc chắn, không có sơ hở để lợi dụng, nhưng đỏ vẫn tìm được thủ đoạn chiến thuật để tiến công.

8. Pháo 8 bình 9 Xe 2 tiến 5

9. Mã 7 thoái 8 Xe 8 tiến 6

10. Pháo 2 bình 1 Xe 8 tiến 3

11. Mã 3 thoái 2 Pháo 5 tiến 4

12. Pháo 1 bình 3 Tượng 7 tiến 5

13. Tốt 9 tiến 1 (đỏ ưu)

Bên đỏ thông qua 2 lần đổi xe, hai mã lùi về hàng đáy, bỏ trung lộ. Qua chuyển hoá, pháo đỏ đều có thể ăn tốt, cản mã đối phương đồng thời mã đỏ lợi dụng việc uy hiếp pháo đầu của đối phương có thể tiến nhanh, hai lần đổi xe, hoàn thành đi chuyển chiến thuật, đạt được mục đích lấy lùi để tiến.

Chỉ cần quan sát kỹ lưỡng sẽ phát hiện thấy, trong các biến của mỗi loại, bố cục đều tự có sự vận dụng kỹ xảo chiến thuật. “Kỹ xảo chiến thuật” là phương diện trọng yếu cấu thành bố cục, khéo léo vận dụng kỹ xảo chiến thuật là một nguyên tắc được coi trọng.

Trong chương này, chúng ta bàn đến 2 nguyên tắc: một là xuất quân phối hợp và khéo dùng kỹ xảo chiến thuật. Với 2 nguyên tắc này, có thể tiến thêm một bước để nắm vững và thấu hiểu nguyên lý cơ bản của bố cục.

Xuất quân phối hợp, hoàn thiện hình trận, khéo dùng kỹ xảo chiến thuật, tất cả phục vụ tư tưởng chiến lược toàn cục, là nguyên lý cơ bản của bố cục.

Đây là cách đi hiện đại có hàm ý sâu xa, vừa nhanh chóng mở quân cánh trái, vừa phòng ngừa đen thoái pháo phản kích. Ở đây đỏ vẫn bảo lưu được nước cờ đôi tốt giữ thế, chỉ là kín đáo hơn. Có thể thấy, nháy mã biên chỉ là đối thủ tự, nhưng làm cho đen đối phó khó khăn.

5... Tượng 3 tiến 5

6. Tốt 7 tiến 1 Sĩ 4 tiến 5

Chỉ có thể lên sĩ. Nếu đi tốt 3 tiến 1, xe 2 bình 7, mã 3 tiến 4, pháo 8 bình 6, đỏ ưu.

7. Tốt 7 tiến 1 Tượng 5 tiến 3

8. Pháo 8 tiến 4 Tốt 7 tiến 1

9. Pháo 8 bình 1 Mã 3 tiến 2

10. Pháo 1 bình 3 Tượng 3 thoái 5

11. Xe 9 tiến 1! (Đỏ hơi ưu)

Trước đây nước thứ 10 đi pháo 1 thoái 1, xe 1 bình 4, đen bỏ tượng, quân đội linh hoạt, có sức phản kích. Bây giờ đổi thành xuất hoành xa, nhanh chóng ra quân, đỏ chiếm ưu.

Thông qua ba loại biến trên, dễ dàng nhận thấy, trong những thời đại khác nhau nhận thức đối với cùng một bộ cục cũng khác nhau. Đó là do hạn chế của lịch sử, sự kết hợp của lý luận và thực tiễn không ngừng hoàn thiện mà tạo thành. Nói chung, bộ cục mới phần lớn thoát thai từ bộ cục cũ; nhưng chiếm ưu việt hơn, trong giới cờ, bộ cục cũ tàn trang nhìn mãi cũng quen mắt thôi.

Nghiên cứu và phát triển bộ cục có một lịch sử lâu đời. Theo thời kỳ lịch sử, cơ bản có thể chia làm mấy giai đoạn. Hai bộ sách cổ “Quát trung bí” và “Mai Hoa phổ” là tiên phong trong việc nghiên cứu bộ cục cờ tướng gọi là “bộ cục cổ điển”. Sau những năm 20 của thế kỷ 20, các nhà nghiên cứu kỹ nghệ mà đại biểu là lão tiền bối Tạ Hiệp Tôn tận lực khơi xướng bộ cục, cho đến đầu những năm năm mươi, đây là giai đoạn thứ 2, gọi là “cận đại bộ cục”. Cuối những năm 50, hoạt động cờ bước vào một thời kỳ lịch sử hoàn toàn mới. Năm 1956, sau khi cờ được nước ta xếp vào môn thể thao chính thức, những cuộc thi đấu lớn diễn ra ngày càng nhiều cả trong và ngoài nước, trình độ cờ có bước tiến lớn, nghiên cứu có phát triển chưa từng có. Nghiên cứu bộ cục ngày càng nổi bật có tính đại biểu. Bộ cục giai đoạn này gọi là “hiện đại bộ cục”.

Bộ cục hiện đại có đề tài rộng lớn, nội dung phong phú, sự kết hợp giữa lý luận và thực tiễn đạt đến một tầm cao mới, mở ra một thế giới bao la. Bộ

cục hiện đại cũng là bộ cục cho người yêu thích học tập và nghiên cứu xác lập một hành trình đúng đắn. Cuốn sách này lấy việc học tập bộ cục hiện đại làm chủ đạo, do vậy, ở tiết này liên quan đến bộ cục hiện đại sẽ không đưa ra thuyết minh.

Cuốn “Mai Quát tân phổ” ra đời gần đây nhất, có chú thích rõ hơn đối với bộ cục cổ điển. Người yêu cờ có thể độc kỹ để tìm hiểu khái quát bộ cục cận đại và bộ cục hiện đại để có một nhận thức rõ ràng đối với mạch phát triển nghiên cứu bộ cục.

Ở đây chỉ đưa ra ví dụ, giải thích sơ bộ.

Ví dụ 1

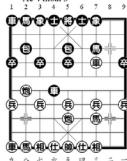
1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 tiến 1
4. Xe 2 tiến 6	Xe 9 bình 4
5. Xe 2 bình 3	Xe 4 tiến 7

Xe đen nhanh chóng tiến sâu vào trận địa đối phương, ra sức công sát là cách đi đại diện cho bộ cục cổ điển.

6. Pháo 8 tiến 2...

Nếu đi mã 8 tiến 7, mã 2 tiến 1, lại là hợp lô gích.

6. ... Xe 4 thoái 3

Xem hình 91

7. Tốt 7 tiến 1	Xe 4 bình 3
8. Pháo 8 bình 9	Mã 2 tiến 1
9. Tượng 7 tiến 9	Xe 3 tiến 3
10. Pháo 9 bình 3	(đỏ ưu)

Ván này là biến chủ yếu của bộ cục thuận pháo trong “Mai Hoa phổ”. Cuốn sách này phân tích rất tường tận, có giá trị trong nghiên cứu trung cục. Từ ván này và đại đa số bộ cục trong sách vở, chúng ta có thể thấy tiền nhân nhấn mạnh chiến thuật tấn công. Không ngại đối công là đặc điểm rõ ràng của bộ cục

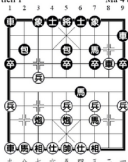
cổ điển, có thể nói là có màu sắc lãng mạn. Nhưng phòng thủ thiếu nghiêm mật, không chuẩn xác, đó là khuyết điểm. Nghiên cứu bộ cục cận đại, cũng có trình độ rất cao trên cơ sở vốn có mà cải tiến tân trang, đưa bộ cục tiến lên một bước dài, mở ra một thời kỳ sôi nổi. Sau đó, bộ cục thuận pháo có phát triển lớn hơn, chiêu pháp chặt chẽ, qua cân nhắc, xuất hiện “thiên mã hành không cục”. Bình phong mã cũng có những cải tiến rõ rệt, xuất hiện “khuất đầu bình phong mã” và “tiển thủ tiến tốt 7”, này sinh nhiên biến hoá mới, bộc lộ một diện mạo hoàn toàn mới mẻ.

Ví dụ 2

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 tiến 1
4. Xe 2 tiến 6	Tốt 3 tiến 1
5. Pháo 8 bình 7!	...

Đây là nước cải tiến quan trọng, tạo thành bộ cục “thiên mã hành không” hiện đại. Trong “Quát trung bĩ” thì xe 2 bình 3, mã 2 tiến 3, bên đen xuất quân phối hợp, nhanh chóng phản kích, lực lượng khá đồng,

5...	Mã 2
tiến 3	
6. Tốt 7 tiến 1	Mã 3 tiến 4
7. Tốt 7 tiến 1	Mã 4 tiến 6

Cục thế trong hình 92 là biến điển hình làm người ta chú ý trong giới cờ những năm 40, 50. Ở một trình độ nhất định có thể coi là đỉnh cao đại diện cho nghiên cứu bộ cục cận đại. Xin dẫn chứng ván thực chiến giữa 2 miền Nam Bắc năm 1954, với thuyết minh ngắn gọn:

- a) 8. Mã 8 tiến 9! Mã 6 tiến 7

9. Pháo 7 bình 3 Pháo 5 tiến 4
 10. Sĩ 6 tiến 5 Xe 9 bình 3
 11. Xe 2 bình 3 Tượng 3 tiến 5

Nước này sai lầm về thứ tự, lúc đó cầm đỏ là Hàn Phúc Đức không tính kỹ, rơi vào một bẫy nhỏ trong bộ cục của Vương Gia Lương. Di đugns là mã 9 tiến 7, xe 3 tiến 3, mã 7 thoái 6, pháo 5 thoái 2, xe 2 bình 3, tượng 3 tiến 5, mã 6 tiến 5, mã đỏ nhảy lên trung lộ, có ưu thế.

12. Mã 9 tiến 7 xe 3 tiến 3
 13. Mã 7 thoái 6 pháo 5 bình 9 (đen ưu)

Hình thế cuối cùng, mã đỏ không có đường lên, xe trái còn chưa ra, khó tạo thành thế công. Bên đen quân phối hợp, tốt giữa dững mãi, lại có nước mạnh ra quân tiến thủ xe 1 bình 3 nên ưu thế.

- b) 8. Tốt 3 tiến 1 Mã 6 tiến 4

Trong giải toàn quốc 1958, với nước đi này có cải tiến, Trương Đông Lộ đi xe 9 bình 6 giao chiến với Dương Quan Lân và giành thắng lợi.

9. Mã 8 tiến 9 Mã 4 thoái 3
 10. Xe 9 bình 8 Pháo 5 thoái 1
 11. Xe 8 tiến 4? (ngang thế)

Đây là một ván trong loạt 4 ván Dương Quan Lân đấu với Tạ Tiểu Nhiên tại Thượng Hải. Nước cuối cùng nếu đi xe 8 tiến 6, thì ván đấu trở thành ván hay nổi tiếng một thời. Tạ Tiểu Nhiên bốn ván đánh ngang Dương Quan Lân, xứng đáng là Bắc Phương Cường Chủ lúc bấy giờ, trước giải toàn quốc, được mọi người công nhận.

Qua hai ví dụ nêu trên, dễ nhận ra bộ cục cận đại đã tinh tế tỉ mỉ, càng ngày càng chặt chẽ hợp lý. Bộ cục hiện đại dựa trên cơ sở tốt đẹp này lại phát triển thêm một bước nữa.

Tiết 2: Chú ý động thái mới của bộ cục.

Mỗi giải đấu lớn ở trong hay ngoài nước, kỹ thuật các nơi đều muốn mang đến bộ cục nghiên cứu chuyên biệt của mình, cho nên người ta coi các giải lớn là nơi đọ sức của bộ cục mới. Đương nhiên, muốn bộ cục phát triển không ngừng, ngoài thực tiễn của bản thân, cần phải quan tâm sát sao và nghiên cứu tình huống thi đấu mới nhất, mới dễ phát hiện vấn đề để cố sáng tạo. Lúc chúng tôi soạn cuốn sách này, giải cá nhân toàn quốc 1983 đã tiến hành. Giải lần này có nhiều nội dung mới, chúng ta bàn qua vài ví dụ.

Ví dụ 1

1. Pháo 2 bình 5 Mã 8 tiến 7

2. Mã 2 tiến 3	Mã 2 tiến 3
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
5. Xe 2 tiến 6	Pháo 8 bình 9
6. Xe 2 bình 3	Pháo 9 thoái 1
7. Tốt 5 tiến 1	Sĩ 4 tiến 5
8. Tốt 5 tiến 1	Pháo 9 bình 7
9. Xe 3 bình 4	Tốt 7 tiến 1
10. Mã 3 tiến 5	Tốt 7 tiến 1

Đây vốn là cách chơi của những năm 60, đến những năm 70 đều đi tốt 7 bình 6. Trong giải năm 1983 tại Côn Minh, Dương Quan Lân dùng lại một bố cục cũ, vừa là nghiên cứu tâm đắc, vừa là sách lược của ông.

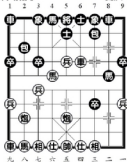
11. Mã 5 tiến 6

Trong những ván thực chiến năm 1964, đồ đi tượng 3 tiến 1, bình luận lúc bấy giờ cho rằng mã 5 tiến 6 có thể công hơn.

12. ... Mã 3 thoái 4

Đen có thể cố tấn công với biến hoá như sau: xe 8 tiến 8, mã 8 tiến 7, mã 7 tiến 8, xe 4 bình 3, mã 8 tiến 6, xe 3 tiến 2, mã 6 tiến 4, sĩ 4 tiến 5! Mã 4 tiến 3, tượng 5 bình 4, mã 3 tiến 1, mã 6 tiến 7, đỏ có thể công ở trung lộ quá mạnh, đen bắt lợi.

12. Tốt 5 tiến 1 Mã 7 tiến 8

Hình 93 là cục thế do Dương Quan Lân cầm đen đánh với Lưu Điện Trung mà thành. Tiếp theo như sau:

13. Xe 4 bình 3	Pháo 2 bình 7
14. Mã 6 tiến 8	Mã 4 tiến 3
15. Pháo 5 bình 2	Pháo 7 tiến 2
16. Mã 8 tiến 7	Tượng 5 bình 4
17. Pháo 2 bình 6	Mã 8 thoái 6

Nước cờ tuyệt vời hoá giải thế công của đỏ. Dương Quan Lân phòng thủ kín kẽ với nước này, đảm bảo thắng cuộc.

18. Pháo 6 tiến 1 ...
Nếu đi pháo 6 thoái 1, xe 8 tiến 8, sĩ 4 tiến 5, pháo 7 bình 5, đen thắng.

18. ...	Xe 8 tiến 7
19. Tượng 3 tiến 5	Pháo 7 bình 5
20. Sĩ 6 tiến 5	Mã 6 tiến 5

Đến đây, đen đã chắc thắng, các nước sau bỏ qua. Như hình 93 đánh tiếp như sau:

13. Tốt 5 bình 6 Mã 4 tiến 5
Nếu đổi lại đi a) pháo 2 bình 5, sĩ 4 tiến 5, đỏ ưu thế; b) Tượng 3 tiến 5, xe 4 bình 3, mã 8 thoái 7, mã 6 tiến 4, đỏ thắng.

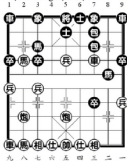
Đến đây đỏ có 2 cách đi như sau:

a) 14. Xe 4 bình 3	Mã 8 thoái 7
15. Xe 3 bình 4	Xe 8 tiến 4
16. Tốt 7 tiến 1	Pháo 8 tiến 3 (đổi công)

b) 14. Xe 4 thoái 4! ...
Lùi xe là nước đi vừa công vừa thủ, có thể hoá giải thế công của quân đen ở cánh trái, vừa bảo lưu thế đánh ở trung lộ.

14. ...	Pháo 7 tiến 8
15. Sĩ 4 tiến 5	Mã 8 tiến 9
16. Xe 4 bình 2	Xe 8 tiến 7
17. Pháo 8 bình 2	(đỏ ưu)

Lùi xe là nước mới do chúng tôi phân tích nghiên cứu ra, còn đợi kiểm nghiệm thực tế.

Hình 94 là cục thế sau 14 nước đi ở ván Hà Bắc Lưu Điện Trung đấu với Quảng Đông Dương Quan Lân tại giải cá nhân toàn quốc năm 1983. Lúc đó bên đỏ Lưu Điện Trung đi pháo 5 bình 2, không ngoài dự kiến của đen. Chỉ khoảng 9 tháng sau, trong giải

ứng dụng như thế nào? Dùng sách lược ra sao để chuẩn bị tốt bộ cục trước thủ đầu? Chỉ cần trí kỷ tri bí, là giải quyết dễ dàng. Trước hết hệ thống hoá trong đầu óc những biến hoá bộ cục bản thân đã từng sử dụng trước đây, chọn ra biến mạnh nhất để dùng, đó là “trí kỷ”. Thứ hai, thu thập tình hình, tìm hiểu đối thủ, nắm vững tình huống sử dụng biến bộ cục của họ và đặc điểm phong cách chơi cờ, đó là “trí bí”. Trên cơ sở “trí kỷ trí bí”, có thể chọn ra những biến mình có thể dự kiến của đối phương, đạt được mục đích giành lợi thế trong bộ cục. Phương pháp cụ thể một là làm đối phương dính bẫy trong bộ cục, bản thân cần nghiên cứu nước đi mới, như kỹ binh bỗng xuất hiện; hai là chọn biến hợp với phong cách đánh cờ của bản thân, cố gắng khắc chế đường cờ của đối thủ.

Ví dụ 1: Về bộ cục dính bẫy

Về những trận dính bẫy bộ cục, trong thi đấu toàn quốc là chuyện không mới

Dưới đây là ván trong giải toàn quốc năm 1964 Vương Gia Lương đi sau thiết kế cạm bẫy, làm Sài Phúc Như trúng phải mai phục

1. Pháo 2 bình 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Tốt 7 tiến 1

Tiến tốt trước, thứ tự như vậy là có sách lược nhất định, vừa cấm đối phương tiến tốt 3 đánh chắc chắn, vừa chuẩn bị tiến pháo phong xa.

3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Tốt 7 tiến 1...	

Đồ kê cho đen tiến pháo phong xa, ý đồ khiêu chiến. Cũng có thể đi xe 2 tiến 6, thành tiến thất bình quá hà xa

4....	Pháo 8 tiến 4
5. Mã 8 tiến 7	Trượng 3 tiến 5
6. Pháo 8 bình 9	

Đây là phương án chính xác, nếu đi pháo 8 tiến 2, mã 2 tiến 4, tốt 3 tiến 1, tốt 3 tiến 1, đen bắt đầu phản kích có ưu thế.

6....	Sĩ 4 tiến 5

Nước tiến sĩ có vẻ bình ổn nhưng lại ngầm chứa sức mạnh, phối hợp với nước sau bình pháo, tạo thành phương án dụ địch vào trận. Đây là tâm đắc của Vương Gia Lương trong nghiên cứu bộ cục, là sáng tạo trong biến bộ cục.

7. Xe 9 bình 8	Pháo 2 bình 3
8. Xe 8 tiến 8	Tốt 3 tiến 1
9. Mã 7 tiến 8	Pháo 8 thoái 5

Dụ địch vào trận sau đó đánh trả, nước tiến tốt trước và nước lùi pháo đuổi xe là phối hợp đẹp mắt, thứ tự rõ ràng, phản kích có lợi

10.	Tốt 3 tiến 1
11. Mã 8 tiến 9	Pháo 3 tiến 7
12. Sĩ 6 tiến 5	Mã 2 tiến 4
13. Xe 8 thoái 7	Pháo 3 thoái 3
14. Tốt 5 tiến 1	Pháo 8 tiến 5
- (đen thắng)

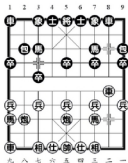
Bên đen sau khi dụ địch vào trận, tiến hành một loạt đòn đánh trả, cuối cùng hơn tượng hơn tốt, quân đội phối hợp, chiếm ưu thế. Qua đó có thể thấy, Vương Gia Lương phát hiện nước tiến sĩ, sau đó phân tích biến hoá và hậu quả do nước này sinh ra, đã chuẩn bị đầy đủ. Sài Phúc Như vào trận gặp kỹ binh mới xoay sở phương pháp thật khó tránh khỏi mai phục, những ván dính bẫy bộ cục cũng gọi là đại bản

Ví dụ 2: Phân tích chọn biến.

Có một số kỹ thủ phong cách chắc chắn thường dùng phương án tạm bình cũ để đối phó sự tấn công của pháo đầu. Bên pháo đầu có nhiều cách đánh nếu tiến tốt 3 thì thành đương đầu pháo tiến tạm bình công bình phong mã là bộ cục chính quy. Ngoài ra có thể dụng cách chơi tuần hà xa cũ kỹ nhưng chắc chắn, cũng có tiên thủ, nhưng cần có bản lĩnh sắt đá, đối với biến hoá của đen phải phân tích và nghiên cứu.

1. Pháo 2 bình 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Tốt 3 tiến 1
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Xe 2 tiến 4	Mã 2 tiến 3
5. Mã 8 tiến 9	Pháo 8 bình 9

Nếu đi trượng 3 tiến 5, tốt 7 tiến 1 đồ tiên thủ. Bình pháo đối xe tuy có thể làm chậm thế công của đỏ nhưng đối xe xong, đỏ bình pháo vào lộ 7 lại sinh ra thế công mới.

Như hình 96, sau khi phân tích, sau khi đổi xe đỏ vẫn duy trì được ưu thế.

6. Xe 2 tiến 5   Mã 7 thoái 8

7. Pháo 8 bình 7

Đến đây đen có 2 cách đi chủ yếu:

1) 7...   Tượng 3 tiến 5

8. Xe 9 bình 8   Pháo 2 bình 1

Nếu đi xe 1 bình 2, xe 8 tiến 6 sau đó tốt 7 tiến 1, tốt 3 tiến 1, pháo 7 tiến 5 dùng pháo đổi mã tạo ra uy hiếp xe đỏ khóa dây xe pháo đen

9. Tốt 3 tiến 1 (đỏ ưu)

2) 7...   Mã 8 tiến 7

8. Xe 9 bình 8   Xe 1 bình 2

9. Xe 8 tiến 6   Pháo 2 bình 1

10. Xe 8 bình 7   Pháo 1 thoái 1

11. Xe 7 thoái 1   Pháo 1 bình 3

12. Xe 7 bình 2 (đỏ ưu)

Như vậy có thể thấy, như hình 96, bên đỏ có chuẩn bị phân tích, thuộc như lòng bàn tay, đối phó với binh phong mã tiến tạm binh, , cù, đi tuần hà xa tấn công chắc chắn, có thể dùng được.

Tiết bốn: Tiến hành phân tích nghiên cứu chuyên đề

Chọn một “chuyên đề” kiên quyết nghiên cứu, tiến hành phân tích kỹ lưỡng tỉ mỉ là phương pháp tốt để nghiên cứu bộ cục. Đường như kỹ thuật nào cũng từng trải qua quá trình này.

Người mới học sau khi trải qua một giai đoạn huấn luyện kiến thức cơ bản, có thể hiểu biết sơ bộ với các loại bộ cục đồng thời cũng có năng lực phân tích nhất định. Thông qua suy nghĩ và phân tích độc lập, từng bước nghiên cứu sâu hơn về bộ cục.

Dưới đây tiến hành phân tích chuyên đề bộ cục “Trung pháo tiến tất binh quá hà xa đối binh phong mã tả mã bàn hà” làm mẫu cho người mới học.

1. Pháo 2 bình 5   Mã 8 tiến 7

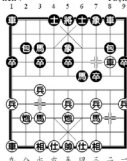
2. Mã 2 tiến 3   Tốt 7 tiến 1

3. Xe 1 bình 2   Xe 9 bình 8

4. Xe 2 tiến 6   Mã 2 tiến 3

5. Tốt 7 tiến 1   Mã 7 tiến 6

6. Mã 8 tiến 7   Tượng 3 tiến 5

Như hình 97, đỏ có 7 cách đi: “Xe 2 thoái 2, pháo 8 tiến 2, xe 2 bình 4, tốt 5 tiến 1, pháo 8 tiến 1, xe 9 tiến 1, pháo 8 bình 9”. Dưới đây, trong mỗi cách đi, chọn những biến chủ yếu để phân tích.

1. Xe 2 thoái 2.....

Nước lùi xe là cách quá hà xa đối phó bàn hà mã thời kỳ đầu, thịnh hành vào những năm 50. Lùi xe có ý đồ binh xe đề mã là ứng dụng cụ thể của chiến thuật ngăn chặn, có thể duy trì tiên thủ.

7. Xe 2 thoái 2   Pháo 2 thoái 1

8. Xe 9 tiến 1   Tốt 7 tiến 1

9. Xe 2 bình 3   Pháo 8 bình 7

10. Mã 7 tiến 6   Mã 6 tiến 4

Nước đứng, nếu đi pháo 2 bình 7 bắt xe, mã 6 tiến 4, pháo 7 tiến 4, mã 4

Tiến 3, xe 8 tiến 2, mã 3 thoái 5, pháo 5 tiến 4, sĩ 6 tiến 5, đó một xe đối

Đôi, nhiều tốt chiếm ưu.

11. Xe 3 tiến 3   Sĩ 4 tiến 5

12. Xe 9 bình 6   Xe 1 bình 4

13. Xe 3 thoái 3   Pháo 2 tiến 4

14. Xe 6 tiến 2   Tốt 3 tiến 1

15. Tượng 7 tiến 9   Mã 4 tiến 6

16. Tượng 7 tiến 9   Mã 4 tiến 6

17. Xe 6 tiến 6   Sĩ 5 thoái 4

18. Tượng 7 thoái 9 Mã 6 tiến 7
 19. Tượng 5 tiến 1 Mã 7 thoái 5
 20. Tượng 3 tiến 5 Pháo 2 thoái 4
 21. Tượng 5 thoái 1 Xe 8 tiến 4

Qua một loạt đổi quân, cục thế thành bình ổn. Xe 2 thoái 2 tính tiến thủ không lớn nên gần đây rất ít người dùng.

2) Pháo 8 tiến 2

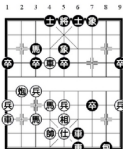
Cũng là một cách đánh thời kỳ đầu. Biện này thường dẫn đến đánh giáp lá cà, đối công dữ dội, cục thế phức tạp, được các kỳ thủ ưa thích, từng thịnh hành vào những năm 50.

Đồ tuần hà pháo ý đồ mã 7 tiến 6 đổi mã. Kế hoạch này đương nhiên không dễ thực hiện. Đen tiến tốt qua sông phá kế hoạch của đỏ, từ đó xảy ra kịch chiến.

7. Pháo 8 thoái 2 Tốt 7 tiến 1
 8. Xe 2 tiến 4 Tốt 7 tiến 1
 9. Mã 3 thoái 5 Mã 6 thoái 4
 10. Xe 4 thoái 2 ...

Đỏ nếu không lùi xe mà xe 4 bình 2 trói xe pháo đen, thì đen có 3 cách đi pháo 2 tiến 1, xe 1 tiến 1, mã 4 tiến 3 đều có thể chiến đấu với đỏ.

10. ... Pháo 2 tiến 2
 11. Xe 4 bình 2 Xe 1 tiến 1
 12. Pháo 5 bình 2 Xe 1 bình 8
 13. Xe 2 bình 6 Pháo 2 bình 8
 14. Pháo 2 tiến 5 Xe trước tiến 1
 15. Xe 6 tiến 2 Xe trước bình 6
 16. Mã 5 tiến 6 Pháo 8 tiến 5
 17. Sĩ 6 tiến 5 Xe 8 tiến 7
 18. Xe 9 tiến 2 Xe 8 bình 7
 19. Tượng 7 tiến 5 Xe 6 tiến 6
 20. Tượng 5 bình 6 Xe 7 tiến 2
 21. Tượng 5 tiến 1 Xe 7 bình 6

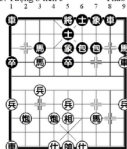

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Đen vận dụng chiến thuật thí quân triển khai thế công. Hình thế ở hình 98, hai bên giao chiến dữ dội, đen hơi ưu.

Cách chơi pháo 8 tiến 2, phức tạp dữ dội, đỏ khó duy trì tiến thủ. Do vậy vài năm gần đây các kỳ thủ chỉ thỉnh thoảng mới dùng.

- 8) Xe 2 bình 4 Mã 6 tiến 6
 7. Xe 2 bình 4 Mã 6 tiến 6
 8. Mã 7 tiến 6 Sĩ 4 tiến 5
 9. Pháo 5 bình 6 Pháo 8 bình 5
 10. Tượng 7 tiến 5 Mã 7 thoái 8
 11. Xe 4 bình 3 Mã 8 thoái 9
 12. Xe 3 bình 1 Tốt 7 tiến 1
 13. Tượng 5 tiến 3 Pháo 2 tiến 3
 14. Mã 6 tiến 7 Pháo 2 bình 7
 15. Tượng 3 tiến 5 Pháo 7 thoái 3

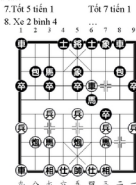
九 八 七 六 五 四 三 二 一

Như hình 99, đỏ tuy nhiều tốt nhưng vỡ tượng, hai bên đều khó. Cách chơi xe 2 bình 4, xuất hiện trong giải toàn quốc năm 1956. Đồ bình xe đuổi mã, bỏ pháo đầu chuyển thành trận quá cung pháo, tuy chắc nhưng nhìn kết quả diễn biến, thấy khó được lợi gì.

Trên đây bàn về một số cách đánh từng lư hành trong những năm 50. Những cách đánh này lấy hà khẩu mã của bên đen làm mục tiêu, kém hơn những cách đánh phát hiện sau này. Cuối những năm 50, xuất hiện những cách chơi như tiến trung bình “tốt 5 tiến 1” và cao tà pháo “pháo 8 tiến 1”, vẫn lợi dụng mục tiêu con mã hà khẩu, như so với thời kỳ trước, tấn công mạnh mẽ và kín đáo hơn nhiều. Những cách này về sau cũng có những phát triển mới.

4. Tốt 5 tiến 1

Đò xông tốt lên, chuẩn bị xông nữa, vọt mã trung lộ đòi hà khẩu mã là một loại thế công cực mạnh, tuy xuất hiện trong giải toàn quốc năm 1958, nhưng mãi đến những năm 60, 70 mới được nghiên cứu sâu sắc.

Như hình 100, đen có 2 cách đi tốt 7 tiến 1, mã 6 tiến 7 như sau:

- a) Tốt 7 tiến 1
- 8... Tốt 7 tiến 1
- 9. Xe 4 thoái 1 Tốt 7 tiến 1
- 10. Xe 4 bình 2 ...

Còn có cách khác: tốt 5 tiến 1, pháo 8 bình 7, tượng 3 tiến 1, sĩ 4 tiến 5, mã 7 tiến 5, xe 8 tiến 6, mã 5 tiến 6, pháo 2 tiến 2, pháo 8 bình 3, pháo 2 bình 5, pháo 5 tiến 4, xe 8 bình 5, sĩ 4 tiến 5, xe 5 bình 7, pháo 3 bình 5, mã 3 tiến 5, xe 4 bình 5, mã 5 tiến 7, mã 6 tiến 5, tượng 7 tiến 5, xe 5 tiến 2, pháo 7 bình 6, xe 9 tiến 1, đồ thí mã song, giữ được thế công.

- 10. .... Tốt 7 bình 6
- 11. Pháo 5 tiến 1 Tốt 6 tiến 1
- 12. Xe 9 tiến 1 Tốt 6 tiến 1

- 13. Tượng 5 bình 4 Xe 8 tiến 1
- 14. Xe 9 bình 3 Xe 8 tiến 1
- 15. Tượng 4 bình 5 .....

Đò nếu đi xe 3 tiến 6 đuổi pháo, đen có nước tốt 3 tiến 1 tấn công mạnh, diễn biến như sau: xe 3 tiến 6, tốt 3 tiến 1, xe 3 bình 2, xe 8 bình 7, tượng 3 tiến 5, tốt 3 tiến 1, đen bỏ quân, tốt qua sông có thể đánh.

- 15... Pháo 2 thoái 1
- 16. Xe 3 tiến 6 Pháo 8 bình 9
- 17. Xe 2 tiến 3 Pháo 2 bình 8
- 18. Mã 7 tiến 8

Đến đây, đò tuy khuyết 1 sĩ, nhưng số nước xuất quân hơi chiếm trên, hai bên đều khó. (Tham khảo ván đấu Giang Tô Ngón Mục Giang với Quảng Đông Dương Quan Lân trong Giải dự tuyển toàn vận hội năm 1975).

Biến trên và chủ thích, một đạo ứng dụng nhiều trong thực chiến. Nhưng đò đen có những nước phản kích tương ứng, đập tan thế công của đò, cho nên hai bên chiến đấu kịch liệt mà cục thế tốt xấu, nói chung, khó phân hơn kém.

b) Mã 6 tiến 7

- 8. ... Mã 6 tiến 7
- 9. Tốt 5 tiến 1 Sĩ 4 tiến 5
- 10. Mã 3 tiến 5 Pháo 8 tiến 5

Nếu đen đi pháo 8 tiến 7, đò tốt 5 tiến 1, pháo 2 tiến 1, tốt 7 tiến 1, pháo 8 bình 9, xe 9 tiến 1, xe 8 tiến 9, xe 9 bình 3, pháo 9 bình 7, tượng 5 tiến 1, mã 3 tiến 5, pháo 5 tiến 4, pháo 2 bình 5, xe 4 bình 5, xe 1 bình 2, pháo 8 tiến 2, tốt 3 tiến 1, tượng 7 tiến 5, đò nhiều pháo chiếm ưu.

- 11. Tốt 5 tiến 1 Pháo 2 tiến 1
- 12. Tốt 7 tiến 1 Pháo 8 bình 3
- 13. Tốt 7 tiến 1 Mã 7 thoái 5

Bên đen cũng có thể đổi thành xe 8 tiến 6, ngầm bắt mã đò. Nếu đò đi pháo 8 tiến 1, mã 7 tiến 5, pháo 8 bình 2, mã 5 tiến 3, tượng 5 tiến 1, mã 3 tiến 1, đen ăn lại xe, hơi ưu. Giờ đây vận dụng thoái mã tiến khí hậu thủ, khéo léo đổi quân, làm cho cục thế trở nên sáng sủa.

- 14. Pháo 5 tiến 2 Pháo 2 bình
- 15. Tốt 7 tiến 1 Pháo 5 tiến 3
- 16. Xe 4 thoái 3 Pháo 3 thoái 3

Đen lùi pháo, ngầm giữ trung pháo. Đò nếu xe 4 bình 5 ăn pháo, pháo 3 bình 5 bắt chết xe đó, hơi ưu. Bên đò nếu đi xe 9 bình 8, pháo 3 bình 5, pháo 8 tiến 7, xe 8 tiến 7, tượng 5 tiến 1, xe 8 tiến 1, tượng 5 tiến 1, xe

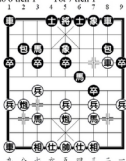
8 binh 3, đen ưu. (Tham khảo ván đấu giữa Hồ Bắc Liễu Đại Hạ với Thiên Tân Hoàng Thiếu Long trong Giải dự tuyển toàn vận hội năm 1975).

Do cao tá pháo hình thành hình 101 với hai biến a, b cho thấy, đen dùng nước tốt 7 tiến đôi mã, đơn giản cục thế không bằng mã 6 tiến 7 ăn tốt, giữ lại mã đỏ, dẫn tới đối công phức tạp. Loại biến hóa sau, luôn được các kỹ thủ thích công sát ưu ai lựa chọn.

5. Pháo 8 tiến 1

Cách đánh pháo 8 tiến 1 gọi là cao tá pháo công hà khẩu mã. Trận này bắt đầu thịnh hành từ đầu những năm 60, đến nay vẫn không ngừng đổi mới. Do sức sống mạnh mẽ của nó nên đã chiếm một vị trí trọng yếu trong tấn công bộ cục hà khẩu mã.

7. Pháo 8 tiến 1   Tốt 7 tiến 1

Như hình 101, bên đỏ có 2 cách đi xe 2 binh 4, xe 2 thoái 1 như sau:

a) Xe 2 binh 4

8. Xe 2 binh 4   Mã 6 tiến 7

9. Pháo 5 binh 4   ....

Nếu đi pháo 5 binh 6, sẽ biến hóa rất phức tạp, đối công dữ dội. Từng thịnh hành những năm 60, vì bên pháo dễ bị bên mã phản kích nên mấy năm gần đây trong thi đấu ít sử dụng.

9. ...   Sĩ 4 tiến 5

Nếu đi pháo 8 tiến 5, tượng 7 tiến 5, pháo 8 binh 6, xe 4 thoái 4, pháo 2 tiến 2, mã 7 tiến 6, pháo 2 tiến 7, mã 6 tiến 4, sĩ 4 tiến 5, mã 4 tiến 6, đỏ tiên thủ.

10. Xe 4 binh 2   Xe 1 binh 4

11. Tượng 7 tiến 5   Xe 4 tiến 6

12. Pháo 8 tiến 1   Tốt 3 tiến 1

Cách đi khác: mã tiến 5, tượng 3 tiến 5, tốt 7 tiến 1, mã 3 thoái 1, tốt 1 tiến 3, tốt 5 tiến 1, mã 3 tiến 4, xe 4

binh 9, pháo 1 binh 2, pháo 8 tiến 5, xe 2 tiến 3, pháo 8 tiến 3, xe 2 thoái 6, đỏ nhiều quân chiếm ưu.

13. Pháo 8 binh 3   Tốt 3 tiến 1

16. Sĩ 6 tiến 5   Mã 3 tiến 2

Nếu đi tốt 3 tiến 1, pháo 4 tiến 1, xe 4 thoái 2, pháo 4 binh , xe 4 tiến 2, pháo 7 tiến 3, xe 4 binh 3, pháo 3 binh 7, tượng 5 tiến 3, xe 9 binh 7, mã 7 thoái 6, xe 2 thoái 1, mã 6 tiến 4, xe 2 binh 7, xe 3 tiến 1, xe 7 tiến 2, mã 4 tiến 3, pháo sau binh 2, pháo 8 binh 7, pháo 7 thoái 4, đỏ hơn tượng, chiếm ưu thế lớn.

15. Xe 2 thoái 1   Tốt 3 tiến 1

16. Xe 2 binh 8   Tốt 3 tiến 1

17. Pháo 4 binh 7   Pháo 8 binh 6

18. Xe 9 binh 6   Xe 4 binh 3

19. Pháo 7 binh 9   Xe 3 binh 1

Nếu đi xe 8 tiến 7, xe 8 tiến 1, xe 3 binh 1, pháo 9 tiến 4, vẫn là đỏ tiên thủ.

20. Pháo 9 binh 8   Pháo 2 binh 4

21. Xe 6 tiến 6   (Đỏ chiếm ưu)

b) Xe 2 thoái 1

8. Xe 2 thoái 1   Tốt 7 tiến 1

9. Mã 3 thoái 5   Mã 6 thoái 7

10. Xe 2 tiến 1   Xe 1 tiến 1

Ngoài ra có thể đi pháo 8 binh 9, mã 7 tiến 6 đều rất phức tạp.

11. Xe 2 binh 3   ....

Nếu đi mã 7 tiến 6, xe 1 binh 6, pháo 8 binh 9, pháo 2 tiến 3, mã 5 tiến 7, pháo 2 binh 4, mã 7 tiến 6, xe 6 tiến 4, xe 2 binh 3, pháo 8 tiến 7, sĩ 6 tiến 5, đối công, cơ hội ngang nhau.

11. ...   Xe 1 binh 6

12. Pháo 8 binh 3   Xe 6 tiến 7

13. Pháo 5 binh 2   Pháo 8 binh 9

14. Pháo 2 binh 6   ...

Nếu đi pháo 2 tiến 4, pháo 9 tiến 4, pháo 3 tiến 4, pháo 9 tiến 3, mã 5 tiến 6, xe 6 tiến 1, tượng 5 tiến 1, đen bỏ quân có thể công.

14. ...   Mã 3 thoái 5

15. Pháo 6 thoái 1   Xe 6 thoái 1

16. Pháo 6 tiến 6   Pháo 9 tiến 4

17. Pháo 3 tiến 4   Mã 5 tiến 7

18. Mã 3 tiến 5   Xe 8 tiến 7

19. Mã 7 thoái 5   Mã 7 thoái 5

20. Tượng 7 tiến 5   Tốt 9 tiến 1

21. Xe 9 binh 8   Mã 5 thoái 3

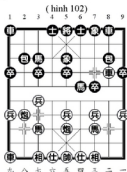
22. Pháo 6 thoái 5   Xe 5 thoái 3 (đỏ hơi ưu)

Những năm 6, 70 của thế kỷ 20, cao tã pháo ngày càng hệ thống hóa, ứng dụng thực chiến rộng rãi, do bài viết có hạn chế đưa vài ví dụ.

Những năm 7,80, cao tã pháo lại có phát triển mới, hai bên tranh đấu kịch liệt, xin đưa ví dụ sau để thuyết minh.

Ví dụ 1

7. .... Pháo 2 tiến 1

Đây là biến mới, âm mưu bỏ quân lấy thế.

8. Xe 2 bình 4 Tốt 3 tiến 1

9. Xe 4 thoái 1 Tốt 3 tiến 1

10. Tốt 5 tiến 1 .....

Trước đây thường đi pháo 8 thoái 2, không bằng tiến tốt đầu mạnh mẽ.

10. ... Tốt 3 tiến 1

11. Mã 7 tiến 5 Tốt 3 bình 2

12. Mã 5 tiến 7 Pháo 2 bình 3

13. Tốt 5 tiến 1 Pháo 8 tiến 2

14. Xe 4 tiến 3 Pháo 8 bình 5

15. Mã 7 tiến 5 Tốt 5 tiến 1

16. Xe 4 thoái 2 Pháo 3 tiến 3

17. Xe 4 bình 7 Xe 1 bình 3

18. Xe 9 bình 8 (đó có thể đánh)

Nước cuối cùng nếu đó mã 3 tiến 5, xe 8 tiến 5!, mã 5 tiến 6, xe 8 bình 4, đen ưu thế.

Diễn biến như sau: Xe 7 tiến 1, xe 4 thoái 1, xe 7 tiến 2, pháo 3 bình 5, đen ưu thế lớn.

Ví dụ 2

7..... Tốt 7 tiến 1

8. Xe 8 thoái 1 Tốt 7 tiến 1

9. mã 3 thoái 5 Mã 6 thoái 7

10. Xe 2 tiến 1 Pháo 8 bình 9

11. Xe 2 tiến 3 Mã 7 thoái 8

12. Pháo 8 bình 3 Xe 1 tiến 1

13. Xe 9 bình 8 Pháo 2 thoái 1

14. Xe 8 tiến 5!

So với mã 7 tiến 6 trước đây mạnh hơn.

14. .... Mã 8 tiến 7

15. Pháo 5 bình 2 Tốt 3 tiến 1

16. Xe 8 thoái 1

Triệu Quốc Vinh đã từng dùng pháo 3 tiến 6, bỏ pháo đối đối trọng, tấn công Dương Quan Lân, kết quả bất lợi.

16. .... Mã 7 tiến 8

17. Tốt 7 tiến 1 Mã 8 tiến 7

18. Tốt 7 tiến 1 Pháo 2 bình 3

19. Tốt 7 tiến 1 Pháo 9 bình 3

20. Xe 8 bình 3 (đỏ hơi ưu)

Ví dụ 3.

7. .... Tốt 7 tiến 1

8. Xe 2 thoái 1 Tốt 7 tiến 1

9. Mã 3 thoái 1 Mã thoái 7

10. Xe 2 tiến 1 Pháo 2 tiến 2

Đỏ thoái mã về biên là nước đi mới mẻ, Lưu Điện Trung không nắm được dụng ý của nước này rơi vào bẫy, đi xe 1 tiến (nước đi dở) xe 2 bình 3, pháo 8 tiến 5, pháo 8 bình 3, pháo 8 bình 3, pháo 3 tiến 4, qua đôi quân, đỏ chiếm vị trí tốt, chiếm ưu.

11. Mã 7 tiến 6

Đây là cách đánh mạnh mẽ đối phó với đen tiến pháo lộ 2. Nếu đi xe 2 bình 3, pháo 2 bình 7, sau có nước pháo 8 tiến 7, phản kích mạnh.

11. .... Sĩ 4 tiến 5

12. Pháo 8 bình 3 Pháo 8 bình 9

13. Pháo 5 bình 3 Xe 1 bình 4

14. Mã 6 thoái 7 (đỏ ưu)

Đến những năm 80, dùng cao tã pháo công bình phong mã vẫn là kết quả nghiên cứu và thực chiến của các kỳ thủ.

6. Xe 9 tiến 1

Nước cờ này từng được các kỳ thủ sử dụng từ những năm 50, đến những năm 60, có biến hóa mới, đến những năm 80, chiêu pháp mới hẳn so với trước đây khác biệt rõ rệt, có thể gọi là bước nhảy dài. Giới thiệu cách đi mới nhất như sau:

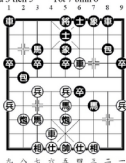
7. Xe 9 tiến 1 Sĩ 4 tiến 5

8. Xe 9 bình 6 ...

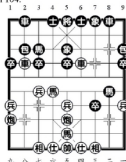
Những năm 50 đi xe 9 bình 4, pháo 8 bình 6, đổi quân thành cục thế bình ổn.

8. .... Pháo 2 tiến 2

9. Tốt 5 tiến 1   Tốt 7 tiến 1
 10. Xe 2 bình 4   Mã 6 tiến 7
 11. mã 3 tiến 5   Tốt 7 bình 6

Xem hình 104.

12. ...   Sĩ 4 tiến 5
 13. Pháo 9 tiến 4   (đỏ ưu)

Thực chiến chứng minh đây là cách chơi tốt, nếu đi, a) pháo 2 bình 7, xe 6 tiến 5, đỏ ưu, b) pháo 8 tiến 5, tốt 5 tiến 1, về sau có nước thì mã tấn công, đỏ ưu.

12. Tốt 5 tiến 1   Tốt 5 tiến 1
 13. Pháo 5 tiến 3   Pháo 8 tiến 4
 14. Xe 6 bình 3   Tốt 6 tiến 1
 15. Mã 7 tiến 6   Xe 1 bình 4
 16. Pháo 8 bình 2   Mã 7 thoái 8
 17. Xe 4 thoái 3   Xe 4 tiến 5
 18. Xe 4 bình 2   Xe 4 tiến 1
 19. Xe 3 bình 6   Mã 8 tiến 6
 20. Xe 2 tiến 6   Xe 4 bình 5
 21. Xe 6 bình 5   Mã 6 tiến 4
 22. Pháo 2 bình 6   Xe 5 thoái 2
 23. Xe 5 tiến 4   Mã 4 thoái 5

Qua một loạt chuyển đổi, quân hai bên đổi khá nhiều, nhưng đỏ có xe, hình thế tốt hơn một chút.

7. Pháo 8 bình 9

7. Pháo 8 bình 9   Tốt 7 tiến 1
 8. Xe 2 bình 4   Mã 6 tiến 8
 9. Xe 9 bình 8   Xe 1 bình 2

Nếu đi nhằm thành pháo 2 bình 1, pháo 5 tiến 4, mã 3 tiến 5, pháo 9 tiến 4, đỏ ưu lớn.

10. Mã 3 tiến 6   Tốt 7 tiến 1
 11. Mã 7 tiến 6   Pháo 8 bình 9
 12. Xe 8 tiến 6   ...

Trước đây chơi pháo 5 bình 2, mã 8 tiến 7, mã 5 tiến 3, xe 8 tiến 4! (nếu tốt 7 tiến 1, pháo 2 tiến 4, đỏ ưu), mã 3 thoái 5, xe 8 tiến 3, mã 5 tiến 7, đỏ có quân linh hoạt, đen có tốt qua sông, hai bên đều khó.

Hình thế cuối cùng, đỏ có nước pháo 5 bình 9 hoặc pháo 9 tiến 1 uy hiếp, quân đội linh hoạt tích cực nên chiếm ưu.

Đối với một ván cờ, khi cấu thành hình trận cơ bản, trung tâm toàn cục, tiêu điểm tranh giành, từng bước sẽ bộc lộ. Hoạt động xoay quanh tiêu điểm và trung tâm toàn cục là thực hiện cụ thể tư tưởng chiến lược. Bộ cục hà khẩu mã là một loại rất rõ ràng. Chiến đấu xoay quanh con mã hà khẩu cho chúng ta thấy những động thái mới của hà khẩu mã: cao tà pháo, xe 9 tiến 1, pháo 8 bình 9 là ba cách đánh rất có sức sống. Lý do ở ba cách đánh này tư tưởng chiến lược rõ ràng không so đo tốt đen qua sông, đảm mạch kệ con mã hà khẩu, mà nhìn đến việc ra quân toàn cục, triển khai 2 cách, quân chiếm vị đẹp, giành được ưu thế.

Chương 7: Nghiên cứu sơ bộ trung cục

Quân đội hai bên cơ bản bố trí đã xong, bước vào giai đoạn chiến đấu kịch liệt gọi là trung cục. Trung cục tiếp diễn đến tàn cục là kết thúc. Trong giai đoạn khá dài này thường diễn ra các loại hình thức chiến đấu phức tạp, lúc thì quấy nhiễu triển miên khi lại đăm chiêu chờ đợi. Tư tưởng chiến lược phong phú, phương pháp chiến thuật đa dạng, có thể nói, trung cục là trọng điểm số độ thực lực của người chơi, là giai đoạn được người ta chú ý.

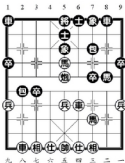
Đối với nghiên cứu trung cục, những sách cổ như “Quát trung bí”, “Mai Hoa phổ”, “Tự xuất động lai vô đối thủ”, đã tốn không ít giấy mực, thể hiện sát pháp thường dùng trong trung cục một cách tinh tế sâu sắc. Nhưng sát pháp tinh hoa còn lưu lại được nhiều kỹ thuật hiện đại như, tuyến dụng. Sát pháp trung cục đặc sắc là một phương diện trọng yếu làm nên sức sống cho sách cổ. Nghiên cứu trung cục thời nay có phân loại hệ thống, bắt đầu nghiên cứu kỹ lưỡng về lý luận, đem lại nhiều vấn đề có tính quy luật.

Dưới đây chúng ta học tập phương pháp sơ bộ nghiên cứu trung cục.

Tiết một: Thu thập văn thực chiến hay

Thi đấu bây giờ khá nhiều, cung cấp cho chúng ta nhiều trung cục hay để nghiên cứu. Người mới học cần sưu tầm rộng rãi nghiêm túc lựa chọn, sau đó tiến hành phân tích thảo luận nhờ vậy mà luyện được thực lực trung cục của mình.

Ví dụ 1

Hình 105 chọn từ giải “ Ngũ Đường bội” lần thứ ba, Hồ Vinh Hoa đấu với Lý Lai Quân. Lúc này hai bên cùng nhau quân thảo. Hồ Vinh Hoa nắm được đại thế, điều quân bất ngờ, nước cao liên tiếp, khéo thắng đối thủ.

1. Xe 4 tiến 5! Xe 1 tiến 2

Nếu đi pháo 7 tiến 5, pháo 5 tiến 2, tướng 5 binh 4, xe 8 tiến 2, pháo 7 thoái 2, mã 5 tiến 7, tướng 4 tiến 1, xe 8 binh 6, pháo 7 binh 4, xe 7 binh 6, xe 5 binh 4, xe 6 tiến 3, tướng 4 tiến 1, xe 4 thoái 4, đồ đại tu.

2. Xe 4 thoái 4 ....

Bên đồ nước trước bức xe đen nổi lên, lộ ra nhược điểm hàng đáy. Nước này đôn ngầm, khéo phá phòng tuyến pháo tốt của đen, không thể đỡ nổi.

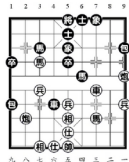
2.... Pháo 2 binh 6

Nếu đi khác cũng không cứu vãn trận thua, như pháo 2 thoái 3, mã 5 tiến 3, mã 8 thoái 7, xe 4 binh 7, pháo 2 binh 4, xe 8 tiến 9, pháo 4 thoái 2, xe 7 binh 6, mã 7 tiến 5, xe 6 tiến 2, xe 8 tiến 3, mã 3 tiến 4, hơn quân thắng chắc.

3. Xe 8 tiến 9 Sĩ 5 thoái 4

4. Mã 5 tiến 3 (đồ thắng)

Ví dụ 2

Hình 106, lấy từ giải cá nhân tại Côn Minh năm 1983 vào Triệu Quốc Vinh thắng Tăng Như Ý, là trung cục tinh diệu, sau khi thi quân, điều quân giành thế.

1. Mã 7 tiến 5 ...

Đã tính rõ ràng, thì mã giành ưu thế. Đến đây đen có thể đi hai cách như sau:

a) 1. .... Mã 6 thoái 5

2. Xe 3 tiến 3!...

Điều quân lợi cho tấn công, tốt hơn ăn trực tiếp.

2. .... Sĩ 5 tiến 6

3. Pháo 1 bình 3	Mã 3 thoái 5
4. Xe 3 bình 4	Xe 4 thoái 2
5. Pháo 3 thoái 1	Pháo 1 bình 2
6. Mã 3 tiến 4	Xe 4 bình 8
7. Mã 4 tiến 3	Xe 8 thoái 1
8. Mã 3 tiến 4	Pháo 2 bình 9
9. Xe 4 bình 3	Mã 6 thoái 3
10. Xe 3 bình 5	Sĩ 6 tiến 5
11. Xe 5 bình 3	(đó thắng)

- b) 1... Tượng 7 tiến 5
2. Pháo 2 bình 1! ....

Vì có nước tiến khí hậu thủ này, nước đi trước mới là nước hay bỏ mã ăn tượng nhập cục.

2.	Pháo 9 bình 8
3. Pháo 2 thoái 2	Mã 6 thoái 8
4. Pháo 2 bình 6	Mã 6 thoái 8
5. Tượng 5 tiến 3	(đó tu)

Đỏ hơn tốt hơn tượng, ưu thế rõ rệt.

Hình 107 là hình thế trung cục của ván đấu giữa Sài Phúc Như với Vương Gia Lương trong giải “Tam Sớ bội” năm 1983.

Trung cục này khá phức tạp, đánh xong bày lại, xuất hiện nhiều đòn ngầm, dẫn ra đề thảo luận.

Sài Phúc như trong ván đi xe 8 bình 5 ăn tốt, đầu xong tự nhận thấy, nên pháo 4 tiến 7 ăn sĩ, Sài chỉ ra biến hóa như sau:

1. Pháo 4 tiến 7	Sĩ 5 thoái 6
2. Tượng 5 bình 4	Pháo 8 thoái 5
3. Mã 9 tiến 8	Sĩ 6 tiến 5
4. Xe 8 tiến 2	Tượng 5 thoái 3
5. Mã 8 bình 6	Tốt 4 tiến 1
6. Xe 8 bình 6	Tốt 4 tiến 1
7. Mã 8 tiến 9 (đó thắng)	

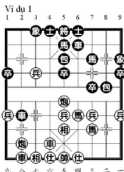
Sài Phúc Như đưa ra sát pháp này cách đánh chặt chẽ, tinh diệu. Nhưng có một đòn ngầm nên không thể thực hiện ở nước thứ 5 đen không tiến xe, mà xe 9 tiến 1 hiển xử, đó hết đòn.

Liên quan đến thảo luận trung cục này, Ngô Khải Sinh có bài “Nguyên nhân bất lợi ở đâu?”, phát biểu trên “ Bắc phương kỳ nghệ kỳ 2 năm 1984, độc giả cùng tham khảo.

Thông qua 3 cục ở trên có thể thấy, loại hình trung cục thực tiễn vốn đa dạng, bao quát các loại sát pháp và kỹ xảo, trong đó có nhiều cục thể phức tạp đáng được phân tích thảo luận. Đối với người mới học thu nhập tàn cục trong thực chiến, tiến hành phân loại, quy nạp và chỉnh lý, sau đó nghiên cứu và chiết giải tỉ mỉ, là phương pháp tốt để nghiên cứu trung cục.

Tiết 2: Giới thiệu sát thế trung cục

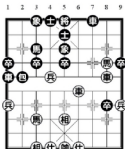
Khi thi đấu cờ tướng, lúc trung cục còn đông quân mà chỉ một trận tránh sát, giành thắng lợi, gọi là sát thế trung cục.

Hình 108 là một trung cục thực chiến, bên đó có thể lợi dụng sai lầm của con mã va tằm bên đen, nhân lúc hăng hái từ mặt bên đánh lại.

1. Xe 6 tiến 7	Pháo 5 tiến 3
2. Pháo 8 bình 7	Xe 2 bình 3
3. Xe 8 tiến 9!	....

Ví dụ 2

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 109 là hình thế trung cục ván đấu giữa Liễu Đại Hoa và Dương Quan Lân trong “Ngũ Dương bỏi” lần thứ ba. Nước đi trong ván như sau:

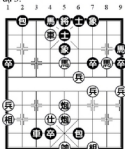
1. Xe 2 thoái 1   Pháo 2 thoái 4
2. Tốt 6 tiến 1   Xe 1 bình 2
3. Tốt 6 tiến 1   Mã 3 thoái 1
4. Tốt 6 tiến 1   Xe 2 bình 7
5. Mã 7 tiến 5   Pháo 2 tiến 4
6. Xe 4 bình 6   Xe sau tiến 3
7. Tốt 6 tiến 1   Sĩ 5 thoái 4
8. Xe 6 tiến 4   (đỏ thắng)

Các nước sau lược bớt, đỏ đi bao nhiêu nước mới thắng. Cách này biến hóa không nhanh. Cách thắng đơn giản rõ ràng như sau:

1. Mã 2 tiến 3   Xe 7 tiến 1
2. X2 tiến 4   Tượng 5 thoái 7
3. Tốt 8 tiến 1   (đỏ thắng thế)

Đỏ thông qua biện pháp tiên khí hậu thủ mà ăn xe, cục thế lập tức trở nên sáng sủa.

Ví dụ 3:

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 110 là ván Vương Gia Lương thắng Trâu Lập Vũ trong Giải cá nhân toàn quốc năm 1983.

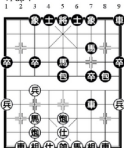
Tình hình rất khẩn trương, hai bên tấn công lẫn nhau dữ dội, đỏ từ trung lộ tấn công mãnh liệt chuyển sang cánh bên, nước nào cũng dọa, một bờ thành thắng.

1. Pháo 5 tiến 4   Tượng 7 tiến 5
2. Pháo 5 tiến 5   Sĩ 5 tiến 6
3. Pháo 5 bình 1   Sĩ 6 tiến 5
4. Mã 2 tiến 3   Tượng 5 bình 6
5. Mã 5 tiến 3   Pháo 6 bình 5

Nếu đi pháo 2 tiến 9, xe 6 tiến 1, sĩ 5 thoái 4, mã 3 tiến 5!, tướng 6 tiến 1, mã 5 thoái 6, đỏ thắng.

6. Pháo 1 tiến 2   Pháo 2 tiến 2
7. Mã 3 thoái 5   Tượng 6 bình 5
8. Mã 3 tiến 2   Sĩ 5 thoái 6
9. Mã 2 thoái 1   Sĩ 6 tiến 5
10. Mã 1 tiến 3   Tượng 5 bình 6
11. Xe 6 tiến 1   Tượng 6 tiến 1
12. Pháo 1 thoái 1   (đỏ thắng)

Ví dụ 4

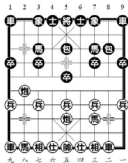

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 111 lấy từ ván thực chiến, trung lộ đen yếu ớt, đỏ vận dụng thí xe tiến hành đột phá, hơn quân mà thắng.

1. Xe 2 tiến 5   Mã 7 tiến 8
2. Xe 8 tiến 5   Tốt 3 tiến 1
3. Xe 8 tiến 7   Xe 7 bình 5
4. Pháo 5 tiến 3   Mã 5 tiến 3
5. Pháo 5 bình 2   Mã 3 tiến 5
7. Pháo 2 thoái 4   (đỏ nhiều quân)

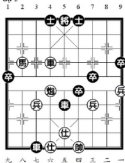
Thí xe trước giống thế này, sau đó tấn công trung lộ sớm thấy một thế trong sách cổ “Quát Trung bĩ”, xem hình 112.

Cụ thể như sau:

1. Xe 2 tiến 7	Pháo 5 bình 8
2. Pháo 5 tiến 3	Tướng 5 tiến 1
3. Xe 9 tiến 1	Mã 7 thoái 8
4. Xe 9 bình 2	Pháo 8 bình 6
5. Xe 2 tiến 7	Tướng 5 tiến 1
6. Xe 2 bình 6	Pháo 6 tiến 1
7. Xe 6 thoái 2	Pháo 6 thoái 2
8. Pháo 8 bình 5	Tướng 5 bình 6
9. Xe 6 tiến 1	Tướng 3 tiến 5
10. Xe 6 bình 5	(đó thắng)

Ví dụ 5

Hình 113 là một cục thể được cải biên từ thực chiến. Cục này đáng được gọi là điển hình của phối hợp tác chiến xe pháo mã.

1. Mã 8 tiến 6	Tướng 5 tiến 1
2. Mã 6 thoái 4	Tướng 5 bình 6

Nếu tướng 5 thoái 1, xe 6 tiến 3, tướng 5 bình 4, mã 4 tiến 6, đó thắng:

3. Pháo 6 tiến 1	Xe 5 thoái 2

Nếu đi a) xe 3 thoái 5, xe 6 bình 7, xe 3 bình 2, xe 7 bình 8, xe 2 bình 4, mã 4 thoái 6, đó thắng thế; b) xe 5 bình 6, tướng 4 bình 5, tốt 6 bình 7, mã 4 tiến 2, tướng 6 bình 5, xe 6 bình 5, tướng 5 bình 4, mã 2 thoái 4, xe 6 thoái 3, xe 5 bình 4, đó thắng thế.

4. Xe 6 bình 5	Xe 5 bình 6

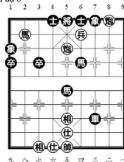
Nếu đi xe 5 bình 4, xe 5 tiến 1, đen mất xe rồi cũng không đỡ được xe mã đó tấn công.

5. Mã 4 tiến 2	Tướng 6 tiến 1
6. Pháo 6 tiến 3!	...

Nước hay! Tựa như dùng mã hậu pháo dọa sát, thực ra không chế đen lên sĩ không được, đó ba quân mạnh uy hiếp, thể hiện năng lực.

6.	Xe 3 thoái 8
7. Mã 2 tiến 3	Tướng 6 thoái 1
8. Xe 5 tiến 1	(đó thắng)

Ví dụ 6

Hình 114 là một sát cục nhân tạo, tuy là sáng tác nhưng có căn cứ vào thực chiến, cách đánh như sau:

1. Pháo 2 thoái 4!	Mã 5 thoái 7

Nếu đi xe 7 thoái 3, pháo 5 thoái 1, xe 7 bình 4, mã 8 thoái 6, xe 4 thoái 2, pháo 2 bình 5, đó thắng.

2. Pháo 2 tiến 1!	.....

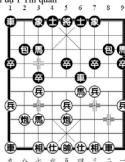
Hai nước nhân nhá của đỏ là để hạn chế hoạt động đôi mã đen, tách rời xe đen khỏi tuyến phòng thủ, thừa cơ lật sáng cánh trái tấn công.

2.	Tướng 1 tiến 3
3. Pháo 2 bình 7!	Tướng 3 thoái 5
4. Pháo 7 bình 5	Sĩ 4 tiến 5
5. Mã 8 thoái 6	Tướng 5 bình 4
6. Pháo 5 bình 6	(đó thắng)

TIẾT 3: Kỹ xảo chiến thuật trung cục

Vận dụng kỹ xảo chiến thuật trong khai, trung tàn cục cơ bản là nhất trí. Trung cục quân đông, cục diện phức tạp, vận dụng kỹ xảo chiến thuật càng quan trọng. Từ những ý nghĩa đó trung cục chính là đất dụng võ của kỹ xảo chiến thuật.

Ví dụ 1 Thi quân

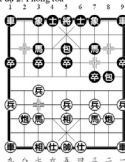
Hình 115, đỏ thi mã, tấn công mãnh liệt vào trung lộ, đen tuy nhảy bèn bỏ mã, nhưng vẫn không thể thoát được khó khăn. Đỏ kỳ hà xa và dâng pháo lộ 8 là 2 nước hợp lý, điều quân nhanh nhất đến vị trí thuận lợi để tổ chức tấn công, tăng cường thế định.

1. Mã 7 tiến 6   Xe 6 tiến 1
2. Mã 6 tiến 5   Xe 6 bình 3

Nếu đi mã 3 tiến 5, pháo 5 tiến 4, sau pháo 8 bình 5, đỏ có pháo trông có cân, tìm cách đưa hai xe tham gia chiến đấu, đen khó đỡ.

3. Mã 5 tiến 7   Pháo 8 bình 5
4. Xe 2 tiến 5!   Xe 3 tiến 1
5. Pháo 8 tiến 4   Xe 3 bình 5
6. Pháo 8 bình 5   (đỏ ưu)

Ví dụ 2: Phong tỏa

Hình 116 tuy cục thế bình thường, nhưng ý đồ 2 bên rất rõ ràng, xoay quanh phong tỏa và chống phong tỏa (xe), mà triển khai chiến đấu.

1. Pháo 2 tiến 2!   ...

Dụng ý của đỏ là phong tỏa xe phải của đen. Nếu trực tiếp đi mã 7 tiến 8, tướng hay nhưng dở, vì tốt 3 tiến 1, tốt 7 tiến 1, pháo 8 bình 3, hai mã đen linh hoạt, lại có nước xe 9 bình 8 đuổi pháo.

- 1.....   Tốt 3 tiến 1
2. Tốt 7 tiến 1   Pháo 8 bình 3
3. Mã 7 tiến 8   ...

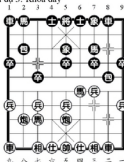
Tránh tiến mã đi mã, tiến mã phong xa lẫn nữa.

- 3....   Xe 9 bình 8
4. Xe 1 bình 2   Pháo 3 bình 2

Đề hoa giải phong tỏa, tiến hành bắt đối.

5. Pháo 8 tiến 3   Mã 3 tiến 2
6. Xe 9 tiến 1   Mã 2 tiến 4
7. Mã 8 tiến 6   Xe 1 bình 2
8. Tốt 3 tiến 1   Mã 4 tiến 6
9. Tốt 3 tiến 1   Mã 6 thoái 7
10. Pháo bình 3   (đỏ hơi ưu)

Ví dụ 3: Khóa dây

Như hình 117, đỏ dùng pháo trái ăn mã đáy, rồi dùng xe khóa xe pháo đen cánh phải. Sau đó, mã chém tốt đầu đối mã, thì cánh trái đen cũng bị khóa. Nhìn bên ngoài, xe mã đỏ bị chặn, phạm vi hoạt động của xe đen rộng nhưng hai xe không liên kết, rất khó cói được khóa dây. Đây là cục diện khóa đối, thực tế là đỏ tốt, đen khó đi.

1. Pháo 8 tiến 7   Xe 1 bình 2
2. Xe 9 bình 8   Pháo 2 tiến 4
3. Sĩ 4 tiến 5 .....

Nếu đi mã 4 tiến 5, mã 7 tiến 5, pháo 5 tiến 4, sĩ 6 tiến 5, đó tuy được tốt nhưng trung lộ không lên được sĩ tượng, có chỗ lo lắng.

3.	Pháo 8 tiến 3
4. mã 7 thoái 9	Pháo 2 tiến 2
5. Mã 4 tiến 5	Mã 7 tiến 5
6. Pháo 5 tiến 4	Sĩ 6 tiến 5
7. Tượng 3 tiến 5	Xe 8 tiến 6

Nước này đi tốt 9 tiến 1, tốt hơn.

8. Pháo 5 bình 6	Xe 8 thoái 2
9. Tốt 1 tiến 1	Pháo 8 tiến 1
10. Pháo 6 bình 1	Tốt 1 tiến 1
11. Sĩ 5 thoái 4	(đỏ ưu)

Ví dụ 4: Không chế

1. Pháo 2 bình 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Mã 2 tiến 3
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 bình 8
4. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
5. Xe 2 tiến 6	Xe 1 tiến 1

Nước này đi xe 1 tiến 1 xuất phát từ quan điểm phòng ngự tích cực, hình thành tà tượng hoành xa ứng đương đầu pháo quá hà xa, chiến đấu khá dữ dội.

6. Mã 8 tiến 7	Pháo 2 tiến 4
7. Tốt 5 tiến 1	Tượng 7 tiến 5
8. Xe 9 tiến 1	Xe 1 bình 4
9. Tốt 5 tiến 1	Xe 4 tiến 5

Xe đen qua ba nước điều khiển xe 1 tiến 1, xe 1 bình 4, xe 4 tiến 5, không chế tuyến tốt thứ 2, là một trọng điểm trong kế hoạch phản công của tà tượng hoành xa. Như hình 118, đó có nước hay đối phó với áp lực này sinh từ kiểu không chế này.

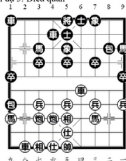

Diễn biến như sau:

10. Xe 9 bình 5!	Xe 4 bình 3
11. Pháo 5 tiến 4	Mã 3 tiến 5

12. Mã 7 tiến 5 (ngang thế)

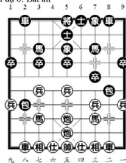
Ví dụ 5: Điều quân

Như hình 119, đó lợi dụng nhược điểm đường biên 1 của đen, điều động linh hoạt hợp lý 2 pháo xe mã tốt của bản thân, tạo ra hình thế có lợi.

1. Mã 9 thoái 7	Xe 1 bình 2
2. Xe 8 tiến 9	Mã 3 thoái 2
3. Xe 4 bình 8	Mã 2 tiến 1
4. Xe 8 thoái 1	Pháo 1 thoái 1
5. Tốt 7 tiến 1	Xe 4 tiến 3
6. Pháo 7 bình 9	Xe 4 bình 2
7. Tốt 3 tiến 1	Xe 2 tiến 2
8. Mã 7 tiến 8	Pháo 1 bình 2
9. Pháo 6 bình 7	Tốt 1 tiến 1
10. Pháo 9 tiến 5	Pháo 6 bình 1
11. Pháo 7 tiến 4	(đỏ hơi ưu)

Ví dụ 6: Bắt ăn

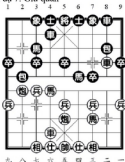
Như hình 120, đó chọn cách thí tốt, tiến hành không chế cả hai cánh của đen, ngầm phục nước bắt xe ăn quân.

1. Tốt 3 tiến 1!	Tốt 7 tiến 1

2. Xe 2 tiến 3	Pháo 2 thoái 2
3. Tốt 5 tiến 1	Tốt 5 tiến 1
4. Mã 7 tiến 5	Tốt 5 tiến 1
5. Mã 5 tiến 3	Pháo 2 bình
6. Xe 8 tiến 9	Mã 3 thoái 2
7. Xe 2 bình 8	Mã 2 tiến 3
8. Pháo 5 bình 2!	Pháo 8 bình
9. Mã 5 bình 2	Pháo 9 bình 3
- (đó thắng thế)

Ví dụ 7: Giữ quân

Hình 121, đó lên tướng tạo căn cho xe, nước đi mới mẻ tạo cục diện mới. Nếu lùi xe về trung xe, xe pháo đen bị trôi có cơ thoát thân. Lên tướng xong, đó nước nào cũng ép, chiêu pháp chặt chẽ, cuối cùng thắng thế.

1. Tướng 5 tiến 1	Mã 6 tiến 7
2. Mã 6 tiến 7	Xe 4 bình 8
3. Tướng 5 thoái 1	Pháo 2 thoái 1?

Nước này e là cứng nhắc.

4. Pháo 5 bình 7	Pháo 8 bình 7
5. Xe 2 bình 3	Xe sau bình 7
6. Sĩ 6 tiến 5	Mã 7 thoái 8
7. Tượng 3 tiến 5	Tốt 7 tiến 1

Bị bức đối, nếu không mã 3 tiến 4, đen khó đối phó.

8. Xe 3 thoái 2	Pháo 7 tiến 5
9. Xe 3 thoái 2	Xe 7 tiến 7
10. Pháo 7 bình 3	Pháo 2 thoái 2
11. Xe 6 tiến 6	(đó ưu thế lớn)

Hình này vốn là ván đấu đầu những năm 60. 20 năm sau, nước lên tướng giữ xe giống như vậy lại xuất hiện trong giới cờ. Giải cá nhân Thành Đô 1982, Lý Lai Quân đấu với Hồ Vinh Hoa, diễn biến như sau:

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7

3. Xe 1 bình 2	Tốt 7 tiến 1
4. Mã 8 tiến 9	Mã 2 tiến 3
5. Xe 9 tiến 1	Xe 9 tiến 1
6. Xe 9 bình 6	Xe 1 tiến 1
7. Xe 2 tiến 4	Xe 9 bình 4
8. Xe 2 bình 6	Tướng 5 tiến 1

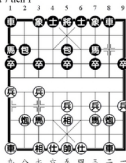
Đen lấy tướng giữ xe thành ra ngang thế. Có lẽ cũng chỉ có 2 ván giữ xe bằng tướng như vậy.

Tiết 4: Nghiên cứu chuyên đề trung cục

Kỹ thuật đại rất coi trọng nghiên cứu bộ cục lúc phân tích các biến có lúc phân đến hơn 20 nước, thực tế là đã đi vào phạm trù nghiên cứu trung cục, cũng có thể gọi đó là nghiên cứu chuyên đề thực dụng. Dưới đây đưa mấy ví dụ để thuyết minh.

Ví dụ 1: Chú ý vận dụng phương pháp điển hình

1. Tượng 3 tiến 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Mã 2 tiến 1
4. Tốt 8 tiến 7	Xe 9 bình 8
5. Tốt 7 tiến 1	

Đen đây hình thành phi tượng đối hậu thủ bỏ pháo.

Nem hình 122. Đây là biến tướng đối mới. Đen dùng cách tiến khí hậu thủ điển hình, cổ tranh ngang thế.

5.	Tốt 3 tiến 1
6. Tốt 7 tiến 1	.....

Có thể đi pháo 2 tiến 4, tốt 3 tiến 1, tượng 5 tiến 7 (nếu pháo 2 bình 5, pháo 5 tiến 4, đen dễ đi), tốt 7 tiến 1, ngang thế.

6.	Xe 8 tiến 4
7. Mã 7 tiến 6	Xe 8 bình 3
8. Mã 6 thoái 8	Xe 3 thoái 2
9. Mã 8 thoái 6	(đó hơi ưu)

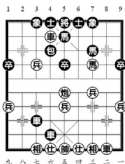
11. Tốt 7 tiến 1 Mã 3 thoái 5
 12. Pháo 8 bình 5 Xe 6 bình 3
 13. Xe 9 bình 8 Pháo 2 bình 4
 14. Xe 8 tiến 8 ! ...

Trước đây đi xe 8 tiến 2, pháo 4 tiến 5, thế công mãnh liệt. Trải qua chiết giải nghiêm túc bỏ vô lấy ruột, đổi thành xe 8 tiến 8, tiến xe thì mã có uy lực tấn công.

- 14..... Xe 3 tiến 3
 15. Xe 8 bình 6 Pháo 5 tiến 3
 16. Pháo 5 tiến 2 ...

Trong đấu cờ tướng, chiến đấu kịch liệt thường là trung cục. Sai lầm một nước trong thời điểm then chốt thường quan hệ đến thắng bại cả ván. Người cao cờ, luôn nắm vững thời cơ, kịp thời nhận ra và xử lý từng nước cờ trong thời điểm then chốt.

Đổi công cũng thắng tạo thành hình 124, quan hệ thắng thua, có thể nói là thời điểm then chốt, có máy biến hóa như sau

- a) 16. ... Xe 3 tiến 2
 Nước kém. Làm cho xe lộ 4 không sang được lộ 6, hết cách đỡ sát cờ của đỏ

17. Sĩ 4 tiến 5 Xe 3 thoái 6
 18. Mã 3 tiến 5 ...

Có kỹ thủ trong ván đấu đi xe 2 tiến 8, lỡ cơ hội tốt, kết quả thua mất.

18. ... Tượng bảy tiến 5
 19. Pháo 5 tiến 3 Mã 5 thoái 7
 20. Xe 2 tiến 8 (đỏ trắng)

- b) 16. ... Xe 3 bình 6 ?

Đây là nước đi của Nội Mông Cổ Tân Hà đánh với Bắc Kinh Phó Quang Minh, trong giải toàn quốc Đông Sơn 1980. Đội cờ Bắc Kinh bình luận, nước này nên đi xe 3 thoái 4 ăn tốt hay hơn.

17. Tốt 7 tiến 1 Xe 6 thoái 4
 18. Tốt 7 tiến 1! Tượng 3 tiến 1
 19. Xe 2 tiến 5! Xe 6 bình 7
 20. Xe bình 8 Pháo 4 bình 5
 21. Xe 8 tiến 4 (đỏ trắng)

- c) 16. ... Xe 3 thoái 4
 17. Mã 3 tiến 5 ...

Đi pho với nước lùi xe ăn tốt của đen, qua phân tích cẩn thận, thấy đỏ nhanh chóng tiến mã, liên tục tấn công, là một cách có thể dung được.

17. ... Xe 4 bình 6
 18. Xe 2 tiến 1! Xe 6 thoái 6
 19. Pháo 5 bình 6! Xe 3 bình 4

Nếu đi pháo 4 tiến 7, xe 2 bình 6, đỏ thắng thế.

20. Xe 2 bình 7 Pháo 4 tiến 3

Nước đi bắt buộc, nếu đi tượng 3 tiến 1, pháo 6 bình chính, đỏ thế công nhanh mạnh.

21. Xe 6 thoái 2 Tượng 7 tiến 5
 22. Xe 6 thoái 2 (đỏ hơi tu)

Qua mấy ví dụ trên chúng ta có thể thấy, để tiến hành nghiên cứu chuyên đề cần thu thập các ván đấu cùng loại để so sánh xem đi xét lại, từ đó soạn ra phương án thiết thực dung được. Làm như vậy có ích lợi to lớn đối với việc nâng cao thực lực trung cục. Trong bình luận trước đây, có người từng cho rằng "trung cục" là điểm yếu của người nghiên cứu cờ tướng nhưng bây giờ nghiên cứu trung cục không còn là vấn đề khó nữa.

Cách phân loại khai trung, tàn cục chỉ là tiện cho người nghiên cứu cờ tướng, nhưng bây giờ nghiên cứu về cơ bản là mô tả một khái niệm mà thôi, giữa các giai đoạn này không có ranh giới tuyệt đối. Do đó thấy rằng, nghiên cứu sâu về biến chủ yếu trong bố cục thực tế là nghiên cứu chuyên đề trung cục, thậm chí có thể gọi là nghiên cứu nữa trước của ván cờ. Đến nữa sau của ván cờ lại quan hệ mật thiết ngay với tàn cục, chỉ cần nghiên cứu cờ tàn công phu thì nữa sau ván cờ chẳng khó đi nữa. Bây giờ giải đấu lớn rất nhiều, tài liệu thực chiến phong phú, chỉ cần quan tâm sâu sắc, nắm vững tài liệu, thông qua lao động bản thân phân loại quy nạp chính lý, vấn đề mọi mặt liên quan đến nghiên cứu đều có thể giải quyết tuần tự.

26. Pháo 9 thoái 2	Pháo 1 tiến 1
27. Pháo 9 bình 5	Sĩ 6 tiến 5
28. Xe 5 bình 1	Xe 2 bình 5

6. Xe 2 tiến 6	Mã 7 tiến 6
7. Pháo 8 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
8. Xe 2 thoái 1	Tốt 7 tiến 1
9. Mã 3 thoái 1	

Trong tàn cục ít quân, cơ bản là ngang thế, kỹ thuật trình độ cao nói chung không đi sai, đoạn sau đánh hợp lý thành hòa.

29. Xe 1 tiến 4	Sĩ 5 thoái 6
30. Xe 1 thoái 3	Xe 5 tiến 1
31. Xe 1 bình 3	Tốt 3 bình 4
32. Xe 3 bình 9	Pháo 1 bình 3
33. Xe 9 thoái 3	Sĩ 6 tiến 5
34. Tốt 1 tiến 1	Tượng 5 bình 6
35. Pháo 5 bình 4	Xe 5 tiến 2
36. Tượng 1 thoái 3	Xe 5 bình 6
37. Pháo 4 bình 7	Pháo 3 tiến 1
38. Tốt 1 tiến 1	Pháo 3 bình 2
39. Xe 9 bình 8	Pháo 2 bình 1
40. Pháo 7 bình 3	Pháo 1 tiến 2
41. Xe 8 thoái 3	Pháo 1 thoái 3
42. Xe 8 bình 9 (hòa cờ)	

Ví dụ 2 Lưu Điện trung nhớ lại

Vòng 10 giải đồng đội toàn quốc 1983 tại Cáp Nhĩ Tân, Bắc Kinh Phó Quang Minh gặp tôi ở bàn 2. Giao thủ từ bộ cục đến trung cục, Phó mất tiên, tôi có tính nhảm trong tàn cục, nhưng tiên khí hậu thủ, cuối cùng thắng lợi. Bắc Kinh Phó Quang Minh tiến bại Hà Bắc Lưu Điện Trung (Cáp Nhĩ Tân 11-6-1983)

1. Pháo 2 bình 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Tốt 7 tiến 1
3. Mã 2 tiến 3	Xe 9 bình 8
4. Mã 8 tiến 7	Mã 2 tiến 3
5. Xe 1 bình 2	Tượng 3 tiến 5

Tôi dung trận trung pháo tiến tốt 7 đối bình phong mã chính quy. Phó ở nước thứ 4 đi mã 8 tiến 7, tôi cho rằng ông ấy có thể chọn trận trung pháo hoành xa thất lộ mã, nên đi mã 2 tiến 3. Nhưng ông ấy đi xe 1 bình 2, có ý để tôi đi pháo 2 tiến 4 sau pháo 8 tiến 4, thành song pháo quá hà. Ở vòng 2 lúc gặp An Huy Trâu Lập Vũ tôi cảm đen, đã từng dung song pháo quá hà nhưng đánh biến mới, thành công trong bộ cục. Chiêu pháp như sau: pháo 2 tiến 4, tốt 5 tiến 1, pháo 8 tiến 4, xe 9 tiến 1, pháo 2 bình 3, tượng bảy tiến 9, xe 1 bình 2, xe 9 bình 6, xe 2 tiến 6, tốt 3 tiến 1, pháo 3 bình 6, mã 7 tiến 6, tốt 7 tiến 1, pháo 8 thoái 1, pháo 6 thoái 1, đen ưu. Tôi nghĩ khả năng Phó đã phân tích biến này, tìm được cách đối phó, nên chọn tượng 3 tiến 5, xem ông ta xếp sắp thế nào.

Lôi mã về biên là biến mới hai năm gần đây, hiệu quả tốt, xem ra ông ta có chuẩn bị

9. ...	Mã 6 thoái 7
10. Xe 2 tiến 1	Pháo 8 bình 9

“Bình pháo đối xe” là biến tôi đã nghiên cứu sâu, biến hóa khá phức tạp, kết quả thế nào, cần thông qua kiểm nghiệm thực tiễn. Đồ đối phó chính xác, đen không chắc phản tiên được. Nhưng thi đấu và nghiên cứu suy cho cùng không giống nhau. Thời gian ngắn ngủi và tác động tâm lý đều ảnh hưởng đến cách xử lý ván đấu. Cho nên biến này lại là dung được, thành ra có chuẩn bị đánh không chuẩn bị.

11. Xe 2 bình 3	Mã 3 thoái 5
12. Xe chính tiến 1	Pháo 9 thoái 1
13. Xe 3 thoái 3	

Phó ăn tốt thiếu thỏa đáng, nên đi xe 9 bình 4, mã 5 thoái 3, mã 7 tiến 6, pháo 9 bình 7, xe 3 bình 4, sĩ 4 tiến 5, mã 6 tiến 7, đỏ tiên.

13. ...	Tốt 3 tiến 1
---------	--------------

Không dễ ý con mã oa tâm nguy hiểm, tiên khí hậu thủ, xuất xe tranh tiên, tiến hành đối công. Nếu đi xe 8 tiến 5, chặn đường mã đỏ, thì chắc chắn.

14. Tốt 7 tiến 1	Xe 1 bình 3
15. Mã 7 tiến 6	Xe 3 tiến 4
16. Xe 9 bình 4	...

Nếu đi mã 6 tiến 5 thì xe 3 tiến 2, pháo 8 tiến 1, xe 3 thoái 1, rồi sau mã 7 tiến 6, đồ cũng lợi gì.

16. ...	Xe 3 bình 4
17. Xe 3 tiến 1	Xe 8 tiến 4
18. Xe 3 bình 4	...

Tôi đi xe 8 tiến 4, muốn làm phức tạp cục thế. Nếu mã 5 thoái 3, để thành cục điện bình ăn biến hóa đơn giản.

Như hình 126, hai bên ở thế giằng co. Mã đen oa tâm là nhược điểm lớn, đồ nắm chặt nhược điểm này, có thể tiên thủ, đi xe 4 tiến 7, lúc này đen có 2 cách đi: a) xe 8 bình 7, xe 3 bình 4, pháo 2 thoái 1, pháo 5 tiến 4, xe 4 tiến 1, xe 4 bình 6, mã 7 tiến 5, xe 6 tiến 4, tượng 5 tiến 3, xe 6 bình 4, mã 5 thoái 6, xe 8 bình 6, mã 5 thoái 6, xe 8 bình 6, mã 5 tiến 4, xe 6 thoái 2, đồ hơi ưu; b) pháo 2 thoái 1, xe 3 tiến 3, xe 3 bình 5, đồ ưu thế lớn. Do biến hóa phức tạp, thời gian cấp bách, đồ không tính được kỹ, lỡ cơ hội tốt, chọn phương án

xe 3 binh 4, khiến mã đen ung dung thoái khỏi oa tâm, đồ thành hạ phong.

18. ...	Mã 5 tiến 3
19. Mã 1 tiến 2	Pháo 9 binh 3
20. Tượng 7 tiến 9	Sĩ 4 tiến 5

Đến đây, Phó đã dung 1 tiếng 20 phút mới đi được 20 nước còn 10 phút phải đi 20 nước nữa, cục thế cũng bất lợi. Lúc này tôi tràn trề tin tưởng vào thắng lợi, trước cũng có sĩ tượng sau tùy cơ tiến thủ.

21. Xe sau binh 3	...
- Nếu đi pháo 5 binh 2, xe 8 binh 5, tốt 5 tiến 1, xe 5 binh 6, đồ càng bất lợi.

21. ...	Xe 4 binh 3
22. Pháo 5 binh 2	Xe 8 binh 5

Tôi suy nghĩ nếu xe 8 tiến 2, thì xe tấn công, thì pháo 8 tiến 2, pháo 2 tiến 7, tượng 9 thoái 7, mã 3 tiến 4, xe 4 binh 3, pháo 3 tiến 8, tướng 5 tiến 1, đen một xe khó thắng.

23. Xe 4 thoái 1	Xe 5 binh 4
24. Mã 6 thoái 5	Xe 4 tiến 2
25. Pháo 8 thoái 1	Mã 7 tiến 6
26. Mã 2 tiến 4	Xe 4 binh 1
27. Xe 3 binh 6	Pháo 2 tiến 4
28. Tốt 5 tiến 1	Mã 3 tiến 4
29. Pháo 2 tiến 3	Pháo 2 binh 5
30. Sĩ 6 tiến 5	Xe 3 tiến 2

Do hình thế tôi có lợi, nên dừng cầm tấn công, nhưng nước này tính nhầm. Nên đi xe 1 tiến 1 ăn tượng, xe 6 tiến 4, xe 1 tiến 2, xe 6 thoái 5, xe 1 binh 4, tướng 5 binh 6, mã 6 tiến 4, đen thắng chắc.

Do bỏ lơ cơ hội, cục thế thành ra phức tạp. Không có cách hay, đành thông qua tiền khí hậu thủ để duy trì thế thủ.

31. Xe 6 tiến 1	Xe 1 tiến 1
32. Xe 4 binh 5	Mã 4 tiến 5
33. Pháo 2 binh 8	Mã 5 thoái 3
34. Xe 6 tiến 3	Mã 6 thoái 4
35. Pháo trước binh 7	Mã 4 thoái 2
36. Pháo 8 binh 7	Mã 2 tiến 3
37. Pháo 7 tiến 3	Tượng 5 tiến 3
38. Mã 4 tiến 5	Tượng 3 thoái 5
39. Mã sau tiến 4	Pháo 3 binh 2

Đổi quân xong, đen hơi ưu. Nhưng vì Phó không rành đề tính kỹ, bị tôi pháo 3 binh 2 mở rộng kết quả.

40. Tượng 3 tiến 5	Xe 1 tiến 2
41. Sĩ 5 thoái 6	Pháo 2 tiến 8
42. Tượng 5 thoái 7	Xe 1 thoái 2

43. Mã 4 tiến 2	Mã 3 tiến 4
44. Tướng 5 tiến 1	Mã 4 thoái 6
45. Tướng 5 binh 4	Xe 1 binh 7
46. Mã 5 thoái 4	Xe 7 tiến 1
47. Tướng 4 tiến 1	Pháo 2 thoái 2
48. Xe 6 binh 8	Mã 6 tiến 4

Các nước về sau là xe 8 thoái 3, mã 4 thoái 5, tướng 4 binh 5, mã 5 tiến 3, tướng 5 binh 4, mã 3 tiến 4 ăn xe đen thắng. Nếu đi xe 7 thoái 1, tướng 4 thoái 1, mã 6 tiến 4, cũng thành tuyệt sát.

Ví dụ 3 Liễu Đại Hoa nhớ lại Hồ Bắc Liễu Đại Hoa tiên thắng Hà Bắc Lý Lai Quân. (Bắc Kinh 8-2-1982)

1. Pháo 2 binh 5	Mã 2 tiến 3
2. Mã 2 tiến 3	Pháo 8 binh 6
3. Xe 1 binh 2	Tốt 7 tiến 1

Tranh tiên tốt 7, ý đồ chiến lược là tranh biển đồ tiên tốt 3, đưa cuộc chiến vào quỹ đạo suy nghĩ của bản thân.

4. Xe 2 tiến 8	Sĩ 4 tiến 5
5. Mã 8 tiến 7	Pháo 2 thoái 1
6. Xe 2 thoái 2	...

Nước này, nếu tôi đi xe 2 thoái 1, thì tượng 7 tiến 5, sau có nước mã 8 tiến 6 tranh tiên, đồ khó tìm được lợi lộc. Xe lùi về tuyến tốt, đường đi rộng rãi, tùy lúc mà pháo bắn tốt đầu, tôi cho rằng đi thế này tốt hơn xe 2 thoái 1.

6. ...	Mã 8 tiến 7
7. Pháo 8 binh 9	Pháo 2 tiến 1
8. Xe 9 binh 8	Xe 1 binh 2
9. Tốt 7 tiến 1	Tượng 7 tiến 5
10. Mã 7 tiến 6	

Ở Hợp Trì tháng 7 năm 1978, tôi với Tướng Chi Lương cũng đánh thành cục diện như thế này. Lúc đó tôi dung cách đánh tốt 5 tiến 1, Tướng đi tốt 3 tiến 1, xe 2 thoái 2, tốt 3 tiến 1, tốt 5 tiến 1, tốt 3 tiến 1, mã 7 tiến 5, tốt 3 binh 4, tốt 5 tiến 1, pháo 2 tiến 3, sau đen có nước pháo 6 tiến 5 hung hãn, đồ không thể lên sĩ, kết quả diễn biến, đen bỏ cục thành công. Lần này tôi quyết định nhảy mã thử nghiệm nước mới.

10. ...	Tốt 3 tiến 1
11. Xe 2 thoái 5	Tốt 3 tiến 1
12. Mã 6 tiến 5	Mã 7 tiến 6
13. Mã 5 tiến 7	Pháo 6 binh 3
14. Xe 2 tiến 5	Pháo 2 tiến 3

Nếu đi pháo 2 tiến 2, xe 2 binh 7, pháo 3 binh 2, xe 7 binh 8, xe 2 pháo của đen bị trời, cũng là đồ ưu.

15. Xe 2 bình 7	Pháo 2 bình 3
16. Xe 8 tiến 9	Pháo 3 thoái 3
17. Tốt 5 tiến 1	Xe 9 tiến 2
18. Tốt 5 tiến 1	Mã 6 tiến 7
19. Tốt 5 tiến 1	Pháo sau bình 4
20. Sĩ 6 tiến 5	Pháo 3 tiến 6
21. Mã 3 tiến 5	Pháo 4 thoái 2
22. Xe 8 thoái 6	Tượng 5 tiến 3
23. Mã 5 tiến 7	Mã 7 tiến 5
24. Tượng 3 tiến 5	Pháo 3 bình 1
25. Pháo 9 bình 7	...

Đò qua một đoạn biến hóa, thừa cơ dùng xe chiếm mất, giờ xuất tướng hòa giải nước đen chiếu tướng, thắng cờ đã rồi.

35. ...	Xe 3 tiến 4
36. Tượng 6 tiến 1	Xe 3 thoái 1
37. Tượng 6 thoái 1	Xe 3 thoái 5
38. Tượng 6 tiến 1	Xe 3 thoái 5
39. Tượng 6 tiến 2	Tượng 5 tiến 1
40. Xe 6 tiến 2	Tượng 5 tiến 1
41. Tốt 4 tiến 1	Xe 5 bình 2
42. Xe 6 thoái 3	...

Là xe dọa sát, nước cờ tình tế. Nếu tùy tiện đi xe 6 thoái 1, tượng 5 thoái 1, tốt 4 tiến 1, xe 2 thoái 4, xe 6 thoái 2, pháo 1 bình 5, đen có cơ hội cầu hòa.

42. ...	Pháo 1 bình 5
43. Sĩ 5 thoái 6	Tượng 5 thoái 1
44. Tốt 4 tiến 1	Sĩ 6 tiến 5
45. Xe 6 tiến 2	(đỏ thắng)

Ví dụ 4 Hồ Vinh Hoa nhớ lại

Quảng Đông Dương Quan Lân tiên bại Thượng Hải Hồ Vinh Hoa (Vũ Hán 6-5-1982)

1. Pháo 2 bình 5	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
3. Xe 1 bình 2	Xe 9 tiến 1
4. Tốt 3 tiến 1	Xe 9 bình 4
5. Mã 8 tiến 7	Mã 2 tiến 3
6. Tốt 7 tiến 1	Xe 1 tiến 1

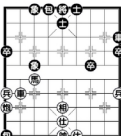
Thuận pháo là bộ cục thường thấy đã nhiều năm ông Dương cầm tiên đấu thuận pháo, ở nước thứ ba, thường đi sĩ 4 tiến 5 hoặc mã 8 tiến 9, có lúc cũng tranh xuất hoành xa, nhưng dung trận “chính mã lưỡng cầu xà” theo chỗ tôi biết cũng là hiếm thấy.

Đối với chiếu mới ông đang thực hiện, tự nhiên cũng làm tôi trọng thị

7. Pháo 8 tiến 2	Xe 1 bình 3

Ở đoạn trên đò công trung lộ, nước đi chặt chẽ.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Như hình 127, đò binh pháo bắt tượng hơi non, nên đi tượng 3 thoái 5, xe 9 bình 4, pháo 9 bình 2, tượng 3 tiến 5, tốt 5 tiến 1, tượng 3 thoái 5, xe 8 bình 5, đò thể công dữ dội, đen khó đỡ.

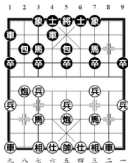
25. ...	Tượng 3 tiến 1
26. Xe 8 tiến 3	Pháo 4 bình 3
27. Pháo 7 tiến 3	Xe 9 bình 3

Bình xe bắt đôi pháo đỏ, cờ hay. Nếu đi pháo 3 tiến 5, xe 8 tiến 3, sĩ 5 thoái 4, pháo 7 bình 5, sĩ 6 tiến 5, tượng 5 tiến 7, đó u.

28. Pháo 7 bình 5	Pháo 3 tiến 5
29. Tượng 5 tiến 7	Xe 3 tiến 3

Ăn tượng tùy tiện, làm cục thể thành ra tệ hại. Nên đi xe 3 tiến 2 bắt pháo, pháo 5 thoái 3, xe 3 tiến 1, tốt 5 bình 4, sĩ 5 tiến 4, xe 8 bình 5, sĩ 6 tiến 5, sĩ 5 tiến 4, đò tuy có một thể công nhưng đen còn đỡ được.

30. Tốt 5 bình 4	Sĩ 5 tiến 4
31. Xe 8 bình 5	Tượng 5 bình 4
32. Pháo 5 bình 6	Sĩ 4 thoái 5
33. Xe 5 bình 6	Tượng 4 bình 5
34. Pháo 6 bình 5	Sĩ 5 tiến 4
35. Tượng 5 bình 6	...

Xem hình 128

Tiến tuần hà pháo là cách đi khá chắc chắn của bên đi tiến, ngoài ra còn mã 3 tiến 4, xe 2 tiến 5, đều có biến hóa khác nhau. Bình xe lộ 3 là thử nghiệm mới, xuất phát từ nhận định: đường đầu pháo thất lộ mã tuần hà pháo, kết cấu pahò mã này yếu ở lộ 7, nếu tạo ra áp lực hoặc tấn công tuyến này có thể làm suy yếu nhiều uy lực của tuần pháo. Đầu những năm 60, tôi căn cứ vào nhận định này, trong bố cục bình phong mã ứng đường đầu pháo, đã thực hiện nước “trọng vị xa”; Đối với ván cờ tương tự, có thể thử nghiệm một lần nữa.

8. Xe 9 tiến 2	Tốt 5 tiến 1
9. Mã 7 tiến 6 ?	Tốt 3 tiến 1

Biết rõden muốn công tốt lộ 3, lại đi mã 7 tiến 6, dặng ngời chỗ sơ hở, có phần kém sang suốt, không bằng đi mã 3 tiến 4.

10. Pháo 5 bình 6	Tốt 5 bình 4

Lúc đó tôi đã nghĩ đến nước tốt 3 tiến 1, nhưng pháo 8 bình 6, xe 3 bình 4, pháo 6 bình 5, mã 7 tiến 5, tượng 5 tiến 7, hai bên ngang thế. Do đó quyết định bỏ tốt công mạnh. Quá trình thực hiện cho thấy, lựa chọn một xe đối 2 là chính xác. Đầu xong ông Đường đề xuất: nước thứ 12 đổi thành sĩ 4 tiến 5 tốt hơn. Người viết cho rằng sĩ 4 tiến 5, tốt 3 tiến 1, pháo 8 bình 6, xe 3 bình 4, pháo 6 bình 5, mã 3 tiến 5, đen giữ được tốt qua sông, vẫn hơi ưu.

13. Tốt 7 tiến 1	Mã 3 tiến 5
14. Tốt 7 tiến 1	Tốt 4 tiến 1
15. Sĩ 4 tiến 5	Tốt 4 bình 5
16. Xe 2 tiến 3	Tốt 5 tiến 1
17. Tượng 7 tiến 5	Mã 5 tiến 4

Đen xông tốt vào tiêu diệt tốt đầu saulại thay đổi tượng, đều là chiến thuật dự định. Lúc này chỉ cần

thấy đôi tượng xong thì đen dễ đi, chứ không có phương án cụ thể. Do vậy sau một thời gian suy nghĩ khá lâu, mới tìm được nước mã 5 tiến 4 là nước có sức mạnh. Nếu đi nước khác, dù mà tranh được nước xe 9 bình 6, sẽ chiếm chủ động.

18. Xe 9 bình 6	Mã 7 tiến 5
19. Xe 2 bình 6	Pháo 2 tiến 2
20. Mã 3 tiến 4	Pháo 2 bình 6
21. Tốt 7 tiến 1	Tốt 7 tiến 1

Trong tình huống 2 bên giằng co, đột phá từ cánh trái làm đỏ phòng ngự khó khăn.

22. Pháo 8 tiến 3	Pháo 5 thoái 1

Thoái pháo tùy tiện, nên đi tốt 7 tiến 1, pháo 8 bình 5, tốt 7 bình 6, pháo 5 bình 6, tốt 6 bình 5, đen ưu rõ rệt.

23. Tốt 3 tiến 1	Mã 5 tiến 7
24. Mã 4 thoái 2	Pháo 6 bình 2
25. Tượng 5 bình 4	Mã 7 tiến 8
26. Xe trước tiến 1	...

Đó vì thời gian cấp bách, không thể tính kỹ, thành ra thua nhanh. Nếu đi xe 6 bình 2 vẫn còn cố đỡ được. Đen nếu đi tiếp a) Xe 4 tiến 2, xe 2 bình 4, pháo 2 bình 6, tướng 4 bình 5 vẫn còn giằng co; b) pháo 5 tiến 2, xe 2 bình 5, xe 4 bình 6, tượng 4 bình 5, pháo 2 tiến 5, tượng 5 thoái 7, xe 6 tiến 7, xe 5 tiến 3, mã 4 thoái 5, xe 6 bình 5, đen không lợi gì.

26. ...	Pháo 2 bình 6
27. Pháo 8 thoái 6	Pháo 5 tiến 2

Nếu đi mã 8 tiến 6, xe 6 bình 4, mã 6 tiến 8, tướng 4 bình 5, xe 4 tiến 6, pháo 2 tiến 4, pháo 6 thoái 2, xe 4 tiến 3, xe 4 bình 8, tướng 5 bình 4, đen mất sĩ, tuy hơn một pháo nhưng không có cách thắng. Do vậy tiến pháo là mấu chốt giành thắng lợi.

28. Xe trước tiến 1	Pháo 6 thoái 2
29. Xe trước tiến 2	Pháo 5 thoái 1
30. Xe trước thoái 1	Mã 8 thoái 6
31. Xe trước bình 4	Mã 6 tiến 7
32. Tượng 4 bình 5	Xe 4 tiến 6 (đen thắng)

Tiết 2 Giới thiệu bình luận ván đấu

Bình luận ván đấu là một phương pháp huấn luyện quan trọng của cao thủ. Học đánh cờ cần từng bước rèn luyện năng lực đánh giá ván đấu của bản thân.

Muốn đánh giá ván đấu cần chuẩn bị mấy điểm như sau: 1) Có năng lực giám định phân biệt, trong nhiều ván đấu đã xem chọn ra ván hay, 2) có năng lực phân tích phán đoán, có thể nhìn rõ thực chất tình thần toàn cục hiểu rõ tình liên quán suốt ván cờ tinh logic kế hoạch hành động của quân đội, ảnh hưởng của kết cấu

đến thế trận, v.v., có thể tìm ra then chốt của được mất; 3) có năng lực chiết giải ván cờ nhạy bén phát hiện đòn ngầm, dự kiến biến hóa chính xác, 4) nắm được đặc điểm phong cách của đối thủ, có đầy đủ kiến giải độc lập về kiến thức thi đấu, 5) tinh huống hiện trường của ván cờ cần đánh giá.

Kỹ thuật sơ trung cấp thường cho rằng bình luận ván cờ , ngoài việc học được quan điểm toàn cục trong xem xét thế và phương pháp công thủ của chiến thuật trung tâm, còn quan trọng là có thể quan sát bỏ cục được vận dụng linh hoạt cơ động thế nào trong thực chiến.

Đối với người yêu thích tham gia thi đấu, làm tốt công tác chuẩn bị trước giải, là sự giúp đỡ và động viên rất lớn.

Tóm lại danh thủ bình chú là các kỹ thuật lấy chính bản thân để hướng dẫn qua đó chọn lựa học lấy những lý luận có thể ứng dụng cụ thể trong thực chiến.

Ví dụ 1: Hồ Bắc Liễn Đại Hoa tiên thắng Hắc Long Giang Vương Gia Lương (Thành Đô 18-12-1982)

1. Pháo 8 bình 5	Mã 2 tiến 3
2. Mã 2 tiến 3	Xe 1 bình 2
3. Xe 9 bình 8	Pháo 2 tiến 4
4. Tốt 7 tiến 1	Pháo 8 bình 5
5. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
6. Xe 1 bình 2	Tốt 7 tiến 1

Hết vòng 2 giải cá nhân cờ tướng toàn quốc 1982, Liễn Đại Hoa và Vương Gia Lương người quen cũ gặp lại. Dù kết quả trước đó không tốt lắm, nhưng ván này cả hai đều chơi rất nghiêm túc. Nhìn cách liên tục gia tăng hòa lực trong điều khiển bỏ cục có thể thấy họ đều muốn quyết chiến một phen. Do nước thứ 6 nếu tốt 3 tiến 1, xe 9 bình 8, xe bình 2, xe 8 tiến 4, pháo 2 bình 1, đường cờ này trong giải “Thương Hải Bồi”, từng xuất hiện vài ván, hai bên đều có chỗ công thủ.

7. Mã 7 tiến 6	Xe 9 tiến 1

Lên xe hoành hợp lý, không chịu để đối phương tiến pháo phong tỏa.

8. Pháo 2 tiến 4	Xe 9 bình 6

Bình xe lộ 6, công thủ kiêm bị. Nếu đi xe 9 bình 4, thì pháo 2 bình 3, xe 4 tiến 4, pháo 3 tiến 3, sau pháo 3 bình 1, đó bỏ quân có thể công.

9. Pháo 2 bình 3	Tượng 7 tiến 9
10. Xe 8 tiến 2	Xe 6 tiến 2
11. Pháo 3 bình 2	Pháo 2 bình 7

Ẩn tốt là biến mới, lợi ích thực tế. Nếu xe 6 tiến 2, xe 8 bình 6, đó tiền thủ (xem giải Đại Sư Thương Hải

bồi”, Hà Bắc Lưu Điện Trung tiên thắng Thiệt Giang Trần Hiếu Khôn)

12. Xe 8 bình 7	Xe 2 tiến 4

Nếu đi pháo 7 bình 1, thì tốt 7 tiến 1, tốt 3 tiến 1, xe 7 tiến 3, pháo 1 tiến 3, hai bên cũng là đối công.

13. Mã 6 tiến 7	Xe 6 tiến 1
14. Pháo 2 tiến 1	Tượng 9 thoái 7
15. Sĩ 4 tiến 5	Tốt 7 tiến 1
16. Pháo 2 bình 5	Tượng 7 tiến 5
17. Tốt 5 tiến 1	Sĩ 6 tiến 5

Lên sĩ cùng bên, đi sĩ 4 tiến 5 chắc chắn hơn. Không nên xe 6 tiến 2, nếu không tốt 5 tiến 1 đó thuận lợi đột phá trung lộ.

18. Xe 7 tiến 1	Mã 7 tiến 8
19. Tốt 5 tiến 1	Tốt 5 tiến 1
20. Tốt 7 tiến 1	Xe 2 thoái 1

Đồ tiên thủ liên tục cả tốt 5 tiến 7, mưu đồ ngầm tượng giữa. Đen nếu xe 2 bình 3 ăn tốt, thì mã 7 tiến 5, xe 3 tiến 2, mã 5 thoái 4, như vậy đen tuy hơn 2 tốt, nhưng cánh trái trống trải, có chỗ lo lắng. Có thể thấy nước 17 lên sĩ bên phải tốt hơn.

21. Mã 3 tiến 5	Tốt 5 tiến 1

Đồ nhảy mã công mạnh là đòn tiếp theo những nước thì tốt lấy thế mạnh mẽ lúc trước. Một chuỗi chiến thuật công kiên như súng liên thanh, thể hiện kỹ xảo trung cục của bên đỏ rất tinh diệu. Đen cũng chẳng chịu kém cạnh, tiến tốt đầu chặn mã sắc sảo tinh tế, dù thấy hai bên đều phát huy trình độ.

22. Mã 5 tiến 3	Xe 6 bình 7
23. Xe 7 bình 4	Xe 2 tiến 2
24. Tượng 3 tiến 1	Xe 2 tiến 3
25. Mã 7 thoái 5	Xe 3 tiến 4
26. Xe 4 bình 3	Mã 8 tiến 7

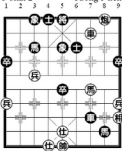
Đồ dùng xe chém pháo lấy thế, phong cách thích công giới đầu, hùng hực trên bàn cờ.

27. Xe 2 tiến 9	Xe 7 thoái 1
28. Mã 5 tiến 4	Sĩ 5 tiến 6
29. Xe 2 bình 3	Xe 7 thoái 4
30. Xe 3 thoái 1	Tượng 5 thoái 1
31. Xe 3 tiến 1	Tượng 5 tiến 1
32. Xe 3 thoái 1	Tượng 5 thoái 1
33. Pháo 5 bình 4	Mã 7 tiến 8

Mã đen bắt pháo thất sách thêm bận vào người, dẫn đến mất quân, nếu sĩ 4 tiến 5, hai bên đều có thể được

34. Pháo 4 bình 2	Xe 3 thoái 2
35. Pháo 2 tiến 7	Xe 3 bình 7
36. Xe 3 tiến 1	Tượng 5 tiến 1

- 37. Xe 3 thoái 1   Tướng 5 thoái 1
- 38. Xe 3 tiến 1   Tướng 5 tiến 1
- 39. Xe 3 thoái 1   Tướng 5 thoái 1
- 40. Xe 3 bình 2   Tướng 5 tiến 7

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 129, hai bên đối công, bên đen xe mã tốt uy hiếp cung tướng, nhưng độ tính chuẩn binh xe bắt mã, hữu kinh vô hiểm, từ đó hơn quân chắc thắng. Đen không bay tượng, đi voi khác cũng khó tránh khỏi thua cờ. Đánh tiếp như xe 7 tiến 2, sĩ 5 thoái 4, xe 7 bình 6, tướng 5 tiến 1, mã 8 thoái 6, mã 3 tiến 2, đến đây đỏ thành sát nhanh hơn đen một nước. Ví dụ: a) mã 6 thoái 4, tướng 5 bình 6, tốt 5 tiến 1, mã 2 tến 3, tướng 5 tiến 1 (tướng 5 bình 6 thì pháo 2 bình 1) xe 2 thoái 5, đỏ thắng thế; b) xe 6 bình 5, tướng 5 bình 4, mã 6 tiến 4, mã 2 tến 3, tướng 5 tiến 1, xe 2 thoái 5, tướng 5 bình 6, pháo 2 bình 1, đỏ thắng; c) sĩ 4 tiến 5, pháo 2 bình 1, tướng 5 bình 4, xe 2 tiến 1, tướng 4 tiến 1, xe 2 bình 7, đỏ thắng.

- 41. Xe 2 thoái 7   Tốt 5 bình 6
- 42. Xe 2 tiến 1   Xe 7 thoái 1
- 43. Tốt 7 tiến 1   Mã 3 thoái 2

Lùi về biên, mất tác dụng. Nên mã 3 thoái 5, phòng tốt đỏ tiến vào cung, thừa cơ cũng cố lại, chỗ đi rộng rãi.

- 44. Tốt 7 bình 6   Tốt 6 bình 7

Mã ở đầu tượng không có hi vọng, nắm vững cơ hội đi tốt, liên hợp xe pháo tốt tấn công.

- 45. Tốt 6 tiến 1   Mã 2 tiến 1
- 46. Pháo 2 bình 6 Mã 1 tiến 3
- 47. Xe 2 tến 7   Tướng 5 tiến 1
- 48. Xe 2thoái 1   Tướng 5 thoái 1
- 49. Xe 2 tiến 1   Tướng 5 tiến 1
- 50. Xe 2 thoái 3   Mã 3 tiến 2
- 51. Xe 2 tiến 2   Tướng 5 thoái 1

- 52. Xe 2 tiến 1   Tướng 5 tiến 1
- 53. Xe 2 thoái 1   Tướng 5 thoái 1
- 54. Xe 2 tiến 1   Tướng 5 tiến 1
- 55. Xe 2 thoái 1   Tướng 5 thoái 1
- 56. Tốt 6 tiến 1   Tướng 5 bình 6
- 57. Xe 2 tiến 1   Tướng 6 tiến 1
- 58. Xe 2 thoái 1   Tướng 6 thoái 1
- 59. Sĩ 5 tiến 4   Xe 7 bình 9
- 60. Xe 2 tiến 1   Tướng 6 tiến 1
- 61. Xe 2 thoái 1   Tướng 6 thoái 1
- 62. Xe 2 thoái 1   Xe 9 bình 6
- 63. Sĩ 6 tiến 5   Tốt 7 tiến 1
- 64. Xe 2 tiến 2   Tướng 6 tiến 1
- 65. Pháo 6 bình 3   Tướng 7 thoái 9

Nên đi mã 2 thoái 3 tước tốt, đỏ nếu đi xe 2 thoái 1, tướng 6 thoái 1, pháo 3 bình 9, mã 3 thoái 4, xe 2 bình 6, xe 6 bình 1, đen còn chống đỡ được.

- 66. Xe 2 thoái 1   Tướng 6 thoái 1
- 67. Pháo 3 bình 7

Xe pháo tốt đỏ tạo thành sát thế, đen nhận thua.

Ví dụ 2: Hồ Bắc Liễu Đại Hoa tiên bại Hắc Long Giang Vương Gia Lương (Vũ Hán 20-5-1982)

- 1. Pháo 2 bình 5   Mã 8 tiến 7
- 2. Tốt 3 tiến 1   Tốt 3 tiến 1
- 3. Mã 2 tiến 3   Mã 2 tiến 3
- 4. Xe 1 bình 2   Xe 9 bình 8
- 5. Mã 8 tiến 9   Tượng 7 tiến 5
- 6. Pháo 8 bình 7   Mã 3 tiến 2
- 7. Xe 9 tiến 1   Xe 1 tiến 1
- 8. Xe 9 bình 6   Pháo 8 tiến 4
- 9. Xe 6 tiến 6   Pháo 2 bình 3
- 10. Mã 3 tiến 4   Xe 1 bình 6
- 11. Mã 4 tiến 5   Mã 7 tiến 5
- 12. Pháo 5 tiến 4   Sĩ 6 tiến 5
- 13. Sĩ 6 tiến 5   Xe 6 tiến 5
- 14. Tốt 5 tiến 1   Tướng 5 bình 6

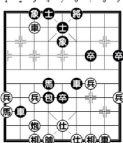
“đương đầu pháo tiến tam binh thất lộ pháo đối binh phong mã ngoại lạc phong xa” từng thịnh hành những năm 50. Liễu Đại Hoa dùng bố cục này có ý muốn đầu đầu pháp với Vương Gia Lương. Nhưng Vương Gia Lương ký ức mấy chục năm trận mạc của bản thân hãy còn mới mẽ, dùng tuyệt kỹ tà tượng hoành xa thân tà pháo, trong lúc Liễu Đại Hoa lẩn át, “minh tu oạn độ, ám độ Trần Thương” dùng xe pháo không chế trung lộ và cánh trái của Liễu Đại Hoa. Nước thứ 8, Liễu đi xe 9 bình 4 vẫn là mắt tiên.

- 15. Xe 6 thoái 1   Xe 6 thoái 1

16. Tượng 3 tiến 5 Xe 8 tiến 2
17. Pháo 5 thoái 1 Tốt 3 tiến 1
18. Xe 6 bình 9 Tốt 3 bình 4
19. Pháo 7 tiến 5 Mã 2 thoái 3
20. Xe 9 bình 7 Tốt 4 bình 5
21. Pháo 5 bình 8 Pháo 8 bình 5
22. Xe 2 bình 3 Mã 3 tiến 5
23. Xe 7 bình 6 Mã 8 bình 6
24. Tượng 5 bình 6 Mã 5 tiến 4
25. Pháo 8 thoái 4 ...

Đen lợi dụng khuyết hãm nhỏ của đỏ, từ nước thứ 14, liên tục phát động tấn công, thí tốt, thí mã, chiêu pháp mạnh mẽ chặt chẽ lạ thường. Lúc này nếu đỏ đi pháo 8 thoái 1, xe 6 thoái 2, xe 6 bình 4, xe 6 tiến 1, 4 và mã 4 tiến 6 là các đòn tấn công tiếp, đỏ khó đối phó.

25. ... Xe sau tiến 1
26. Xe 6 tiến 2 Xe sau bình 2
27. Pháo 8 bình 7 Pháo 5 bình 4
28. Xe 6 bình 7 Xe 2 tiến 4
29. Xe 3 bình 2 Tốt 5 tiến 1
30. Tượng 3 thoái 5 Pháo 4 tiến 1

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Xem hình 130

31. Xe 2 tiến 2 ...

Bên đen thuận gió đốt lửa, mở rộng ưu thế. Đỉnh đến hình 130, bỏ pháo đánh mã biên, ra đòn liên tục, cung tướng đỏ nguy cấp. Nước này đỏ đổi thành tướng 6 bình 5 cũng thua cờ. Diễn biến như sau: tướng 6 bình 5, pháo 4 bình 1, tượng 7 tiến 9, xe 2 bình 1, pháo 7 thoái 1, xe 1 tiến 2, pháo 7 bình 1, xe 6 tiến 3! (xe 2 tiến 2, mã 4 tiến 5, xe 2 bình 4, xe 6 thoái 1, sĩ 4 tiến 5, mã 5 tiến 1, đen thắng) xe 2 tiến 9, tướng 6 tiến 1, xe 2 bình 6, mã 4 tiến 6 (xe 6 thoái 1, xe 6 bình 5, sĩ 4 tiến 5, mã 6 tiến 7, sát) sĩ 5 tiến 4, tốt

5 tiến 1, sĩ 4 tiến 5, tốt 5 tiến 1, sĩ 4 thoái 5, mã 6 tiến 7, tuyệt sát.

31. ... Tốt 5 tiến 1
32. Xe 2 tiến 7 Tượng 6 tiến 1
33. Tượng 3 tiến 5 Pháo 4 bình 1
34. Pháo 7 bình 9 Mã 4 tiến 5

Đến đây đỏ nhận thua.

Ví dụ 3: Hàm Đan Lý Lai Quân Tiên Thắng Thương Hải Hồ Vinh Hoa (Man Cốc 22-12-1981)

1. Pháo 2 bình 5 Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3 Tốt 7 tiến 1
3. Xe 1 bình 2 Xe 9 bình 8
4. Xe 2 tiến 6 Mã 2 tiến 3
5. Tốt 7 tiến 1 Pháo 8 bình 9
6. Xe 2 bình 3 Pháo 9 thoái 1
7. Mã 8 tiến 7 Sĩ 4 tiến 5

Đến đây hình thành thế trận trung pháo quá hà xa đối bình phong mã bình pháo đối xa.

8. Pháo 8 bình 9 Pháo 9 bình 7
9. Xe 3 bình 4 Mã 7 tiến 8
10. Xe 9 bình 8 Xe 1 bình 2
11. Xe 4 tiến 2 Pháo 7 tiến 5

Tiến xe bắt pháo dụ đen vọt pháo lên, là cách đánh năm 60 bắt đầu lưu hành, vài năm gần đây cũng có phát triển mới.

12. Tượng 3 tiến 1 Pháo 2 tiến 4
13. Tốt 5 tiến 1 Pháo 7 bình 3
14. Mã 3 tiến 4 ...

Giai toàn quốc năm 1977, khi Lý Lai Quân gặp Hồ Vinh Hoa, nước này Lý đi tốt 5 tiến 1, tốt 5 tiến 1, mã 7 tiến 5, xe 8 tiến 2, mã 5 tiến 6, pháo 3 bình 1, diễn biến về sau Hoog hơn tốt hơn ưu. Lần này giao phong, Lý chọn chiến thuật tiến gấp mã sườn nhiều người sử dụng mấy năm gần đây, rõ ràng đối với bộ cục này có nhận thức mới.

14. ... Pháo 2 thoái 5
  15. Xe 4 thoái 3 Tốt 7 tiến 1
  16. Mã 4 thoái 3 Tượng 3 tiến 5
- Lên tượng chắc chắn, nếu đi tốt 7 tiến 1, thì tốt 7 tiến 1, tốt 7 tiến 1, tốt 7 tiến 1, đỏ bỏ quân tranh tiến.
17. Mã 3 tiến 5 Tốt 7 bình 6
  18. Tốt 5 tiến 1 Pháo 2 tiến 5
  19. Sĩ 6 tiến 5 ...

Lên sĩ, nước cờ đúng lúc. Nếu vội đi mã 5 tiến 6 dọa quân, thì pháo 3 bình 6, pháo 5 bình 2, pháo 6 thoái 2, mã 6 tiến 7, xe 2 tiến 2, pháo 2 tiến 7, tốt 5 tiến 1, đỏ

tuy hơn quân, nhưng vị trí lệch lạc, đen nhiều tốt có tiên, so sánh 2 bên, đen hơi ưu.

19. ... Tốt 6 bình 5

20. Mã 5 tiến 3 Tốt sau tiến 1

Nếu đi tốt 5 bình 6, pháo 5 bình 2, mã 8 thoái 9, xe 4 thoái 1, tốt 5 tiến 1, pháo 2 bình 6, thành ra một biến phức tạp.

21. Xe 4 bình 5 Tốt 5 bình 6

22. Pháo 5 bình 2 ...

Đồ bộ pháo đầu ngầm xe, bắt mac đen lùi về biên, dọn dẹp chương ngại cho con mã đầu tượng xuất kích, là chỗ xuất sắc của ván này.

Không đi nước này, đồ thành ra kém hơn.

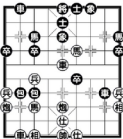
22. ... Mã 8 thoái 9

23. Mã 3 tiến 4 Xe 8 tiến 6

Nếu đi tốt 3 tiến 1, pháo 2 tiến 5 (tốt 7 tiến 1 thì xe 8 tiến 3, đồ không lợi gì), tốt 3 tiến 1, tượng 7 tiến 5, đồ quân đội thông thoáng dễ đi.

24. Pháo 2 bình 5 Xe 8 bình 4

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Trong hình 131, xe pháo mã đồ ở trung lộ, tạo thành hòa lực mạnh, đen bình xe phòng mã nhảy góc có vẻ là đương nhiên. Nếu đi pháo 2 thoái 3 thì mã 4 tiến 6, tướng 5 bình 4 (nếu sĩ 5 tiến 4 thì xe 5 bình 2), pháo 5 bình 6, xe 8 bình 4, xe 8 tiến 3, đồ ưu thế, nhưng đen không bị thua nhanh.)

25. Xe 5 bình 6! ...

Nước hay. Tranh mặt, “đánh trúng chỗ hiểm, phục nước xe 8 tiến 3 đoạt quân, xe đen không dám rời mặt. Nếu không mã 4 tiến 6 (tướng 5 bình 4, mã 6 thoái 5) thành tuyệt sát. Nếu đổi quân, đồ chắc chắn bắt được quân. Đến đây đen khó tránh khỏi thế nguy.

25. ... Xe 4 thoái 2

26. Mã 4 thoái 6 Tốt 6 bình 5

27. Mã 6 tiến 7 Xe 2 tiến 2

28. Pháo 9 tiến 4 Tốt 9 tiến 1

29. Pháo 9 thoái 2 Mã 9 tiến 8

30. Pháo 9 bình 5 Mã 8 tiến 7

31. Pháo trước thoái 1 Pháo 3 tiến 3

32. Mã 7 tiến 6 Pháo 3 thoái 1

33. Tượng 1 thoái 3 Mã 7 tiến 6

34. Mã 6 tiến 4

Hơn quân rồi đồ chơi chặt chẽ, thẳng gọn gàng

Ví dụ 4 : Thương Hải Hồ Vinh Hoa tiên thắng

Hà Bắc Lý Lai Quân (Quảng Châu 12 – 1 – 1984)

1. Pháo 2 bình 5 Mã 8 tiến 7

2. Mã 2 tiến 3 Xe 9 bình 8

3. Tốt 7 tiến 1 Tốt 7 tiến 1

4. Mã 8 tiến 7 Pháo 8 bình 9

5. Xe 1 tiến 1 Xe 8 tiến 5

Đây là biến bố cục Lý Lai Quân thích dùng, đã từng dùng đánh thắng Liễu Đại Hoa.

6. Tốt 5 tiến 1 ...

Đây là nước cải tiến của Hồ Vinh Hoa, Liễu Đại Hoa đi tượng 7 tiến 9.

6. ... Pháo 2 bình 5

7. Xe 1 bình 4 Mã 2 tiến 3

8. Xe 9 bình 8 Xe 1 bình 2

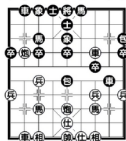
9. Pháo 8 tiến 4 Pháo 5 tiến 3

10. Sĩ 6 tiến 5 Tượng 7 tiến 5

11. Xe 4 tiến 5 Sĩ 6 tiến 5

12. Xe 4 bình 3 Mã 7 thoái 6

1 2 3 4 5 6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Như hình 132, quân đồ tuy linh hoạt nhưng khó tấn công. Nếu đi tốt 3 tiến 1, xe 2 bình 7, mã 7 tiến 5, pháo 5 tiến 2, tượng 3 tiến 2, xe 7 bình 5, đen cũng không yếu.

13. Xe 3 bình 1 Pháo 9 bình 7

14. Xe 1 bình 3 ...

Hồ Vinh Hoa ăn tốt biên, bỏ tiên thủ. Trong tình thế giằng co, cách xử lý này lại có ý nghĩa.

14. ... Xe 8 tiến 1

15. Mã 7 tiến 5 !

Nước này mạnh hơn mã 3 tiến 5. Đen không thể đi tốt 5 tiến 1 vì pháo 5 bình 7! Chuyển hướng tấn công, duy trì ưu thế nhất định.

15. ... Pháo 5 tiến 2

16. Tượng 3 tiến 5 Xe 8 tiến 1

17. Tốt 3 tiến 1 ...

Phán đoán tâm lý trong ván chính xác, biết đối phương muốn tiến tốt đầu.

17. ... Tốt 5 tiến 1

18. Mã 5 tiến 4 Xe 8 bình 7

19. Mã 4 tiến 3 Mã 6 tiến 7

20. Xe 3 tiến 1 Tốt 7 tiến 1

21. Xe 3 thoái 1 .....

Qua mấy nước đối, mã đen tri tri, dò hơi ưu. Đó là do nước 17 tiến tốt hợp lý, dụ đối phương mà tạo ra.

21. ... Xe 7 thoái 1

22. Pháo 8 tiến 1 Sĩ 5 thoái 6

23. Tốt 1 tiến 1 Mã 3 thoái 5

24. Tốt 1 tiến 1 Xe 7 bình 1

25. Xe 3 bình 7 Tốt 5 tiến 1

26. Xe 7 bình 6 Xe 1 thoái 2

27. Tốt 1 tiến 1 Mã 7 tiến 6

28. Tốt 1 tiến 1 Mã 7 tiến 6

29. Xe 6 tiến 2 Tốt 5 bình 4

Đi tốt 7 bình 6 sẽ rộng đường xoay sở. Đi thế này quá tiêu cực. Chỉ muốn cầu hòa, tâm lý này cũng không lạ, vì trước ván này Lý Lai Quân đã thắng liền 2 ván, nên ván này đánh hòa là thỏa mãn.

30. Tốt 1 bình 2 Tốt 4 bình 3

31. Tốt 2 tiến 1 ...

Hồ Vinh Hoa là Bối thủy nhất chiến quyết tranh thắng, nước tiến tốt này chiết kích trầm sa, dù thấy hai quân đối địch, người đứng cầm sẽ thắng.

31. ... Sĩ 6 tiến 5

Nước đi này tiêu cực, nên mã 6 tiến 5, phục nước xe 1 bình 4 bắt đối.

32. Xe 8 tiến 6 Mã 6 thoái 7

33. Tốt 2 bình 3 Xe 1 bình 6

34. Pháo 8 tiến 1 Tốt 3 bình 4

35. Tượng 5 tiến 3 Tốt 1 tiến 1

36. Xe 8 bình 3 Xe 6 bình 7

37. Xe 3 bình 9 Xe 7 bình 2

38. Xe 9 bình 2 Xe trước bình 8

39. Xe 2 bình 6 Xe 8 bình 2

40. Pháo 8 bình 5 ...

Đánh thành một sát pháp tàn cực tuyệt sát.

40. ... Sĩ 4 tiến 5

41. Tốt 3 bình 4 Tượng 3 tiến 1

42. Xe trước bình 5 Mã 7 thoái 5

43. Xe 6 bình 2 (đỏ thắng)

Ví dụ 5: Hắc Long Giang Triệu Quốc Vinh tiến thắng Tượng Hải Lâm Hoàng Mẫn (Cờ Minh 28 – 11 – 1983)

Trong giải cá nhân năm 1983, Bắc Triệu với Nam Lâm hai viên tiểu tướng gặp nhau ở vòng 12, lúc này điểm số hai người như sau: Lâm Hoàng Mẫn được 16 điểm, bảng vàng ghi tên cơ bản không thành vấn đề. Triệu Quốc Vinh chỉ có 13 điểm, ván này không thắng là tuyệt vọng, không còn đường lùi nên quyết chiến một trận. Hai bên giao đấu trong tình hình như vậy.

1. Pháo 2 bình 5 Pháo 8 bình 5

2. Xe 1 tiến 1 Mã 8 tiến 7

3. Mã 2 tiến 3 Xe 9 bình 8

4. Xe 1 bình 6 Xe 8 tiến 4

5. Mã 8 tiến 7 Mã 2 tiến 3

6. Xe 6 tiến 5 Pháo 2 tiến 2

Triệu lúc bình thường đầu thuận pháo phần nhiều là xuất trực xa, lần này đổi thành hoành xa, chủ yếu vì nghĩ Lâm Hoàng Mẫn khá thành thạo đối phó với biến trực xa. Xe đỏ áp tuyến 2 là cách đánh thịnh hành bây giờ, cũng có thể đi, tốt 3 tiến 1 hoặc xe 9 tiến 1. Đen hữu pháo tuần hà thay đổi một nước, trước đây mấy vòng, Lâm Hoàng Mẫn đã dùng tốt 3 tiến 1 đối phó với Quảng Đông Lữ Khâm. Xem tình huống trên mới thấy, cả hai đều dày dặn kinh nghiệm.

7. Tốt 7 tiến 1 Pháo 2 bình 7

Đối phó với pháo đen thuận hà đánh các kiểu dọc theo sông, đỏ tiến tốt 7, vừa hòa giải vừa chiếm vị trí đẹp. Nếu đi tốt 3 tiến 1, pháo 2 bình 6, vừa dọa bắt mã xuyên tảo, vừa dọa đuổi xe, đỏ khó duy trì tiên thủ. Đen bình pháo bắt mã là cái cách trên cơ sở cách đi tốt 3 tiến 1. Vòng 4 Hà Bắc Lý Lai Quân gặp Giang Cô Ngôn Mục Giang, đen đi tốt 3 tiến 1, xe 6 bình 7, xe 1 tiến 2, xe 7 thoái 1, tốt 7 tiến 1, mã 7 tiến 6, pháo 2 tiến 2, mã 6 tiến 4, pháo 2 bình 3, mã 4 tiến 3, pháo 3 thoái 2, mã 3 thoái 2, pháo 3 bình 8, xe 9 tiến 1, pháo 8 tiến 2, xe 9 bình 6, sĩ 4 tiến 5, đỏ hơi ưu.

8. Mã 7 tiến 8   Tốt 3 tiến 1

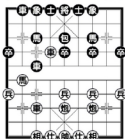
Nước đi khéo léo liên kết với nước bắt mã trước đó là đòn mạnh nhân chặn đó mở rộng tiền.

9. Tốt 7 tiến 1   Pháo 7 tiến 3

10. Pháo 8 bình 3   Xe 8 bình 3

11. Xe 9 tiến 2   Xe 1 bình 2

12. Xe 9 bình 7   Xe 2 tiến 4
1 2 3 4 5   6 7 8 9

九 八 七 六 五 四 三 二 一

Hình 133, đen tiến xe tuần hà, tăng cường lực lượng ở bờ sông, tướng không sai, thực ra nguy cơ tiềm ẩn từ đó sinh ra. Thành ra hơn kém trong ván cờ từ chỗ này trở nên rõ ràng. Đầu xong Lâm Hoàng Mẫn tổng kết rằng nước này đi pháo 5 tiến 4 chiếu tướng, nếu đỏ sĩ 4 tiến 5, xe 2 tiến 4, xe 7 tiến 3, xe 2 bình 3, mã 8 thoái 7, pháo 5 thoái 2, cục thế bình ổn, đối với bên đi sau là chấp nhận được.

13. Pháo 5 thoái 1 !   Tốt 7 tiến 1

14. Pháo 5 bình 7   Xe 3 tiến 3

15. Mã 8 thoái 7   Mã 7 tiến 6

16. Xe 6 bình 7   ...

Nước chắc chắn. Cũng có thể đi xe 6 tiến 1, nếu mã 3 tiến 4 thì pháo 3 tiến 3, xe 2 tiến 3, pháo 7 tiến 8, sĩ 4 tiến 5, xe 6 thoái 2, xe 2 bình 3, xe 6 bình 4, xe 3 thoái 7, xe 4 tiến 1 đó vẫn ưu.

16. ...   Mã 3 thoái 5

17. Pháo 7 bình 5   Mã 6 tiến 5

18. Tượng 7 tiến 5   Xe 2 tiến 2

Không thể tham quân. Nếu mã 5 tiến 7 ăn pháo, pháo 5 tiến 4, xe 2 bình 4, sĩ 6 tiến 5, tượng 3 tiến 1, sĩ 5 tiến 4, đen không thể chống cự nổi thế công của xe pháo mã đó.

19. Pháo 3 bình 2   Tốt 5 tiến 1

Nước kém làm nhanh yếu cờ. Nên đi mã trước tiên 3 mới đúng. Đồ nếu pháo 2 bình 7, mã 5 tiến 7,

pháo 7 tiến 7, sĩ 4 tiến 5, pháo 7 bình 9, tướng 5 bình 4, tuy là đồ ưu nhưng còn nhiều biến hóa công thủ.

20. Mã 7 tiến 6   Xe 2 thoái 1

21. Mã 6 tiến 5   ...

Nhất tiễn song đầu. Nước tiến mã rất hay, 1 dâng phong tỏa đường ra của con mã đen oa tâm, 1 dâng thuận thủ khiến dương tạo thành sát cục, dâng khác lại phối hợp với pháo để bắt mã. Đồ thắng ván cờ phần nhiều là ở nước này.

21. ...   Mã trước tiến 7

22. Tượng 5 tiến 7   Mã 7 tiến 5

23. Sĩ 4 tiến 5   Pháo 5 bình 1

24. Pháo 2 tiến 3   Tốt 5 tiến 1

25. Mã 5 thoái 3   Tượng 7 tiến 5

26. Mã 3 thoái 5   Mã 5 tiến 7

Đoạn trên đỏ đi nước cao liên tiếp, khiến người xem khen ngợi không ngớt. Đoạn sau xe pháo mã tấn công vô cùng tinh tế, toàn cục được thua lỗ đã rõ ràng.

27. Mã 5 tiến 4   Xe 2 thoái 4

28. Pháo 2 bình 5   Sĩ 6 tiến 5

29. Xe 7 bình 9   Tượng 5 bình 6

30. Pháo 5 thoái 3   Xe 2 bình 3

31. Pháo 5 bình 4   Sĩ 5 tiến 6

32. Mã 4 thoái 5   Sĩ 6 thoái 5

33. Mã 5 tiến 6   Xe 2 bình 3

34. Mã 6 thoái 4   Tượng 6 bình 5

35. Mã 4 tiến 2   Mã 7 thoái 8

36. Mã 2 tiến 3   Mã 8 tiến 6

37. Xe 9 bình 1   Sĩ 5 thoái 6

38. Xe 1 bình 4   Pháo 1 thoái 1

39. Xe 4 tiến 2   Sĩ 4 tiến 5

40. Pháo 4 bình 2   (đó thắng)

Ví dụ 6 : Quảng Đông Dương Quan Lân tiên thắng Thượng Hải Hồ Vinh Hoa (Bắc Kinh 18 – 2 – 1982)

1. Pháo 2 bình 5   Mã 2 tiến 3

2. Mã 2 tiến 3   Pháo 8 bình 6

3. Xe 1 bình 2   Mã 8 tiến 7

Đây là bộ cục trung pháo - phân cung mã.

4. Tốt 7 tiến 1   Tốt 7 tiến 1

Lúc này đồ có nhiều cách đi, thường dùng là pháo 8 tiến 4, pháo 8 tiến 2 và pháo 8 bình 7, đều có những phương thức công thủ khác nhau.

5. Xe 2 tiến 6   Sĩ 4 tiến 5

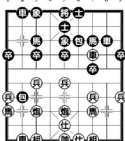
Tiến xe là cách đi ông Dương thường dùng, chơi rất thành thực.

6. Xe 2 binh 3	Xe 9 tiến 2
7. Pháo 8 binh 7	Tượng 7 tiến 5
8. Mã 8 tiến 9	Pháo 2 tiến 4
9. Tốt 5 tiến 1	Xe 1 binh 2
10. Xe 9 binh 8	Xe 9 binh 8

Bay tá tượng là cách ông Hồ thích dùng, có thể đi tượng 3 tiến 5.

Với hình thế như vậy, bên đen xuất quân chủ lực là có thể được. Nếu đi pháo 6 thoái 1 thì tốt 7 tiến 1, tượng 5 tiến 3, tốt 5 tiến 1, pháo 6 binh 7, xe binh 4, mã 7 tiến 8, xe 4 thoái 3, pháo 2 binh 7, pháo 5 tiến 4, đó có thể công mạnh.

11. Sĩ 6 tiến 5	Pháo 6 tiến 4

Như hình 134, với hình thế ván đấu giữa Liễu Đại Hoa và Hồ Vinh Hoa trong giải Ngũ Dương bồi lần thứ hai (29 – 12 – 1981) cơ bản giống nhau. Lúc này Hồ cũng dùng pháo 6 tiến 4, sau đó Liễu hơn thế. Cũng có thể đi tốt 7 tiến 1, nếu đó xe 3 thoái 2 thì mã 7 tiến 6, đen có thể phòng thủ. Nước pháo 6 tiến 4 để dẫn tới lộ 3 bị công, là nguyên nhân chủ yếu làm cho cục diện khó khăn.

12. Xe 3 binh 4	...
12. ...	Pháo 6 binh 1
13. Tốt 7 tiến 1	Tượng 5 tiến 3
14. Tốt 5 tiến 1	Tượng 3 tiến 5
15. Tốt 5 binh 6	Mã 3 thoái 4

Đồ thì tốt 7 để tốt đầu sang sông trợ chiến đen thoái mã phòng thủ, đều rất lão luyện.

16. Pháo 7 tiến 4	Xe 8 tiến 4
17. Mã 9 thoái 7	Xe 8 binh 7
18. Xe 8 tiến 3	Xe 2 tiến 6
19. Mã 7 tiến 8	Xe 7 binh 2

20. Xe 4 binh 3	Xe 2 thoái 3
21. Mã 3 tiến 5	Xe 2 binh 3
22. Xe 3 tiến 1	Tượng 3 thoái 1

Đồ chủ động đổi quân, đơn giản cục thế. Đến đây quân đỏ chiếm vị trí đẹp, chuẩn bị tấn công lớn. Đen về tượng, tướng mạnh thực ra là vội, xảy ra đối công, không nhanh bằng tốc độ tiến quân của đỏ. Nếu tượng 5 thoái 7 còn có thể xoay xò được.

23. Pháo 5 binh 2	Xe 3 tiến 6
24. Sĩ 5 thoái 6	Xe 3 thoái 3
25. Pháo 2 tiến 7	Tượng 5 thoái 7
26. Mã 5 tiến 4	Mã 4 tiến 3
27. Xe 3 tiến 2	Tượng 5 binh 4
28. Tốt 6 tiến 1	Mã 3 tiến 4
29. Xe 3 thoái 2	Tượng 4 tiến 1
30. Xe 3 binh 8	Pháo 1 tiến 3
31. Tượng 5 tiến 1	Xe 3 tiến 2

Đồ tính chuẩn lên tướng hóa giải thế công, hữu kinh vô hiểm, rất có khí phách, nếu lùi xe che tướng, bị trôi lại ảnh hưởng đến tấn công.

32. Tượng 5 tiến 1	Mã 4 tiến 3
33. Tượng 5 binh 4	Mã 3 thoái 5
34. Tượng 4 binh 5	Mã 5 thoái 4
35. Mã 4 tiến 6	Xe 3 thoái 5
36. Xe 8 tiến 1	Tượng 4 tiến 1
37. Pháo 2 thoái 3	Tốt 7 tiến 1

Đen giải sát, dùng mã đổi tốt, thực lực tổn thất nặng, đã thấy thế thua.

38. Xe 8 thoái 4	Tốt 7 tiến 1
39. Xe 8 binh 6	Xe 3 tiến 4
40. Tượng 5 thoái 1	Xe 3 tiến 1
41. Tượng 5 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
42. Mã 6 thoái 5	Tượng 4 binh 5
43. Xe 6 tiến 2	Tốt 5 tiến 1
44. Xe 6 binh 5	Tượng 5 binh 4
45. Xe 5 binh 6	Tượng 5 binh 5
46. Xe 6 binh 5	Tượng 5 binh 4
47. Xe 5 thoái 1	Pháo 1 binh 6
48. Xe 5 binh 6	Tượng 4 binh 5
49. Xe 6 binh 5	Tượng 5 binh 4
50. Mã 5 tiến 3	Xe 3 thoái 4
51. Xe 5 binh 7	Tượng 1 tiến 3
52. Mã 3 tiến 1	(đỏ thắng)

Ví dụ 7 : Thượng Hải Hà Thuận An tiên bại Hắc Long Giang Vương Gia Lương (Thượng Hải, 3 – 7 – 1962)

Trung pháo trực xa tiến thắt binh đối binh phong mã tiến pháo phong xa.

Liên đội cờ Đông Bắc gồm Hắc Long Giang Vương Gia Lương, Liêu Ninh Mạnh Lập Quốc, Hàn Phúc Đức đấu giải hữu nghị 6 ván với đội Thượng Hải tại sân trượt băng Tân Thành. Thượng Hải từ ngày 4 đến ngày 11 tháng 7 năm 1962, đội Thượng Hải có Hồ Vinh Hoa, Hà Thuận An và Chu Vinh Khang. Sau 18 ván cờ, đội Đông Bắc với 9 thắng 5 thua 4 hòa đã chiến thắng đội Thượng Hải.

Lần thi đấu này, các danh tướng Đông Bắc thể hiện xuất sắc sự vận dụng trong bố cục, chiến lược chiến thuật linh hoạt, trong đó ván Hà Thuận An gặp Vương Gia Lương là ván đặc sắc.

1. Pháo 2 binh 5	Mã 8 tiến 7
2. Mã 2 tiến 3	Tốt 7 tiến 1
3. Tốt 7 tiến 1	Xe 9 binh 8
4. Xe 1 binh 2	Pháo 8 tiến 4

Trong lần thi đấu này, Vương Gia Lương và Hàn Phúc Đức chủ yếu dùng trận tiến pháo phong xa, kết quả khá tốt.

5. Mã 8 tiến 7	Tốt 7 tiến 1
6. Sĩ 4 tiến 5	...

Lên sĩ e rằng chậm, không bằng pháo 8 binh 9, để xuất xe lộ 9, linh hoạt hơn.

6. ...	Mã 2 tiến 4
7. Xe 9 tiến 1	Tốt 3 tiến 1
8. Tốt 7 tiến 1	1

...

Bây giờ không thể xe 9 binh 6, nếu không tốt 3 tiến 1, xe 6 tiến 7, tốt 3 tiến 1, xe 6 binh 7, xe 1 binh 3, đổi xe xong ăn lại quân, đen tiên thủ.

8. ...	Xe 1 binh 3
9. Pháo 8 thoái 1	Xe 3 tiến 4
10. Xe 9 tiến 1	Pháo 2 tiến 4

Chặt chẽ, đổi pháo rồi vẫn duy trì được ưu thế xe để mã.

11. Pháo 8 binh 7	Pháo 2 binh 3
12. Pháo 7 tiến 2	xe 3 tiến 2
13. Mã 7 thoái 9	Mã 4 tiến 2
14. Xe 9 binh 7	Xe 3 binh 1
15. Tượng 7 tiến 9	Mã 2 tiến 3
16. Mã 9 thoái 7	Mã 7 tiến 6
17. Xe 7 tiến 2	Mã 6 tiến 7

Đen nhiều tốt chiếm ưu, đoạt được quyền chủ động.

18. Mã 7 tiến 6	Tốt 1 tiến 1

19. Tượng 9 thoái 7	Xe 1 thoái 1
20. Tượng 5 binh 4	Tốt 7 tiến 1
21. Pháo 5 binh 4	Tốt 7 binh 6
22. Xe 2 tiến 2	Xe 8 tiến 4
23. Pháo 4 thoái 1	Tốt 6 tiến 1
24. Pháo 4 binh 3	Xe 1 binh 3
25. Mã 6 tiến 7	Tốt 1 tiến 1
26. Mã 7 thoái 6	Tốt 1 binh 2
27. Mã 6 thoái 4	Tốt 6 tiến 1

Trong đoạn trên, bên đỏ trong tình huống bị hậu thủ, binh tình ứng chiến, chiêu pháp lão luyện, phòng thủ có phương pháp. Đen vừa tốt 6 tiến 1, e rằng liều lĩnh, nên đi mã 7 thoái 6, mã 3 tiến 4, xe 8 binh 7, như vậy đen không mất quân, đỏ khó nói lòng được cục thế.

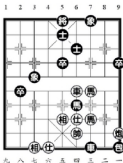
28. Sĩ 5 tiến 4	Pháo 8 binh 5
29. Pháo 3 tiến 2	Xe 8 binh 7
30. Sĩ 4 thoái 5	Pháo 5 binh 6
31. Tượng 4 binh 5	Pháo 6 binh 2
32. Pháo 3 binh 2	Pháo 2 binh 9
33. Xe 2 binh 1	Pháo 9 thoái 2
34. Pháo 2 thoái 2	Xe 7 binh 8
35. Xe 1 binh 2	Xe 8 binh 6
36. Mã 4 tiến 5	Xe 6 tiến 2
37. Xe 2 tiến 3	Mã 3 tiến 2
38. Xe 2 binh 4	Pháo 9 tiến 5
39. Tượng 3 tiến 5	Xe 6 binh 8
40. Tượng 5 binh 4	Sĩ 4 tiến 5
41. Pháo 2 binh 1	Mã 2 thoái 4
42. Xe 4 thoái 1	Mã 4 tiến 6
43. Mã 5 tiến 6	Tượng 5 tiến 3
44. Mã 6 tiến 4	Sĩ 5 tiến 6
45. Mã 4 thoái 3	Sĩ 6 tiến 5
46. Sĩ 5 tiến 4	...

Nên đổi thành pháo 1 tiến 2 đổi quân mưu hòa, vì đỏ hơn 1 quân, nhưng đen nhiều tốt chiếm ưu, đường quân linh hoạt, lực lượng dễ phát huy.

46. ...	Xe 8 tiến 3
47. Tượng 4 tiến 1	Xe 8 binh 7

Xem hình 135

48. Mã trước thoái 1 ...

Lùi mã yếu ớt, bị mã đen thừa cơ tập kích vô cùng nguy hiểm. Thực ra chỉ cần mã sau tiến 1, tuy đen có tam từ quy biên nhưng không có sát thế, đỏ có thể chống đỡ.

48. ...	Mã 6 tiến 8
49. Pháo 1 bình 2	Pháo 9 thoái 1
50. Pháo 2 thoái 1	Xe 7 thoái 1

Lùi xe chính xác. Nếu xe 7 bình 8 ăn pháo, xe 4 bình 2 khóa xe mã, đen lại thành khó đi.

51. Tướng 4 thoái 1	Pháo 9 thoái 1
52. Pháo 2 tiến 1	Tốt 9 tiến 1

Nước hay. Đưa tốt sang trợ chiến, như hổ thêm cánh, đỏ khó đối phó.

53. Xe 4 bình 2	Pháo 9 bình 8
54. Xe 2 bình 8	Tốt 9 tiến 1
55. Mã 1 tiến 3	Xe 7 tiến 1
56. Tướng 5 tiến 1	Xe 7 thoái 2
57. Mã 3 thoái 2	Xe 7 bình 8
58. Pháo 2 bình 3	Xe 8 tiến 1
59. Xe 8 bình 3	Pháo 8 bình 7

Hình thế cuối cùng, đen khéo mượn pháo đối phương làm ngòi để bắt xe đỏ, sau đó hơn quân hơn tốt chắc thắng.

Ví dụ 8: Liêu Ninh Hàn Phúc Đức tiên thắng Thượng Hải Hồ Vinh Hoa (Thượng Hải 4 – 7 – 1962)

1. Pháo 8 bình 5	Mã 2 tiến 3
2. Mã 8 tiến 7	Xe 1 bình 2
3. Tốt 3 tiến 1	Tốt 3 tiến 1
4. Mã 2 tiến 3	Mã 8 tiến 7
5. Xe 9 bình 8	Tượng 7 tiến 5
6. Xe 8 tiến 6	Pháo 2 bình 1
7. Xe 8 bình 7	Xe 2 tiến 2

8. Mã 3 tiến 4 Pháo 8 thoái 1

Hình thành khai cục trung pháo quá hà xa, đối bình phong mã bình pháo quá xa. Nước pháo 8 thoái 1 của đen chắc chắn hơn so với đi pháo 8 tiến 4 trước bức mã qua sông rồi mới thoái pháo. Khai cục này khi kỳ thủ Thượng Hải và Liêu Minh giao đấu đã xuất hiện 2 lần. Lần thứ nhất Mạnh Lập Quốc dùng bình phong mã đánh hòa với Hà Thuận An, lần thứ hai Chu Kiểm Thu đi bình phong mã thua Mạnh Lập Quốc. Lần xuất hiện thứ 3 này, đều có nghiên cứu sâu sắc, đánh nhẹ nhàng tự nhiên, đi cờ nhanh, có thể nói kinh nghiệm dày người.

9. Xe 1 tiến 1	Pháo 8 bình 6
10. Pháo 2 tiến 4	Xe 9 bình 8
11. Pháo 2 bình 5	Mã 3 tiến 5
12. Mã 4 tiến 5	Mã 7 tiến 5
13. Pháo 5 tiến 4	Pháo 6 bình 5
14. Xe 7 bình 9	...

Đỏ ăn tốt biên, chuẩn bị giành lại ưu thế trong tình huống tốt hơn.

14. ...	Xe 2 tiến 4
15. Tượng 7 tiến 5	Xe 2 bình 3
16. Xe 1 bình 7	Xe 8 tiến 6
17. Tốt 1 tiến 1	Xe 8 bình 9
18. Tốt 9 tiến 1	Xe 9 thoái 1
19. Tốt 9 tiến 1	Tốt 9 tiến 1
20. Tốt 9 bình 8	Pháo 5 tiến 2
21. Xe 9 bình 5	Pháo 1 thoái 1
22. Xe 5 bình 3	Xe 9 bình 8
23. Xe 7 thoái 1	Tốt 3 tiến 1
24. Xe 3 bình 7	Pháo 1 bình 7
25. Mã 7 thoái 5	Xe 3 bình 5
26. Xe trước bình 3	Pháo 7 bình 5

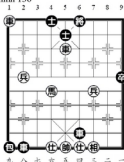
Nếu đi pháo 7 bình 6 thì xe 7 tiến 4, xe 5 bình 6, mã 5 tiến 3, xe 8 tiến 1, xe 7 bình 4, có thể hòa cờ.

27. Xe 7 tiến 4	Xe 5 bình 6
28. Mã 5 tiến 7	Xe 6 tiến 2
29. Xe 3 bình 6	Pháo 5 tiến 6

Đen tham ăn tượng đầu, mất thế tiên. Nước này nên đi xe 8 tiến 4 tróc tượng đầu, đỡ mất xe 7 bình 6 dọa sát, đen pháo 5 bình 7, giải sát hoàn sát. Đỏ không dám ăn sĩ vì xe 6 tiến 3, tướng 5 tiến 1, đỏ không đỡ được, nên chỉ có thể đi xe trước bình 3, pháo 7 bình 6, như vậy đen mới duy trì được chủ động.

30. Xe 6 bình 5	Xe 8 tiến 2
31. Mã 7 tiến 6	Pháo 5 bình 1

32. Xe 7 tiến 5 ...
 Ăn tương dọa sát, đồ bắt đầu tấn công.
 32. ... Sĩ 6 tiến 5
 33. Xe 5 tiến 1 Pháo 1 tiến 2
 34. Sĩ 6 tiến 5 Xe 8 bình 2
 35. Xe 7 bình 9 ...
 Xem hình 136

Bình xe tróc pháo, không mạnh bằng đi tướng 5 bình 6, phục nước tiến mã lộ tướng dọa sát.

35. ... Xe 2 tiến 2
 36. Sĩ 5 thoái 6 Tướng 5 bình 6

Đồ lộ tướng ngầm chứa sát cơ đen không kiểm tra đi nhằm tướng 5 bình 6, bị thua ngay, nếu đi xe 2 thoái 4 chiếu tướng bắt mã, tuy vẫn là kém thế, nhưng còn có hy vọng cầu hòa.

37. Xe 9 bình 6! Đồ thắng

Hình thế cuối cùng là chiếu tướng liên tục: sĩ 5 thoái 4, xe 5 tiến 2, tướng 6 tiến 1, mã 6 tiến 5, tướng 6 tiến 1, mã 5 tiến 6, sĩ 4 tiến 5, xe 5 bình 4 (đồ thắng).

Ví dụ 9: Hắc Long Giang Vương Gia Lương tiên thắng Quảng Đông Dương Quan Lân (Vũ Hán 19 – 5 – 1982)

1. Pháo 8 bình 6	Pháo 8 bình 5
2. Mã 2 tiến 3	Tốt 3 tiến 1
3. Mã 8 tiến 7	Pháo 2 bình 3
4. Xe 9 bình 8	Mã 2 tiến 1
5. Xe 1 bình 2	Tốt 3 tiến 1
6. Pháo 2 tiến 6	Tốt 3 tiến 1
7. Mã 7 thoái 9	Pháo 5 bình 9

Đồ dùng sĩ giác pháo “tiêu phi đao” mở trận đen dùng pháo đầu đánh trả; đồ thì tốt 7 (thứ lần 1) dụ tốt 3 đen qua sông, nước thứ 5 triển khai hai đạo chủ lực, đều phục đàn dê mã bên đen. Đen đẩy tốt qua sông,

chẳng những vô hạt mã, lại còn lỡ việc điều động đại quân, thành ra trung lộ yếu ớt. Tránh việc đồ đóng pháo đầu ép chặt, đen vội vàng điều chỉnh bố trí, bỏ pháo đầu.

8. Tốt 3 tiến 1	Tướng 7 tiến 5
9. Pháo 2 thoái 5	Tướng 5 tiến 3
10. Mã 3 tiến 4	Tướng 3 tiến 5
11. Pháo 2 bình 7	Pháo 3 tiến 4
12. Xe 2 tiến 8	Sĩ 4 tiến 5

Đen đi hai nước tướng vô bổ, đồ thuận thủ khiến đương, thì pháo diệt tốt (thứ lần 2) vươn xe dê mã, tạo ra cục diện hơn nhiều tiên, trước bỏ sau lấy.

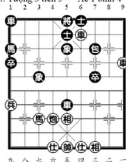
13. Mã 4 tiến 6	Pháo 3 bình 9
14. Xe 8 tiến 6	Mã 8 tiến 6
15. Xe 2 bình 4	Xe 9 bình 8

Đồ đưa quân uy hiếp cung tướng. Đen người ngựa ở hết biên ải, trung nguyên trống trải đánh trả lại mã, cứu mỗi nguy trước mắt.

16. Tốt 3 tiến 1	Tốt 7 tiến 1
17. Xe 8 bình 5	Pháo sau bình 7

Sóng trước chưa tan sóng sau đã nổi, đồ xông tốt 3 (thứ lần 3) thả đồ xô thêm, đen ăn tương, đồ đóng pháo đầu đánh, đen ăn, tốt lên thì hàng tốt do đồ quân lý.

18. Tướng 7 tiến 5	Xe 8 tiến 8
19. Xe 5 bình 1	Xe 8 thoái 2
20. Mã 9 tiến 7	Pháo 5 bình 9
21. Mã 6 thoái 5	Xe 8 bình 5
22. Pháo 6 tiến 7	Xe 5 tiến 1
23. Tướng 3 tiến 5	Xe 1 bình 4

Như hình 137, đen thông qua đối quân kiểm chế thế công của đối phương, tiêu diệt hai tốt, xe pháo bản thân phát sinh tác dụng đe dọa, xe bên phải cũng ra được, còn đồ pháo mã chưa sang sông, chiến cục

khả năng biesn chuyển. Đột nhiên đỏ tiến pháo ngay cạnh tướng (thứ lần 4). Nước thí pháo đỡ tợn vốn nằm trong mưu kế của đỏ còn đen không lường tới. Đen suy nghĩ một lúc lâu, đành lấy xe đổi pháo, nếu không đỏ pháo 6 bình 4, đen đành thua cờ.

24. Mã 7 tiến 5	Xe 4 tiến 6
25. Mã 5 tiến 4	Xe 4 bình 6
26. Xe 1 bình 9	Pháo 7 bình 9
27. Xe 9 bình 1	Pháo 9 bình 8
28. Xe 1 bình 2	Pháo 8 bình 9
29. Xe 2 tiến 2	Tượng 5 thoái 3
30. Mã 4 tiến 3	(đỏ thắng)